

OFFISERSBLADET

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

2
2017

**Litt av hvert
Kjekt å ha!
Hva skjer?**

Storøvelsen

– JOINT VIKING 2017!

Stort intervju
med sjef Forsvarsstab

Hva innebærer
utdanningsreformen?

Luftmaktseminaret 2017
– et 5. generasjons luftforsvar!

KUN 100 KRONER
i måneden!

BFOs KOLLEKTIVE INNBOFORSIKRING

er nå enda bedre

ER DET SLIK VERDENS BESTE INNBOFORSIKRING SER UT?

- ✓ Skreddersydd for deg som jobber i det militære
- ✓ Ingen øvre forsikringssum
- ✓ Dekning over hele verden (innbo utland)
- ✓ Containerforsikring inkludert
- ✓ Utvidet dekning på forbrukerelektronikk
- ✓ Superdekning er som tidligere inkludert

Vil du vite mer?

**RING 21 07 57 40 ELLER GÅ INN PÅ
WWW.BFO.NO/FORSIKRING**

I samarbeid med:

Rolig, vi hjelper deg.

Forsvarsbygg: I denne utgave tok jeg inn et sint leserinnlegg som sterkt imøtegår det han mener er ensidig kritikk av Forsvarsbygg. Han sier også at BFO og Offisersbladet benytter enhver anledning til å kritisere Forsvarsbygg. For det første, så er det i min redaktørspalte jeg har fremsatt slik kritikk, og således ikke BFO som organisasjon. BFO sentralt har aldri gått ut med kritikk av Forsvarsbygg. Her er det viktig å skille mellom redaktørens personlige mening, leserinnlegg og BFO som organisasjon. For det andre, så er det viktig å lese mine innspill slik at det ikke er kritikk til noen av de ansatte, men til systemet, utleiemodellen og prioriteringer på vedlikehold av eksempelvis bolig/kvarter til våre tjenestemenn. Jeg er meget vel klar over at Forsvarsbygg har svært dyktige ansatte, og den observante leser har sikkert lagt merke til at Forsvarsbygg ofte har fått ros for de mange nybygg og en del nye boligkvarter for ansatte. Husk at Offisersbladet formidler det som kommer av innspill/mailet fra personellet ute ved avdelingene. Det er viktig å lytte til de ansatte, og ikke bare lese solskins-historiene som ender opp på pulten til Forsvarsministeren.

2
april 2017

Offisersbladet+ App: Den forrige App'en Offisersbladet hadde, var en App kun for de som hadde iPad. Veldig mange lastet ned denne i AppStore og leste Offisersbladet på den måten. Det oppsto imidlertid problemer med denne App'en (systemfeil i USA), og av den grunn ble det satt i gang et arbeid med ny App. For at flere skal kunne bruke App'en for å lese Offisersbladet, lanseres nå ny App som heter Offisersbladet+. Den kan lastes ned både i AppStore og i Google Play, og skal virke på alle lesebrett og alle mobiler. Den er gratis. Det har vært noe treghet i USA for å få den godkjent, men nå er den oppe og går! Offisersbladet kan i tillegg til papirutgaven selvfølgelig også leses ved å gå inn på www.bfo.no, der også pdf av bladet ligger.

Nå skjer det mye: Februar og mars har vært meget hektiske måneder, noe jeg prøver å gjenspeile i denne utgave. Forsvarsdepartementet har bestemt seg for tyske ubåter, P-8 Poseidon overvåkingssfly og nytt kampluftvern til Hæren. Forsvarsminister, Forsvarssjef og sjef for forsvarsgrenene har for lengst gitt sine statuser i Oslo Militære Samfund, sjef E-tjenesten har lagt frem sin årlige status (FOKUS 2017), Landmaktutredningen/Hærens fremtid er i hendene til brigader Brandvik og hans utredningsgruppe, og ikke minst årets store øvelse «Joint Viking», med over 5.000 soldater som ble gjennomført i Finnmark. På toppen av dette pågår omstillingen til Ny Militær Ordning (OF/OR), og arbeidet med Utdanningsreformen, som i følge mange vil rasere vår profesjons- og lederutdanning (se stor artikkel om dette i denne utgave).

Utfordringene vil nok stå i kø i årene fremover, med alle «reformer», omstillinger, reduksjoner på personellsiden, nedleggelser av baser og innføringer av en rekke nytt materiell, samtidig som eksisterende materiell skal betjenes og utfases når det nye etter hvert kommer på plass. Dette gjelder spesielt for Luftforsvaret fra 2018. Så det er godt vi har lojale og dyktige befalingsmenn- og kvinner til den gode daglige operative drift, som til tross for, og ikke på grunn av de politiske avgjørelser, (ofte tatt stikk i strid med forsvarssjefens anbefalinger), sørger for at det drives mye god tjeneste ute ved avdelingene.

Ny fast spalte: BFOs «guru» på Hovedavtalen i Staten og da også på pensjonsspørsmål, Ragnar Dahl, får en fast spalte i Offisersbladet, der han tar opp aktuelle temaer innen pensjon og din fremtidige pensjon. Her kan du også sende inn dine spørsmål og få svar. Spørsmålene med tilhørende svar, kommer også på trykk.

God påske alle sammen!

Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet

OFFISERSBLADET

ORGAN FOR BEFALETS FELLESGRUPP

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
E-post: post@bfo.no
Internett: www.bfo.no

OFFISERSBLADETS TILSYNSKOMITÉ:

Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no

ANSVARLIG UTGIVER:

Jens Jahren, leder BFO

REDAKTØR:

Einar Holst Clausen

REDAKSJON OG ABONNEMENTSAVDELING:

Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund-Stat

ANNONSEANSVARLIG:

SALGSFABRIKKEN AS
malin@riktigmedia.no
Mobil: 954 93 309

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er redaksjonelt.

GRAFISK PRODUKSJON:

Design: punkt&prikke punktprikke@me.com
Trykk: UnitedPress Poligrafija

BILDER: Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvaret.

FORSIDE:

Vinterøvelse Hærens befaslsskole.
Foto Torbjørn Kjosvold.

REDAKSJONEN AVSLUTTET: 31. mars 2017
(Bekreftet opplag 2015: 10.182)

UTGIVELSESPLAN 2016:

NUMMER	MATR.FRIST	UTGIVELSE
Nr 3 juni	9 juni	23. juni
Nr 4 august	11. august	25. august
Nr 5 oktober	22. september	6. oktober
Nr 6 desember	24. november	8. desember

Offisersbladet drives etter redaktørplakaten.

FØLG BFO PÅ:

facebook.com/bfo.no
twitter.com/bfo12
instagram.com/bfo12

Patrolje 2.0 40L

Sekken har et
avansert
bæresystem for
optimal
bærekomfort

~~Før: 1000,-~~
1429,-

Condor Summit Zero

Jakke med god
pusteevne og mange
praktiske lommer.

~~Før: 1349,-~~
1249,-

Adidas GSG 9.7

Som joggesko på bena!

~~Før: 1599,-~~
1 439,-

Suunto Traverse Graphite

Avansert høydemåling,
navigasjon og storm alarm.

~~Før: 3600,-~~
2599,-

Proton Spark 13000mAh

Bra passform og god
fingerfølsomhet.

~~Før: 499,-~~
378,-

Oakley Wind Jacket Black
Nyhet! Laget for å takle alle
forhold i fjellet.

1297,-

Tasmanian Tiger Nevada
Gode pusteegenskaper
og flere glidelåslommer.

1999,-

Salomon Quest 4D 2 GTX
Nyhet! Quest 4D 2 GTX®
gjør backpacking lettere.

2134,-

Ray-Ban Clubmaster Black
Nyhet! Beskytter mot 100%
av skadelige UV-stråler.

1442,-

GÅ INN PÅ BFO.MILRAB.NO FOR FLERE TILBUD

FASTE SAKER:

Redaktøren:	3
BFO leder: Den viktigste ressursen	24
Giv akt!	25
Hva skjer?	26
KAFO&BESO	33
BFOs sekretariat	34
Pensjon – spørsmål og svar	36
Litt av hvert	38
Kjekt å ha!	53
Tilbakeblikk	57
Leserinnelegg	58
Internasjonale nyheter	66

ARTIKLER:

Storøvelsen Joint Viking 2017	6
Fra sersjant til generalløytnant/sjef Forsvarsstaben	10
Utdanningsreformen	16
Landmaktens vei er belagt med...	22
Vårkonferanse i Roma	23
Tok seg fram ved hjelp av HV-kjentmenn	42
HV har stor tro på spesialistordningen	44
Mer fokus på sikkerhet og klarering	48
Et 5. generasjons luftforsvar	50
Forsvarssjefens årstale	54
betydelig prisreduksjon i ny F-35 avtale	56
Massiv russisk militæroppbygging i Ukraina	60
Inn i krigssonen ved Donetsk	62
Sjøheimevernet	64
Internasjonale nyheter	66

Storøvelsen Joint Viking 2017

Fra 6-15. mars øvet nærmere 8.000 norske, amerikanske og britiske soldater i Finnmark, i området fra Alta til Lakselv. I dette tallet ligger også personellet ved FOH og på flystasjonene der F-16 opererer ut ifra.

Av EINAR HOLST CLAUSEN

Dette er et krevende topografisk område med store avstander, noe som setter tøffe krav til så vel taktiske forflytninger som til logistikken. Panserbataljonen og artilleribataljonen skal blant andre forflytte sitt tunge materiell fra Troms, for ikke å nevne TMBN som transporterer sine Leopard stridsvogner og CV-90'er med støttevogner helt fra Rena! Materiellet transporteres delvis på jernbanevogner, og med RORO-fartøy

langs kysten nordover. Noen mindre kjøretøy tar faktisk veien fatt Nordover langs E-6. Den turen tar i følge en av sjåførene ca. 72 timer. Panserbataljonen og artilleribataljonen på Setermoen/Troms, forflytter seg primært langs E-6 Nordover. Det faktum at det tar dager å flytte materiell fra Sør eller fra Troms til Finnmark, skulle kanskje tilsi at Forsvaret burde etablere en komplett brigade, og ha tyngre materiell permanent plassert også i Finnmark, i tillegg få økonomi til opprettelsen av en brigade i Sør-Norge.

Offisersbladet var i øvingsområdet den første uken av øvelsen, før krigsspillet med store taktiske forflytninger startet. En uke preget av forberedelser, klargjøring, terping på rutiner, samt en rekke besøk av politisk og militær ledelse. Sjef FOH generaløyntant Rune Jakobsen kunne fortelle Offisersbladet at han er glad for at storøvelsen nå er tilbake i Finnmark. Dette er et viktig område å øve i sa generalen. Sjef Hæren generaløyntant Odin Johannessen ga uttrykk for stolthet når han snakket

C 17 lastefly fra Papa Ungarn ankommer
Banak med personell og to Bell 412
helikoptre Det sier litt om lastekapasiteten.
Foto Kristian Berg.

med Offisersbladet om de hypermoderne CV-90'ene som Hæren nå har, og brigadesjef Eldar Berli smilte fra øre til øre under den vel gjennomførte skarpe demonstrasjonen av kapasitetene i Halkavarre skytefelt, og for at han får være ute i felt på øvelse med sine soldater. Nestleder BFO Rune Rudberg var også et par dager i Lakselv, og fikk anledning til en rekke uformelle samtaler med Forsvarets militære toppledelse.

En strålende fornøyd Forsvarsminister

Ine Eriksen Søreide ankom Lakselv rett før midnatt mandag. Statsråden ga klart uttrykk for at hun gledet seg til to dager sammen med Forsvaret i Finnmark. Det var lagt opp til et tett program tirsdag og onsdag, med mange briefinger og besøk hos blant andre HV-017, TMBN, Artilleribataljonen, samt skarp demo i Halkavarre. Hun fikk også med seg en lang og god tur på snøscooter og en overnatting i lagstelt hos Artilleribataljonen, før hun ut på dagen på onsdag måtte returnere til Oslo og Høyres landsmøte med påfølgende budsjettkonferanse. Et tett og tøft program, men det er godt å se at hun likevel satt av over to dager i Finnmark i en hektisk hverdag.

Joint Viking er en fellesoperativ øvelse, der alle forsvarsgrener deltar og støtter hverandres operasjoner/opdrag. I tillegg deltar 700 soldater fra US Marine Corps, US Army og Royal Marines. Disse har øvet vinter-tjeneste i Norge flere uker i forkant av Joint Viking, og underlegges forskjellige norske avdelinger under selve feltøvelsen. I år var det blant annet på grunn av sikkerheten rundt helikoptre i lav høyde, innført flyforbud for droner i øvingsområdet. I forhold til sikkerhet- og etterretningsforhold var det i år også innført mobiltelefon-forbud. Dette var også et øvingsmoment, da man i en tenkt fremtidig stridssituasjon ikke kan regne med mobildekning.

Her er en bildekavalkade fra årets storøvelse!

FMIN Ine Eriksen Søreide i prat med gutta i HV 017 innsatsstyrke Ida og Lyra. Foto Offisersbladet.

Innsatsstyrke Ida og Lyra HV 017 på snøscooterøving under Joint Viking 2017. Foto Ane Olivie Oppheim Forsvaret.

KV Harstad godt beskyttet av tre kystkorvetter i Porsangerfjorden. Foto Offisersbladet.

Nestleder BFO Rune Rudberg i samtale med sjef Hæren og brigadesjefen. Foto Offisersbladet.

Kystjegerkommandoen med sine svært operative stidsbåt 90 bekjempet fi i Harstadområdet.
Foto Jacob Østheim.

Sjef Hæren generalmajor Odin Johannessen var selvfølgelig et ettertraktet intervjuobjekt.

TMBN rykker frem med LEO ingeniørvogn rett bak.
Foto Offisersbladet.

Garnisonen i Porsanger. Foto Offisersbladet.

Våre F 16 opererte fra Bodø under Joint Viking 2017 og støttet egne styrker. Foto Malin Instanes Forsvaret.

Sjelden fugl som denne gang støtter Kystjegerkommandoen under et oppdrag
Foto Jacob Østheim.

Feltlatrine med teltoverbygg anno 2017.
Foto Offisersbladet.

Fra sersjant til generall sjef Forsvarsstab

Vi blir hentet av adjutanten i vakta og geleidet opp til generalløytnant Erik Gustavsons kontor. På vei inn til hans kontor traff vi en smilende Forsvarssjef og fikk noen ord med ham før vi ble tatt imot av en godt forberedt Erik Gustavson.

Foto: Offisersbladet

AV FORHANDLINGSLEDER RAGNAR DAHL
FOTO: OFFISERSBLADET/FMS

Generalen er en imøtekommande og trygg person, som er lett å like. Han vet hva han vil, er opptatt av å lytte. En smule utålmodig og effektiv er vel karakteristisk som også kjennetegner ham som person. Kaffe ble servert, samtalen gikk lett om dagsaktuelle ting og dermed var vi i gang. Her er litt fra samtalen med generalløytnanten.

FORTELL LITT OM VEIEN FRA DU STARTET OG FREM TIL I DAG.

«Jeg søkte befalsskolen da jeg skulle avtjene verneplikten. Hvorfor det ble Luftforsvaret er jeg noe usikker på, men da valget ble tatt var jeg helt sikker på at jeg skulle bli luftvern-artillerist. Etter det ble det Luftkrigsskolen.

Jeg har vært opptatt av å gjøre en god jobb der jeg er og ikke tenkt så mye på neste jobb eller for å si det slik: Fokus er på hva jeg er og ikke hva jeg skal bli. Selv om jeg ved enkelte anledninger opp gjennom karrieren

har blitt oppfordret til å søke jobber, har jeg kun søkt jobber jeg har hatt lyst på og ikke det som var taktisk lurt. I ettertid har dette vist seg å være heldige valg. Ut over det å ha fokus på å gjøre en god jobb er det ikke noe spesielt som har skjedd, ei heller konkrete valg jeg har gjort for å bli general».

HVILKE STILLINGER HAR VÆRT MEST LÆRERIKE?

«Det er vanskelig å si. Alle stillinger jeg har hatt har bidratt til totalkompetansen på en fin måte, men det å være bataljonssjef ga meg mye med hensyn til innsikt i operasjoner, utvikling av konsepter, samarbeid med flere kategorier personell for å oppnå resultater (mil, siv og soldat) og økonomi.

Etter bataljonssjefstjenesten kom jeg inn i Forsvarets overkommando/Sentralstab og ble militærassistent for General Svein Ivar Hansen en kort periode, før videre tjeneste i FO/Fellesstab. I denne perioden jobbet jeg også tett opp mot Generalinspektøren for Luftforsvaret, som gjennom dette

ble obs på meg, og jeg ble bedt om å søke jobben som Luftverninspektør. Etter ett år som Luftverninspektør «tok karrieren av» og jeg endte der jeg er i dag».

HVA ER DIN BESTE OG VERSTE OPPLEVELSE I FORSVARET?

«Vanskelig å si, men en av de beste opplevelsene må vel bli i min tid som bataljonssjef hvor jeg fikk anledning til å teste ut nye konsepter gjennom to «vinterøvelser». Dette var en morsom tid, hvor kronen på verket var meget gode resultater på NATO TACEVAL. Gleden og motivasjonen i det å jobbe i en avdeling hvor alle drar i samme retning mot felles mål var stor.

Den verste opplevelsen var da taket på Samfunnshuset på Rustadhøgda raste sammen under militærøvelsen Joint Winter 2000. Bygningen ble brukt som kommandoplass og tre mennesker omkom. Sannsynligheten for at personell fra egen avdeling var der, var stor, og uvissheten om at noen av de var involvert var særdeles ubehagelig».

øytnant/

Foto: Torbjørn Kjosvold/FMS

OFFISERSBLADET

Generalen trives også ute i felt, ute ved avdelingene.
Foto: Henrik Røyne/FMS

SI LITT OM DIN OPPGAVE SOM SJEF FORSVARSSTABEN?

«Forsvarsstaben er Forsvarssjefens stab og det er min oppgave å lede denne på best mulig måte for å støtte FSJ som etatssjef for Forsvaret. Jeg og staben ivaretar ansvaret for å gjennomføre oppdrag, påse at beslutninger følges opp, og ivareta det daglige arbeidsgiveransvaret for personell i Forsvaret.

Vi har som andre avdelinger i Forsvaret sett at vi må ta grep for å justere kursen, noe som ble initiert gjennom OU FST. Selv om organisasjonen er endret, tar det tid å omstille måten å jobbe på. Vi jobber nå aktivt for å endre fokus fra styring og kontroll av innsatsfaktorer (årsverk, EBA etc.), til styring av måloppnåelse (operativ evne, resultat og effekt). For å få dette til, har vi blant annet fokusert på samarbeid mellom avdelingene, slik at FST kan fremstå som en stab.

Som sjef FST har jeg, i forhold til tidligere jobber, for lite kontakt med menneskene i staben, hovedsakelig på grunn av at mitt kontor er adskilt fra resten av staben. Dette var og er fortsatt uvant, da jeg trives best når jeg kan engasjere meg og diskutere med medarbeiderne i staben».

HVORFOR FORSVARSSJEFENS STRATEGISKE STAB I FD I TILLEGG TIL FST?

«Forsvarssjefen (FSJ) og de strategiske funksjonene i daværende FO ble integrert i

FD i 2003 og den Integrerte strategiske ledelsen (ISL) ble etablert. Samtidig ble FO nedlagt og FST etablert for å støtte FSJ i rollen som etatsjef. Forsvarsstaben er ikke en del av ISL, men samlokaliseringen er positiv for Forsvaret. Kort fortalt bruker FSJ de strategiske funksjonene i FD til planlegging og utredninger som f.eks FMR, mens FST er ansvarlig for å støtte FSJ i implementeringen. Selv om FST har fått en lengre tidshorisont i implementering av vedtatt LTP, oppfatter jeg at rollene mellom FST og FD i stort er avklart».

KAN DU SI NOE KORT OM LEDELSEN SYN PÅ UTVIKLING AV FORSVARET?

«Vi er inne i en periode hvor det ser ut som om Stortinget ønsker en reell balanse mellom oppgaver, struktur og ressurser, slik at vi kan utvikle en organisasjon som i enda større grad kan løse de oppdrag vi er tildelt. Fokus er rettet mot den effekten som følger av vedtatt Langtidsplan og det synes som om det er en tverrpolitisk vilje til å finansiere den over tid. I dette arbeidet er vi glade for at hovedfokus i inneværende periode er på beredskap, vedlikehold, kortere reaksjonstid og mer robust bemanning».

HR-TRANSFORMASJON ER FOR MANGE EN BETYDELIG UTFORDRING, NOEN KOMMENTAR?

«Vi er inne i en stabiliseringsfase, hvor ikke

alt fungerer etter intensjonene. Forsvarets personell- og vernepliktsenter (FPVS) er under oppbemanning for å kunne overta de oppgavene som DIF-ene ikke skal gjøre. Videre skal vi flytte personell fra Oslo til Hamar og Harstad. Inntil vi har kommet i orden, vil nok omstillingen for mange oppleves som utfordrende og spørsmål om det er fornuftig og hensiktsmessig blir stilt. Ny organisasjon og leveransemodell legger grunnlaget for forbedringer som gradvis øker kvaliteten på HR-arbeidet, noe som vi ellers ikke ville fått. Omstillingen er stor og krevende, men jeg er overbevist om at dette legger grunnlaget for en HR-tjeneste som vil gi forbedrede leveranser. Jeg er meget godt fornøyd med arbeidet så langt».

SJEF FSTS TANKER OM IMPLEMENTERINGEN AV OMT/NMO?

«Mitt klare inntrykk er at vi er på rett spor. Vi har fått på plass det aller meste av den grunnmuren som ordningen skal hvile på slik som blant annet nytt lønssystem, nye forvaltningsbestemmelser (FPH), karriere- og tjenestegjøringsplaner og utdanningsplaner.

Men det er helt naturlig ulik modenhet mht å forstå hvordan vi best mulig skal få ordningen til å virke – både for å løse Forsvarets behov, og få den integrert på en god måte for personellet. Ordning legger

Generalens humør er det ikke noe å si på.
Foto: Offisersbladet

godt til rette for at vi skal øke spesialistkompetansen, noe Forsvaret har stort behov for – og som vil være økende i tiden fremover. Samtidig er det viktig at vi utvikler offisersrollen basert på dette».

LOS-PROGRAMMET SKAL LEGGES NED PR 1/10. GJØRES NOE FOR Å BEHOLDE KOMPETANSEN?

«Dette er et område jeg har fokus på og som vi jobber med i disse dager. Vi må kartlegge hvilket kompetansebehov forsvarssektoren (Forsvaret og Forsvarsmateriell) har fremover og finne gode ordninger som ivaretar både forsvarets behov og personellet. Når kompetansebehov er avdekket vil stillinger bli etablert og lyst ut, personell som blir overtallig eller ikke får ny stilling vil bli ivare tatt av omstillingseenheten i FPVS».

KAN DU SI NOE KORT OM NY UTDANNINGSREFORM?

«For det første har vi en meget dyktig prosjektleder. Jeg er sikker på at han vil bidra til at prosjektet gjennomføres på en god måte. Fremdrift og innhold vil sikres gjennom beslutninger i styringsgruppen, hvor alle styrkeprodusentene er representert. Det er videre viktig å påpeke at også Forsvarssjefen beskrev behovet for endringer innen utdanningsordningen i sitt fagmilitære råd (FMR), selv om han anbefalte en annen tidsfasing. Vi har fokus på at vi

også etter reformen får en tilstrekkelig kvalitet på utdanningen, samtidig som vi må hente ut de effekter som er forespeilet. Dette er et spennende og utfordrende arbeid som jeg ser frem til å følge fremover».

HAR VI STARTET FOR MANGE PROSESSER PÅ SAMME TID OG HVORDAN SKAL DISSE STYRES?

«Svaret er nei. Vi er klar over utfordringene og jobber bevisst med dem hver dag, men målet er å gjennomføre det Stortinget har besluttet. Helhetlig implementeringsplan (HIP) er et nytt og godt verktøy for FST til å håndtere og koordinere det som skal gjennomføres. Det er viktig at personellet fokuserer på hva som treffer dem og ikke alt som treffer andre. Samtidighetsproblematikk er først og fremst en utfordring for ledelsen.

Dersom samtidighetsproblematikk går utover arbeidsmiljøet og leveransene, vil jeg gripe fatt i det umiddelbart – det er jo det som er min jobb. Her er samarbeidet med tillitsvalgte og vernetjenesten avgjørende for at vi lykkes. Vi må jobbe sammen, herunder få samme virkelighetsforståelse og finne gode løsninger på bakgrunn av det».

HVA GJØR DU FOR Å SKAFFE DEG LEDELSESØVERSKUDD TIL Å LØSE EN KREVENDE HVERDAG?

«For det første er jeg heldig som har en

familie som støtter meg i tykt og tynt. Kona stiller opp, både sent og tidlig, for å støtte meg under ulike arrangementer og oppdrag. Videre er friluftsliv og trening viktig for å koble av og hente krefter. Vi bruker hytta på fjellet så ofte vi kan, men jeg skulle ønske jeg fikk mer tid til flere fisketurer – det er fin avkobling.

Hoppskiene har jeg lagt på hylla, men jeg sykler, løper og går på ski, selv om jeg ikke er noen Birkebeinertype. Som følge av barnas sportsinteresse ble jeg tidlig både fotballtrener og leder for et lokalt idrettslag, noe som var både lærerikt og stimulerende».

Og da var halvannen time gått. Den alltid tilstedeværende og smilende generalen passet på å si at vi måtte få med at han på vegne av Forsvarssjefen og seg selv, ønsker alle ansatte i inn- og utland en riktig god påske!

STILLINGER

2014 - dd	Sjef Forsvarsstaben, Generalløytnant
2010 - 2014	Sjef Operasjonsavdelingen i Forsvarsstaben, Generalmajor
2009 – 2010	Senior National Representative/US Central Command, Brigader
2005 – 2009	Stabssjef i Luftforsvarsstaben, Brigader
2003 – 2005	Sjef Transformasjonsinspektoratet i Luftforsvaret, Brigader
2002 – 2003	Sjef Forsvarets luftvern utdannings- og kompetansesenter, Oberst
2001 – 2002	Faggruppeleder luft – Forsvarets overkommando, Oberstløytnant
2000 – 2001	Militærassistent for sjef Fellesstaben i Forsvarets overkommando, Oberstløytnant
1998 – 2000	Gruppesjef (Bataljonssjef) – Luftverngruppe Ørland, Oberstløytnant
1995 – 1998	Assisterende hovedlærer luftoperasjoner – Forsvarets Stabsskole, Oberstløytnant
1992 – 1995	Stabsoffiser – Luftforsvarsstaben, Major
1988 -1992	Nestkommanderende/Batterisjef – Luftvernartilleribataljon Bardufoss, Kaptein/Major
1986 – 1988	Studieleder – Luftkrigsskolen, Løytnant/Kaptein
1983 – 1986	Troppssjef – Luftvernartilleribataljon Ørland, Løytnant
1979 – 1980	Seksjonssjef – Nikebataljonen, Sersjant

MILITÆR UTDANNING (FRA BEFALSKOLE)

2001	Forsvarets Høgskole – hovedkurset
1993 -94	Luftforsvarets Stabsskole II
1990	Luftforsvarets Stabsskole I
1980 – 83	Luftkrigsskolen – Reallinjen
1978 - 79	Luftforsvarets befalsskole - Luftvernlinjen

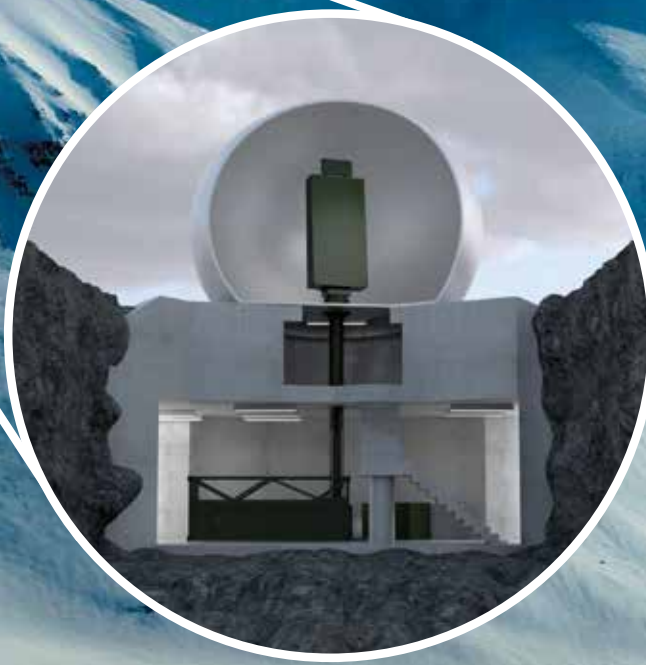
BIO / BESKRIVELSE

Født i Trondheim og oppvokst på Jessheim.
Bor nå på Jessheim sammen med kona Inger. Har en datter Hilde og en sønn Anders.

Som mange andre, sparer Gustavsson på «coins». Han har tydeligvis vært på farten en del.
Foto: Offisersbladet

EXTENDED **AWARENESS**

The GIRAFFE 8A is a recent extension to Saab's world-class line-up of surface radar systems. This 3D long-range air surveillance radar system is designed for the highest level of situational awareness and ballistic missile defence – in any climate. The GIRAFFE 8A provides exceptional range and multi-role capabilities, combined with operational flexibility that allows you to virtually look into the future.

With our more than 60 years of innovative radar development you can rely on Saab's *thinking edge* to provide the capabilities needed to meet future threats and requirements.

www.saab.com

GIRAFFE 8A – a member of Saab's world-class line-up of Surface Radar Solutions.

SAAB

Kontreadmiral L. Dedichen om utdanningsreformen

Av JON VESTLI, BFO

Utdanningsreformen ble formelt gitt som oppdrag til Sjef Forsvarets høyskole i januar 2017. Reformen er omfattende og dyptgripende og må vel sies å være et vanskelig prosjekt. Etter hva BFO kjenner til er det mange militære ledere som både er skeptiske til tidspunktet for endringen, selve prosessen og ikke minst risikoen for å ødelegge grunnlaget for at fremtidens offiserer skal kunne fylle de ulike funksjonene. Offisersbladet ba derfor om et intervju av oppdragseier, Sjef Forsvarets Høyskole, Kontreadmiral Louise K. Dedichen. Vi stilte henne tre spørsmål, og svarene finner du her.

HVA TENKER DU ER DE STØRSTE UTFORDRINGENE MED GJENNOMFØRINGEN AV UTDANNINGSREFORMEN?

Prosjektet er både omfattende og krevende, men i aller høyeste grad nødvendig. Med innføringen av en ny personellstruktur i Forsvaret er det behov for at vi tilpasser utdanningsmodellen til nye rammebetingelser. Samtidig må vi også erkjenne at dagens utdanningssystem ikke er økonomisk bærekraftig. Utdanningssystemet er i dag for fragmentert,

fagmiljøene er for små, styringslinjene for komplekse og det koster rett og slett for mye. Med denne gjennomgripende reformen har vi en unik mulighet til å skape en helhetlig utdanning tilpasset framtidens behov.

Den største utfordringen med prosjektet er først og fremst den knappe tiden! Utdanningsreformen skal være implementert, og FHS skal være omstilt og effektivisert allerede innen utgangen av 2019. I dette ligger også den store utfordringen med å møte det strenge kravet til gevinstrealisering. Effektiviseringspotensialet er stort, og prosjektet har kommet godt i gang.

Samtidig er det krevende å få folk til å tenke helt nytt. Vi er vokst opp med, og i, ett system, og mange har naturligvis veldig sterke følelser knyttet til dette. Det er helt avgjørende at vi klarer å kvitte oss med gammel ballast for å tenke nytt og kreativt dersom vi skal få gjennomført reformen slik at både effektivitet og kvalitet forbedres.

Jeg tror alle som har satt seg noe inn i dette skjønner at det er krevende å definere innholdet i den nye offisers- og spesialistrollen, **samtidig** som vi skal utforme utdanning knyttet til disse nye

rollene. Derfor er jeg glad for at vi har så god kompetanse fra alle våre skoler og grener representert i prosjektgruppen og de mange kompetansegruppene, så vi har de beste forutsetningene for å klare denne oppgaven. I arbeidet legger vi også stor vekt på å nå ut med god informasjon, og vi skal hele tiden sørge for å være lydhøre og tilgjengelige for alle som ønsker å bidra. Utdanningsreformen er først og fremst et fellesprosjekt!

BFO opplever at mandatet er svært opptatt av utdanningsinstitusjonene og de akademiske sidene av å være en høyskole (kvalitetssystemer, FoU, samarbeid med andre mv), men stiller svært få målbare krav til innholdet i utdanningen og ikke minst – målbare krav til hva offiserene skal være i stand til å mestre når de er ferdig utdannet.

HVA ER DINE TANKER OM DETTE?

Dagens struktur er lite hensiktsmessig og til hinder for at kvalitetspotensialet blir utnyttet fullt ut. At det er fokus på struktur og systemer for kvalitet er først og fremst fordi det er her det er forbedringspotensial. Derfor er utdanningsreformen også en strukturreform.

Sjef Forsvarets Høyskole kontreadmiral Dedichen og leder av arbeidsgruppen oberst Henriksen. Foto: Offisersbladet.

Innholdet i dagens utdanning er bra. Samtidig gir mandatet oss et stort handlingsrom til å utforme innholdet i utdanningen slik vi mener er best. Dette er også et handlingsrom vi akter å benytte! Offiserens rolle i endring, og hva offiserens skal kunne når hun, eller han, er ferdig utdannet er derfor noe vi gjennom tett dialog med grensjefene må definere.

Slik føringene er i IVB kan det synes som det er en dreining av den nivådannende utdanningen i en mer teoretisk retning - der kadetten og eleven er mindre i fokus. Det kan innebære mer «utdanning» innenfor det fagspesifikke i de ulike forsvarsgrenene i etterkant enn det man erfarer i dag - med fare for at kostandene kun forskyves fra et kapittel til et annet fordi styrkesjefene ikke kan akseptere et fall i kompetansen blant sine unge offiserer. Samtidig stiller Stortinget, gjennom Innstilling 62 S, krav om at «utdanningskvaliteten ikke skal reduseres på bekostning av effektivisering».

HVORDAN VIL SJEF FHS SIKRE AT STORTINGETS OG STYRKESJEFENES KRAV TIL DE FREMTIDIGE OFFISERENES KVALITETER BLIR TILSTREKKELIG BESKREVET OG SIKRET I ARBEIDET MED Å ENDRE SELVE UTDANNINGEN?

Først og fremst, så er hele premisset for å drive utdanning i Forsvaret at vi skal levere noe ingen andre tilbyr. Styrkesjefene må, og vil, involveres tett gjennom hele reformen. Kanskje blir deres innflytelse større enn noen gang siden de skal utgjøre styringsgruppen, etter hvert skal de også utgjøre styret for den nye høyskolen og i tillegg vil de indirekte delta gjennom en rekke representanter i de ulike kompetansegruppene til prosjektet. Vi er helt avhengig av at styrkesjefene er tydelige på hvilke kompetansebehov vi skal dekke, samtidig som deres krav må være tilpasset Forsvarets oppgaver, planer og utvikling.

Jeg opplever at det er helt opp til oss å skreddersy en utdanning som både tilfredsstiller kravene til offiserene og befal som tenkende, reflekterende og analytiske, samtidig som de er handlende og praktisk dyktige i det de gjør. Det er nettopp oppgaven med å utforme et utdanningssystem med det riktige blandingsforholdet mellom teori og praksis jeg opplever som spennende i denne prosessen... Derfor vil vi hele tiden være oppmerksom på grensesnittet mot våpenskolene, slik at både den nivådannende og funksjonsrettede utdanningen finner sin plass i det totale bildet.

Vi gleder oss, og vi er i gang!

Danmark er fire år fo

Gjennom de siste fem år har Forsvarsdepartementet – godt hjulpet av McKinsey, brukt de danske erfaringer som rettesnor og «viktige argumenter» i utviklingen av kompetansemeldingen, den besluttede langtidsproposisjonen og iverksettelsesbrevet til Forsvarssjefen. BFO dro derfor til Danmark 22-23 mars for å kunne høre historiene og erfaringene med egne ører, og det er tydelig at svar og argumenter fra FD har vært filtrerte gjennom flere nivåer – for danskenes erfaringer er i høyeste grad blandet.

Oberst Nicolas T. Veicherts tok imot BFO på Hærens Officersskole (HO) på Frederiksbjergs Slott 22. mars. Dette skulle bli tre hjertelige og lærerike timer hvor vi diskuterte utdanning og personellbehandling i en herlig blanding – for det henger jo sammen.

Frederiksbjergs Slott er nettopp – et Slott. Det er slående hvordan ærverdige bygg med lang historikk, knirk i gulvet og stukkatur i taket kan skape en spesiell atmosfære som passer en utdanning som er tydelig forankret i en profesjon som har stått seg i århundrer. Vi følte det og kommenterte det. Her hjemme får du samme følelse når du entrer T-10.

Hovedtemaet var naturligvis utdanningen og de erfaringer man har gjort seg i Danmark etter at man gjennomførte en radikal endring av offisersutdannelsen i perioden 2013-2015. Dette ble temaet umiddelbart etter velkomst, og en omvisning på Officersskolen ble en «Walk and Talk-sense» på en time før resten av samtalen skjedde over lunch-bordet. Endringen i Danmark var der som her økonomisk drevet – det var ikke noe «feil» med de offiserer som ble utdannet som krevde kursendring. I dag er Danmark midt i utdanningen av de første kullene etter ny utdanningsmodell. Prinsipp-skissen under viser hvordan krigsskoleutdannelsen i Danmark er organisert og strukturert.

De prinsippene og rettighetene som ligger til grunn for utdannelsen er;

- Kadettene har en Bachelor før oppstart og er rundt 24 år ved oppstart av utdanningen
- De har lønn under utdannelsen, DKR 22 000,- mnd
- De har ikke plikttjeneste etter endt utdanning
- Det er tre forskjellige utdannelsesmodeller med 15SP fellesfag, lengde fra 28-32 måneder
- Offisersutdannelsen er kun første ledd i et livslangt utdanningssystem
- Utdanningen skjer mange steder, mens de ulike Officerskolene ligger i eller rett utenfor København.

Gjennom samtalen med Veicherts kom det frem at rekrutteringen til skolene var en utfordring. Selv om det er en økning basert på mer kunnskap om tilbudet og økt ressursbruk på rekruttering, er det fortsatt vanskelig å finne nok kvalifiserte søkere. Det er en diskusjon om de skal måtte åpne for søkere rett fra gymnas, men dette anså han for å være siste utvei. Det var særlig utfordrende å møte kravet

ran i løypa

Krigsskolesjefen viser stolt frem områdene rundt Fredriksberg Slott til Rune Rudberg og Jon Vestli. Foto: Offisersbladet.

om at 2/3 av kullet skulle være militært ansatte. Som han sier det; *«Det har vært vanskelig å få disse til å starte på skolen. De skal da ha funnet tid til å gjennomføre en Bch-utdanning, hvoraf en stor del skal ske på fritiden ved siden av full jobb og ev familie. For at afhjælpe det problem forsøker Hæren om muligt at placere sergenter i lettere stillinger, fx vagt-tjeneste».*

Han anså det som mest realistisk at man om to år kan nå en sammensetning på 50-50 mellom sivile og militære. For som han påpekte: *«Først de som er ferdig utdannet Bachelor i 2019 vil da ha valgt Forsvaret som sitt førstevalg. Nå må vi overbevise studentene om at de skal velge Forsvaret fremfor det de selv hadde tenkt på i utgangspunktet. Rekrutteringen og informasjonen må i fremtiden rettes inn mot grunnskolen og videregående nivå. Og – dersom man kan være noe visjonær, da i tillegg kan tilby en «Bachelor i militær ledelse» gjennom Copenhagen Business School, har man et svært bra grunnlag for å skape fremtidens offiser».*

Seleksjonen søkerne skal gjennom er også i dag det samme som tidligere. Veicherts påpekte at dette var en sterk bidragsyter i å kunne sikre at fremtidens offiserer har mange av de samme kvaliteter som tidligere.

Utdanningen ved HO er svært intens. Kadettene har uker som består av 50-55

timers undervisning. Veicherts mener at dette er i overkant av hva som er ønskelig, og målet er å komme ned på en belastning på 40-45 timer i snitt. For som han poengterer; *«Det må være bedre muligheter til å diskutere det eksistensielle ved yrket, eller det å være offiser i det danske samfunn. Dette er diskusjoner og refleksjoner som er undervurderte da det er disse som former den enkelte som militær leder og gir dem den bevissthet omkring yrket som de har behov for når man skal løse skarpe oppdrag».*

Fra møtet som BFO hadde med Hovedorganisasjonen for Offiserer i Danmark.

For, både BFO og Veicherts – samt Hovedorganisasjonen for Offiserer i Danmark (HOD), er alle bekymret og spente på hvordan den nye utdanningen vil påvirke «Offiseren». På direkte spørsmål sier Veicherts at *«Jeg observerer kadettene så ofte som mulig og ser de opp mot mitt eget speilbilde med hensyn på om «de holder mål». Selv om min utdanning var annerledes på alle mulig måter – med et annet og mer omfattende mål, så er de «Offiserer»! Jeg er trygg på at det helt elementære – selve personen og utviklingen av denne, er ivaretatt på en meget god måte innenfor de rammer jeg har til rådighet. Men, jeg kommer også til å gjøre endringer i fremtiden for å frigi tid til refleksjon, diskusjon og samtaler omkring profesjonens innhold og betydning i det danske samfunn».*

Samtidig var han tydelig på at det det veldefinerte målbildet – «Delingsfører», var et toegget sverd. På den ene siden var det tydelig definert og slik sett påvirket sammensetningen av fag, praksis og utvikling, men samtidig opplevde han at dette var for snevert for å kunne fylle funksjonen fullt ut etter endt utdanning.

Hans plan var at *«Vi vil i en kommende justering av uddannelsen løfte målet til at officeren også skal kunne være næstkommanderende i et kompagni – samt have større taktisk viden om kompagniniveauet. Jeg forventer at vi vil finde tiden ved at redusere og effektivisere uddannelsen i ledelse og sprog».*

De første offiserene vil komme ut fra skolene i 2018. Det er derfor for tidlig å kunne evaluere hvordan utdanningen, dannelsen og den personlige utvikling faktisk har blitt etter 2,5 år lang offisers-utdannelse. Dette får man først vite i 2020 – kanskje. Som Veicherts poengterte; Offisersrollen og dens kompetansekrav må ses i tett relasjon til de medarbeidere man har. OR-funksjonene blir derfor svært viktige! Det er det samarbeide og hvordan rollene fyller ut hverandre som i fremtiden er helt essensielt for at man skal kunne løse komplekse oppdrag. Utviklingen av utdannelsen til den ene kan da ikke skje i isolert fra den andre.

BFO stilte avslutningsvis spørsmål om Veicherts hadde noen råd til sine norske kollegaer?

«Der vil være meget modstand blandt alle os officerer – så det er et godt råd at have is i maven. Og så skal man stole på sine chefer, når de laver planen, sådan at officererne bruger deres tid på at implementere de ny planer frem for at kritisere. Det sidste giver kun uro hos soldaterne.»

En refleksjon etter å ha snakket med både Skolesjef Veicherts og våre kollegaer i HOD er at det så å si er umulig å kunne sammenligne dansk offisersutdanning med en fremtidig norsk modell. Til det har Oberst Henriksen fått for trange (og umulige) rammer. Det er forskjell på søkerne, det er forskjell på vilkårene, det er andre krav til likhet i utdanningen, det er forskjell i rettigheter etter endt utdanning...

Kort sagt; det er alt for mye som er forskjellig. Det er derfor også forunderlig at man fra FD har blitt møtt med så mange sammenligninger tidligere – for den valgte norske løsning er noe helt annet.

Utdanningsreformen har startet, og den vil pågå i mange år.

Oberst Nicolas T. Veicherts tegner og forklarer. Foto: Offisersbladet.

FAKTA

KORT OM HÆRENS OFFICERSSKOLE HISTORIE:

- Den første organiserte officersuddannelse i Hæren opprettes i 1713.
- I 1868 flytter Hærens Officersskole ind på Frederiksberg Slot, der indtil da har været kongelig sommerresidens samt beboelse for Kongens søstre. Hæren overtager slottet og kan dermed i 2018 fejre 150 år på Frederiksberg Slot.
- Efter en meget stor uddannelsesproduktion af officerer under krigen i Irak og Afghanistan (2001 – 2015) betyder et numerisk mindre dansk militært engagement i Verden, at skolen uddanner færre officerer. Samtidig er officersuddannelsen fra 2015 reorganiseret.
- I dag uddanner "diplomuddannelsen" premierløjtnanter til Hærens laveste niveau (deling), mens bataljonskursus samt brigadekursus uddanner til kompagnichef og stabsofficer.
- Den videregående officersuddannelse til major og højere sker i regi af Forsvarsakademiets Master i Militære Studier.

FAKTA

KORT OM OBERST NICOLAS TEODORS VEICHERTS:

- Veicherts er 53 år gammel og startet sin militære karriere i 1986. Officersgrundutdannelsen ble gjennomført 1989-91 ved Hærens Officersskole, og deretter fulgte han de normale utdanningstrinnet i det danske forsvaret. Siste utdanning var i Strategisk Ledelse ved Forsvarsakademiet i 2016. Dette året ble han også utnevnt til Oberst.
- Veicherts er Husar og mesteparten av hans operative tjeneste hadde han som officer ved Gardehusarregimentet, avbrutt av tjeneste på Balkan i 1997 og 2000.
- Tjenesten etter dette har vært ved staber, ved Dansk institutt for Internationale Studier, tjeneste i Afghanistan, militærattache i Pakistan og Chef for Institut for Sprog & Kultur ved Forsvarsakademiet.
- Han gikk på som Chef for Hærens Officersskole desember 2016.

DEKORATIONER:

- Nato medalje, SFOR, Bosnien, 1997
- Nato medalje, SFOR, Bosnien, 2001
- Nato medalje, ISAF, Afghanistan 2007
- Die Einsatzmedaille der Bundeswehr i bronze, 2008
- Ridder af Dannebrogordenen, 2011
- Hæderstegnet for god tjeneste ved Hæren, 2013

Hva nå, kadett X?

Av EIRIK ØSTBY

LOKALSTYRELEDER KAFO, Sjøkrigsskolen

Den 20. Desember 2016 ble iverksettingsbrevet for den nylig vedtatte langtidsplanen utstedt til Forsvarets avdelinger. I forbindelse med denne publikasjonen trådte mange foreslåtte endringer frem i lyset, som sjokkerte kadetter og oss som arbeider for deres interesser. Spesielt under punkt 7 og 8 om Utdanningsreformen skaper hoderisting og vantro blikk "her hjemme", i Sjøforsvarets hovedstad: Bergen. I nevnte punkter stiller Forsvarsdepartementet (FD) spesifikt krav om at man skal etablere en ny grunnleggende offisersutdanning (GOU-modul), gjeldende for hele Forsvaret. Videre ønsker FD at Forsvaret har modulen klar innen studieåret 2018. Følgende krav er de mest fremtredende ved den nye modulen:

1. Lengden på utdanningen skal være maks 3 år, inkludert grunnleggende befalsutdanning (GBU)
2. Den militære grunnutdanningen skal være felles for de ulike forsvarsgrenene, og i tillegg gjennomføres samlet
3. Kandidater til offisersutdanningen skal hovedsakelig rekrutteres direkte fra videregående skole, eventuelt fra førstegangstjeneste
4. Overgang fra OR til OF skal være mulig, men holdes på et minimumsnivå

I ytterste konsekvens vil disse omveltningene kunne endre alt hva kategoriserer en krigsskole i dag. En krigsskole er unik. Dens særegenhet bidrar til å bygge identitetsfølelse og tilhørighet – i vårt tilfelle til Sjøforsvaret, og hva som er spesielt for maritim krigføring. Videre er en krigsskoleutdanning noe mange tradi-

sjonelt sett har gjennomført etter å ha vært noen år i Forsvaret. Symbolsk har utdanningen vært det siste, bekreftende nikket på at man ønsker en langsiktig karriere i sektoren. Med endringene som nå er vedtatt i Stortinget, blir alt dette endret på. Et viktig spørsmål å stille seg i den forbindelse, er følgende: har endringene som mål å tilfredsstille personell- og kompetansebehovene i det "nye Sjøforsvaret"?

En tydelig ambisjon med den nye langtidsplanen, som også er gjeldende for utdanningsreformen, er følgende: Forsvaret skal gjøre ting billigere. Samtidig skal endringene gjøre det mulig at utdanningen som blir gitt holder høyere kvalitet enn hva den gjør i dag. Vi i KAFO sliter med å kjenne oss igjen i at utdanningssystemet som er forespeilet vil bedre kvaliteten på offiserene Forsvaret utdanner. Er ambisjonen først og fremst å spare inn penger og effektivisere utdanningene? Kommer kadettene behov for strukturerte hverdager og gode levevilkår i andre rekke?

KAFO SKSK er ikke imot muligheten for å ta en krigsskoleutdanning på gjennomgående ordning. Det er allikevel viktig å få frem at en gjennomgående ordning ikke er å foretrekke for alle. Vi i KAFO SKSK frykter at Forsvaret, gjennom å tilnærmet fjerne muligheten for å gå inn på krigsskoleutdannelsen etter å ha tjenestegjort som befal, fjerner noen av de beste offisers-kandidatene. Vi tror at nettopp den balansen Sjøkrigsskolen har i dag, mellom kadetter med tidligere tjenesteerfaring og dem som går gjennomgående, er ett av suksesskriteriene for utdanningen. De kadettene som allerede har flere år i Forsvaret bak seg bidrar

med uunnværlig erfaring for kadettene som går gjennomgående. De gjennomgående på sin side, bidrar med den strukturen og akademiske tilnærmingen som er nødvendig for å lykkes med å ta 240 studiepoeng på tre og et halvt år.

Et punkt som hittil har til gode å bli nevnt i dette innlegget, men som allikevel er ett av de aller viktigste for kadettene, er forslaget om å fjerne lønnen ved innføring av den nye krigsskolemodellen. Alle kadetter skal i fremtiden godtgjøres med 1G, men kompenseres for "tapt inntekt" gjennom gratis kost og losji. Dette kravet stilles universelt, og vil også omfatte tidligere tjenestegjørende. Med andre ord fjernes goder som sikringslønnen. KAFO SKSK mener at et slikt tiltak er en markant statussvikking av utdanning i Forsvaret. I samtaler med kadetter som tjenestegjør i dag, kommer det tydelig frem at de fleste hadde revurdert sin fremtidige karriere om utdanningen de hadde blitt tilbudt skulle kompenseres med 1G. Med andre ord er det rimelig å anta at flere av dem ikke hadde tatt utdanningen i det hele tatt. Videre er det viktig å understreke at en ordning på 1G slik det fremkommer i langtidsplanen ikke betyr at kadettene vil ha vernepliktige vilkår under sitt studieløp. KAFO mener at det er absolutt nødvendig at Forsvarsstaben tydelig presiserer hva "1G-ordningen" faktisk vil innebære. Og som om ikke dette var nok: ved å innføre en ordning på 1G, vil Forsvaret gjøre det praktisk umulig for tidligere tjenestegjørende i OR-søylen å gjennomføre en krigsskoleutdanning. For hvordan skal vel et ungt, etablert befal med et gryende ønske om å bli offiser kunne forsvare for eventuelle samboere å forlate sin stabile inntekt, i søken etter en annen grad en gang i fremtiden? Vi er redd for at vedtaket på denne måten bygger vanntette skott mellom OR & OF-søylen. Dette er stikk i strid med kongstanken bak den nye militære ordningen.

Avslutningsvis er det verdt å merke seg at den foreslåtte ordningen med 1G som kompensasjon forutsetter at Forsvaret kan stille med losji til sine studenter. Per i dag er det ingen leire i Norge som har kapasitet til å huse samtlige 1.årskadetter i ett helt år for gjennomføring av GOU-modulen. For SKSK sin del, er dette et punkt man er milevis unna å kunne oppfylle for de om lag 280 kadettene som tar sin utdanning på skolen- selv den dag i dag.

Gruppebilde av KAFO Sjøkrigsskolen.

og

Landmaktens vei er belagt med...

Foto: Marthe Brendefur

Landmaktutredningen ruller videre. Hvordan er prosessen, innholdet og den egentlige styringen av prosjektet – og er svaret egentlig gitt på forhånd?

Av JON VESTLI
KOMPETANSEUTVIKLER BFO

Hæren arrangerer Army Summit hvert år. Den 20. september 2016 var temaet «Man and Machine – the Future Face of Combat?», og General (p) H. R. McMaster en av flere innledere. Blant mange gode poeng minnet han oss om at det faktisk er noe som bør være varig i enhver nasjons forsvarstenkning;

- Å beskytte territoriet
- Å beskytte viktig infrastruktur
- Å beskytte befolkningen

Landmaktutredningens utgangspunkt må være nettopp dette. Uten tilstrekkelig mulighet til å beskytte hele landet vil Norge kunne bli stilt overfor situasjoner hvor selv den raskeste reaksjon er for sen til å kunne endre på den oppståtte situasjon – et fait accompli.

BFO har tidligere sagt at Brigader Aril Brandvik er en av de få som både har erfaring og kompetanse til å gjennomføre en landmaktutredning. Og han har en svært vanskelig jobb. Det er balansekunst å finne en struktur man kan tro på fagmilitært, som er innenfor de rammer prosjektet har fått og som er politisk spiselig. Jeg tror at det siste er en av de viktigste årsakene til de hyppige møtene mellom han og politisk

ledelse som vi hører om. For oppdraget er faglig vanskelig og politisk betent.

BFO håper – når du leser dette, at Brandviks oppfordring om åpen debatt har blitt virkeliggjort. For frem til nå har Forsvarsdepartementet hermetisert prosessen fullstendig – de informasjonsmøter som har blitt avholdt gir egentlig verken rom for diskusjon, delaktighet eller dyp nok innsikt. Alt det viktige skjer i lukkede fora bak låste dører. Det er ikke Hæren eller Heimevernet, vi eller samfunnet Norge tjent med.

For i rammen av de 180 milliarder kroner som landmakten tilsynelatende har fått som ramme, ligger det også en svakt synkende økonomisk driftsprofil. Kampkraften, stridsevnen og profesjonaliteten er et resultat av trening, øving og utdanning – og dette betinger et forsvarlig driftsbudsjett hvor den latente kapasiteten som ligger i teknologiinvesteringene blir omgjort til reelle kapabiliteter. Dette er ikke mulig dersom BFOs informasjon er korrekt. Da investerer vi oss «i hjel» på bekostning av forsvaret av norsk landterritorium.

Professor K. I Bjerga hadde et interessant perspektiv på Landmaktstudien under første informasjonsmøte på Elverum 28. februar. Det er opp til politikerne å ta beslutningen om fremtidens landmakt, men spørsmålet er om det er tilstrekkelig polit-

isk vilje til å ta upopulære avgjørelser som rammer distriktpolitisk, eventuelt rokker ved verneplikten, kan koste mer – eller innebærer å måtte endre på allerede besluttede forsvarsinvesteringer eller viktige samfunnsoppgaver. For at dette skal bli mulig, må Regjeringen og Forsvarsdepartementet fjerne lokket som nå er lagt på prosessen. Først når man tør å diskutere dette i det åpne fora – uten å bli beskyldt for å lekke saksdokumenter, vil Stortinget kunne fatte kloke beslutninger i takt med befolkningens interesser og krav.

BFO har ikke en formell rolle i de politiske prosessene. Men som en ansvarlig samfunnsaktør med et spesielt fokus på forsvarspolitikken mener vi oss berettiget til å kreve en større grad av åpenhet om en så vesentlig del av Forsvaret som landmakten faktisk er. Det å gjøre fremtiden til Hæren og HV om til en valgkampsak er ingen tjent med – og de som antageligvis kommer til å tape på det politisk er dagens Regjering, og nasjonen Norge kan tape uendelig mye mer.

Dette er de fire alternative konseptene som er vurdert videre etter fase 1. De tre første vil bli fullt utviklet, mens alternativ 6 er med fordi det kan være elementer som kan forsterke endelig anbefaling. Plansjen er hentet fra Brigader Aril Brandviks presentasjon.

Vårkonferanse i Roma

Ut på tur - aldri sur.

Takterrassen egnet seg godt som arbeidsplass.

Landsstyret i BFOs elevorganisasjon BESO, fikk et avbrekk i den tjenstlige hverdagen, da Vårkonferansen ble lagt til Roma. Denne konferansen er da også en påskjønnelse for det arbeidet BESO-styret gjør gjennom hele året. I neste utgave av Offisersbladet vil resultatet av det arbeid som BESO-styret gjorde i Roma, og de saker BESO ønsker å legge vekt på, komme på trykk. Her er en kort og presis tilbakemelding på turen fra BESO:

Da var det tid for vår årlige utenlandstur som denne gangen gikk til Roma! Vi brukte den første dagen i Roma på å utforske byen, ettersom vi ble fortalt at det var planlagt store demonstrasjoner under feiringen av EUs 60-årsjubilet i sentrum, slik at store deler av byen kom til å være avsperrert neste dag. Vi startet derfor dagen med en guidet tretimers Segway-tur. Ingen av oss hadde prøvd Segway før så læringskurven var bratt, men også utrolig gøy. Guiden med navnet Mario tok oss med til kjente severdigheter og ga oss innblikk i historien med stor innlevelse. Det viste seg at Segway var en utrolig effektiv måte å forflytte seg rundt i byen på, så vi rakk mye på de tre timene. På ettermiddagen besøkte vi Colosseum som tok oss tilbake i tid. Resten av dagen gikk med til å shoppe og til å spise sorbét.

Hele dag to gikk til møtevirksomhet og jobbing med de ulike sakene. På samme tid som statsministere i Europa var samlet for å markere EU sitt 60-årsjubileum, satt vi på hotellets tak-terrasse og jobbet i solen. Solbrente dro vi på ettermiddagen til en organisk «vegetar restaurante», med utsikt over hele byen som ga oss en utrolig fin matopplevelse. Dette ble en innholdsrik tur med høyt faglig og kulturelt innhold. I løpet av turen har vi blitt veldig godt kjent med hverandre og vi ser frem til neste styremøte! En spesiell takk til BFOs «reiseleder» Sandra Stahl, som hadde tilrettelagt hele turen, og som ledet oss gjennom den faglige delen av konferansen.

BESO

Segway viste seg å være en effektiv måte å komme seg rundt på.

Den viktigste ressursen

Forsvarspolitik er vanskelig. En trang økonomi, samtidig med at behovet for oppgradering og utvikling blir drevet av et usikkert geopolitisk bilde og flere tiår med neglisjering av vedlikehold og kontinuerlig fornyelse, gjør ikke dette bedre. Dette er bakteppe for implementeringen av langtidsplanen. I denne har også menneskene en sentral plass, eller kanskje ikke. I den pågående debatten om Forsvarets framtid dominerer struktur, baser, materiell og økonomi. Dette skjer både når det gjelder den pågående landmaktsutredningen og når det snakkes om å innføre nye materiell typer og systemer i milliardklassen. Det er lite eller ingen fokus på at dette skal bemannes, oppøves, vedlikeholdes, lagres og ikke minst virke under de mest krevende forhold. På dette området må langtidsplanens visjoner om økt satsning på aktivitet og trening oppfylles raskt.

I denne utgaven av bladet settes det et særlig fokus på utdanningsreformen. Det oppdraget som nå foreligger har et tydelig fokus på effektivisering, bedre styringslinjer og bedre samhandling i utdanningen. Det er lite fokus rettet mot produktet. Hva skal de ny-utdannede representere i forhold til kvalitet og kompetanse? Det er det som produseres på Forsvarets utdanningsinstitusjoner som er fundamentet for virksomheten, både på lavt og høyt nivå. Dette er bevist gjennom tiår med leveranser til krevende operasjoner. Her må en tro på at prosjektet gir et rettidig bilde på hva som er mulig å levere eller ikke levere innen de rammer som er satt.

Sammen med utdanning preges det nye Forsvaret av et sterkt fokus på intern effektivisering. Dette gir seg utslag i stadige omstillinger og egne prosjekter som har som fokus å spare midler. Med et mål om å effektivisere 33 milliarder i 20 års perioden og litt over 2,2 milliarder i 2020 så er jeg meget usikker på om dette er realistisk å nå. Det praktiske resultatet av dette er at det ikke legges midler på bordet når avtaler skal fornyes, flere og flere av de vilkårene som er der for å kompensere plikter fjernes eller settes under press, og organisasjonen slankes til det kritiske. De to mest kjente eksemplene er omstillingen innen HR og incentiv prosjektet. På det siste er det ikke konkludert, men flere tiltak som oppfattes negativt er allerede iverksatt. Dette skaper usikkerhet og mistenksomhet til hele prosjektet.

Status nå, helt i starten av langtidsplanene er det vanskelig å se at tiltakene som skal sørge for en balansert økonomi gjennom effektivisering og kontinuerlig forbedring ikke har betydelige negative element i seg.

BFO ønsker en redelig prosess, der vi faktisk kan fokusere på en utvikling av et tidsriktig og moderne Forsvar, med tilstrekkelig kampkraft, utholdenhet og reaksjonsevne målt opp imot det trusselbildet vi til enhver tid har å forholde oss til! Viktigst av alt blir da som alltid, motiverte og dyktige medarbeidere med riktig kompetanse på alle poster!

Med varm hilsen

Jens Jahren

Leder BFO

SOKK ER SOKK

Alle har et forhold til sokk. Om vi ikke bruker det hver dag så må vi iallfall benytte det til uniformen eller dressen. De kan være veldig behagelige eller gi deg stygge gnagsår.

Jeg er ikke så opptatt av sokker egentlig. Så lenge de virker. De skal være behagelige, de skal ha en passform, de skal ikke klemme på leggen, de skal transportere fukt, de skal være varme – men ikke for varme, de skal helst kunne brukes i flere dager i strekk på tur, de skal tåle mange vaskerunder – og de skal ha en akseptabel pris. Jeg mener også at sokker av ull er mye bedre enn de som er laget av bomull.

Kort sagt – jeg har en rekke kvalitative krav til hvordan min sokk skal være. Hvordan sokken er produsert er ikke så viktig bare jeg får sokker som tilfredsstiller de aller fleste krav som jeg har – selv om barnearbeid er på feil side av streken. Og selv om jeg er prisbevisst vil jeg ikke kjøpe sokker som er for billige til å være sant – for da er det jo ikke sant.

Nå har Forsvarssjefen fått oppdraget om å endre produksjonen av kompetanse for fremtidens forsvar. Forsvarsdepartementets kravliste er lang; det skal være mye billigere, det skal være mer fleksibelt, det skal være mer felles (eller likt), det skal være kortere produksjonstid, færre til å gjennomføre undervisningen, et mer likt utgangspunkt for alle kommer fra russebussen, det skal være mindre skreddersøm, det skal være mer utsetting. Kort sagt er det stilt veldig mange krav fra FD som FSJ må ivareta – med et spesielt fokus på kostnadene og årsverkene som skal reduseres. Og krav er jo bra – eller?

Dersom FSJ hadde produserte sokker er jeg ikke sikker på om fremtidens sokk tilfredsstiller mine krav. For problemet med oppgaven han nå har fått er at det ikke er stilt noen krav til sokken i seg selv – kun til hvordan produksjonslinjen skal effektiviseres. Så om sokken er i ull eller bomull spiller egentlig ingen rolle – for sokk er sokk.

Det er heller ikke stilt noe krav til «Return on Investment» fra Forsvarsdepartementets side. Og så lenge dette er tilfelle er jo egentlig oppgaven tilsynelatende ganske lett; for alle skal klare å redusere produksjonskostnadene når ingen er opptatt av det fremtidige produktet.

Hvorfor er det da slik at alle jeg snakker med har problemer med å forstå hvordan det fremtidige utdanningssystemet i Forsvaret skal kunne spare 540 millioner kroner og bli redusert med omkring 265 årsverk slik Forsvarsdepartementet krever?

Fordi vi alle bruker sokker til uniformen. Vi har alle et mer eller mindre bevisst forhold til det vi har på beina hver dag. Og fordi vi vet at *«hvis tilbudet er for godt til å være sant – så er det gjerne det»*. Og det er forskjell på ull og bomull.

Jon Vestli

Kompetanseutvikler BFO

BFO SKIDAG PÅ NOREFJELL

Den 16. mars hadde Kolsås-base sin sedvanlige skidag på Norefjell der folk både kunne gå på ski og kjøre alpint i bakken. 140 personer var påmeldt i regi av bedriftsidrettslaget. Denne tradisjonelle dagen var i år tilbake etter ett års fravær. Det ble som vanlig arrangert en tradisjonell BFO akekonkurranse. Lokalforeningen hadde med BFO-håndvarmere for utdeling, og de forsvant fort. Gjennom innledende heat, semifinale og finale ble premier fordelt til tre heldige vinnere. En svært uformell konkurranse og fin markering av BFO med vårt banner stående rett ut i vinden.

Rolf Falchenberg
HTV BFO Forsvarets
Fellestjenester

BFO ELEVKVELD VED FIH

BFO gjennomførte elevkveld for studentene ved FIH. Her var det samlet tre klassetrinn og det ble brukt mye tid på å snakke om framtidsutsikter LTP og OMT. Hvordan påvirker dette studentene når de kommer ut og hva kan de forvente seg. Det var en engasjert gjeng som tok opp gode problemstillinger. Vi brukte også litt tid på å se på BFO's nye web-løsning og hadde en innføring av den. Vi fikk «godkjent stempel» av de kommende Cyberkrigerne!

Håvard Støle/BFO

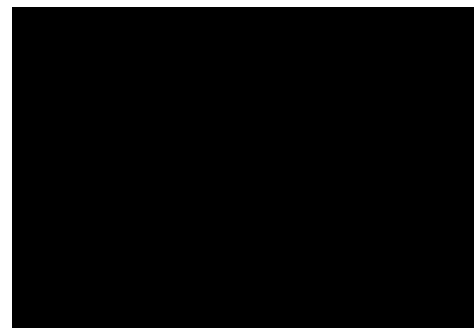
BFO PÅ ØRLANDET

Den 16. februar var nestleder BFO Rune Rudberg på Ørland-besøk for å være med på vårt medlemsmøte, samt for å holde et foredrag om ting i tiden. Her var det mange spørsmål! Rudberg tok seg god tid til å besvare de mange spørsmålene, samt snakke med BFO-medlemmer og andre tilhørere, om det som kan kalles betente temaer. I tillegg holdt BFOs Jan Tore Garseg en presentasjon med status OMT, og andre omstillinger på Ørland.

«BFO-følget» var innom sjef 132 luftving, for en fin samtale om Ørland Hovedflystasjons framtid og utfordringer. Det ble også tid til en samtale med sjefssersjant på Ørland, Stig Snekvik, om OMT. Det ble også tid til en tur innom baseforsvars-stridsgruppen, der samtalen raskt kom inn på deres utfordringer med veldig mange soldater, få instruktører, og utfordringen med at mye utstyr står utendørs, da de ikke har lagerfasiliteter gode nok.

Det ble en meget innholdsrik dag, men én dag var alt for lite. BFO skulle gjerne besøkt mange flere. Så ved neste besøk settes det av to dager.

Andreas Meyer/Lokalforeningsleder BFO Ørland

På Ørland Hovedflystasjon er det fotoforbud omtrent over alt. Derfor dette illustrative bildet fra en av de mange gode orienteringer BFOs Rune Rudberg holdt på Ørland Hovedflystasjon.

ELVEKVELD HÆRENS BEFALSSKOLE KPA OG KPB RENA

Torsdag 16. februar ble det gjennomført elevkveld for Hærens Befalsskole på Rena. Kompani A og B består av en rekke linjer som leverer til Hæren, samt elever som går første året på krigsskolens gjennomgående modell hvor de går befalsskole året her på Rena. Det ble informert om BFO's nye web-side og medlems-sider, samt en kjapp innføring av viktige punkter i RUF, spesielt rettet mot skoleråd og relegering. Vi snakket også om LTP, OMT og morgendagens Forsvar, som er det som møter dem når de kommer ut i «bruket». Her kunne vi sikkert stått og pratet i flere timer, for dette var noe elevene satte pris på! De er nemlig ganske skjermet for slik informasjon i hverdagen. Informasjon fra BESO er fast post, og Lars Øverås, som sitter i landsstyret, holdt en orientering om pågående saker.

Håvard Støle/BFO

ÅRSMØTE PÅ LUFTKRIGSSKOLEN

Det ble avholdt litt forsinket Årsmøte for 2016 på Luftkrigsskolen 1. mars 2017. Lars Omberg fra BFO sentralt deltok på møtet, og orienterte om skoletilleggsaken, incentivordningen mm. Det var godt oppmøte fra ansatte og det var enkel servering. BFOs lokalforening på Luftkrigsskolen har organiserer den største delen av militært ansatte og har gjennom de siste 15 årene hatt mellom 70 - 80% av de ansatte organisert i BFO. Et eksempel til etterfølgelse.

Styret fortsatte som før med Dag Ola Lien som lokalforeningsleder, men det ble også valgt ny nestleder/ATV da Bjørn Magne Smedsrud skifter stilling og forlater Luftkrigsskolen etter mange års tjeneste.

Dag Ola Lien/BFO LKSK

FORSVARSBYGG MÅ BYGGE RUNDKJØRING I MÅLSELV

Nå blir Forsvarsbygg pålagt å bygge rundkjøringer også. Ny firearmet rundkjøring må bygges på E6 ved Heggelia, og Forsvarsbygg har fått oppdraget fra Forsvarsdepartementet, som sikkert har fått påtrykk fra andre etater. Grunnen skal være at det har blitt betydelig mer trafikk i Kapellkrysset fra Forsvaret. Prosjektet skal ifølge en pressemelding fra Forsvarsbygg stå ferdig i 2018, og skjer i samarbeid med Statens Vegvesen, som også tar 40% av kostnadene. Dette blir sikkert bra, men er ikke dette i utgangspunktet et totalansvar som Statens Vegvesen har? Skal virkelig Forsvaret bygge egne veier og rundkjøringer på grunn av økt bruk? Forsvarsbygg har hendene fulle med nybygg og rehabiliteringer, om ikke de skal overta Statens Vegvesens ansvar.

Einar Holst Clausen

Statsråden
Forsvarsdepartementet
Pb. 8126 Dep
0032 OSLO

Oslo 25. januar 2017

VEDRØRENDE UTREDNINGEN OM LANDMAKTEN – ÅPENHET OG INKLUDERING

Stortinget har bedt om at regjeringen kommer tilbake til Stortinget med resultatet av studien med tilhørende forslag i Prop 1S (2017-18) som legges fram høsten 2017. Det vil si etter stortingsvalget i år som skjer i begynnelsen av september.

Det er gledelig at statsråden i mandatet for utredningen skisserer: «Jeg ber derfor om at det legges opp til at offentligheten gis anledning til å følge med på framdriften i arbeidet og får mulighet til å gi innspill på ulike tema».

Det er som kjent mange ulike syn om hvordan landmakten bør innrettes i framtiden. Derfor ser vi det som helt sentralt og naturlig at offentlighet og prosesser som ble gjort i forbindelse med forsvarssjefens fagmilitære råd (FMR) videreføres i forbindelse med landmaktstudien.

Landmaktstudien arbeider innenfor stramme tidsfrister og for at våre organisasjoner skal kunne komme med de innspill som det legges opp til i mandatet bes det om rask tilbakemelding på hvordan offentlighet og muligheter til innspill vil finne sted før Forsvarsdepartementet konkluderer og regjeringen legger fram sitt forslag for Stortinget høsten 2017.

Med vennlig hilsen

Norges Offisersforbund
Kvinner Frivillige Beredskap
Norges Forsvarsforening
Det Frivillige Skyttervesen
Sjømilitære Samfund
Personellforbundet

Befalets Fellesorganisasjon
Norske Reserveoffiserers Forbund
Institutt for Forsvarsopplysning
Norges Lotteforbund
Luftmilitært Samfund
Norsk Tjenestemannslag/Forsvaret
Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner

KONTAKTINFO BFO

FUNKSJON	NAVN	OMRÅDE	MOBIL	KONTOR	E-POST
Leder	Jens B Jahren		930 05 202		jens.jahren@bfo.no
Nestleder	Rune Rudberg		934 20 377		rune.rudberg@bfo.no
Forhandlingsleder	Tom Skyrud	Medbest	473 87 648		tom.skyrud@bfo.no
Forhandlingsleder	Ragnar Dahl	Medbest	934 98 520		ragnar.dahl@bfo.no
Forhandlingsleder	Grethe Bergersen	Medbest	990 96 521		grethe.bergersen@bfo.no
Forhandlingsleder	Even Mølmshaug	Tariff	990 94 678		even.molmshaug@bfo.no
Forhandlingsleder	Lars Omberg	Tariff	920 91 238		lars.omberg@bfo.no
Kompetanseutvikler	Jon Vestli	BFO-skolen	953 65 907		jon.vestli@bfo.no
Sekretariatsleder	Erik Gabrielsen		920 96 432		erik.gabrielsen@bfo.no
IT Drift- og arkiv ansvarlig	Kyrre Felde		970 99 880		kyrre.felde@bfo.no
Konsulent medlemsreg./forsikr.	Mona Eriksen Rudberg		924 28 698		mona.rudberg@bfo.no
Økonomileder	Mona Skansen Audne		957 50 165		mona.audne@bfo.no
Leder kommunikasjonsavd.	Viggo Holm		400 36 653		viggo.holm@bfo.no
Markedsansvarlig	Lars Kristian Danielsen	Kom.avd	905 85 355		lars.danielsen@bfo.no
Rekruttering- og webansvarlig	Lars-Andreas Irgens	Kom.avd	988 82 958		lars.irgens@bfo.no
Rekrutteringsmedarbeider	Sandra Stahl		971 05 472		sandra.stahl@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Einar Holst Clausen	Offisersbladet	928 14 251		offisersbladet@bfo.no
	Sentralbord siv		23 10 02 20	23 10 02 20	
	Sentralbord mil		0510 5694	0510 5694	
	Telefaks siv		23 10 02 25	23 10 02 25	
	Telefaks mil		0510 5655	0510 5655	

FRIKJØPTE TILLITSVALGTE

TELEFONER

OMRÅDE	NAVN	MIL	SIV	MOB	FAKS	E-POST
Nord-Norge	Gunnar Lie Eide	0575-2368	77 11 23 68	400 29 791	76 11 23 69	gunnar.lie.eide@bfo.no
ATV Brig N	Sondre Woo Meling			992 79 351		sondre.meling@bfo.no
Midt-Norge	Hans Petter Myrseth	0565-7394	75 53 73 94	909 98 298	75 53 73 95	hans.myrseth@bfo.no
Ørland	Jan Tore Garseg			400 29 790		jon.garseg@bfo.no
Vest	John L Strømseng	0540-3486	55 50 34 86	926 24 550	55 50 34 87	john.stromseng@bfo.no
Indre Østland	Håvard Støle	0502-2077	64 40 20 77	404 71 718		havard.stole@bfo.no
Viken	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
Utland	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
HTV Luft	Lars Erik Jamtli	0565-7047	75537047	922 27 058		htv-luft@bfo.no
HTV Hær	Rune Isvik			400 29 792		htv-haer@bfo.no
HTV Sjø	Tor Erik Eide			922 10 930		htv-sjo@bfo.no

OMSTILLINGSBREV NR 2/2017

Vi merker allerede konsekvensene av Forsvarsdepartementets (FD) iverksettingsbrev (IVB) for langtidperioden (LTP). Oppdragene er gitt i Forsvarssjefens virksomhetsplan, men de fleste tidsfristene er gitt av FD. Tidsfristene er politisk bestemt og nærmest umulig å følge innenfor begrepet forsvarlig forvaltning. Mange avdelinger bruker ikke det verktøyet (METFOR), som partene sentralt har blitt enige om, når det gjelder omstilling i Forsvaret. Får vi motivert arbeidsgivere på alle nivå, til å følge FPH del G – omstilling, så er mye gjort.

MØTE I FORSVARETS HOVEDARBEIDS-MILJØUTVALG

Første møte 14. og 15. februar, markerer to milepæler i Forsvarets vernearbeid. For det første overlot generaløyntant Erik Gustavson ledervervet til leder NTL Tom Rune Klemetsen. Det er første gang en sivil tjenestemannsorganisasjon har hatt ledervervet siden FHAMU ble opprettet.

Den neste milepælen er arbeidsgivers valg av representanter på arbeidsgiver siden. Nå består arbeidsgiversiden av sjef Forsvarsstab og de 5 avdelingssjefene i Forsvarsstaben, samt sjef FPVS. Arbeidstakersiden representeres av FHVO, NOF, NTL, BFO, PEFO, Fellesforbundet og Tillitsmannsordningen/vernepliktsrådet. Forsvarets bedriftsoverlege møter uten stemmerett.

Det nye utvalget må gis mulighet til å sette seg, men det er vel en viss uklarhet i hva utvalget skal behandle og hvordan, særlig når det gjelder arbeidsmiljømessige konsekvenser. Om FHAMU, med ny sammensetning, blir et bedre utvalg, vil vise seg over tid. Av de sakene de behandlet denne gang, nevnes kort:

- Gjennomgang av huske- og oppfølgingsaker fra tidligere møter
- Aktuelt fra FHVO: Kort om Fagsamlingen 1/2017, innspill til Ombudsmannen for Forsvaret, samt et brev som er sendt FSJ mht lønn til for de som påtar seg verv som
- Aktuelt fra TVO: Status for snuskampanjen i Forsvaret (skal tas tak i). oppfordring til representasjon av tillitsvalgte som medlem av AMU og info om at Vernepliktsrådet har deltatt på visitasjoner av forskjellige leire.
- Videreutvikling av Forsvarets narkotika-gruppe, herunder arbeidsgruppens anbefaling. FHAMU lot seg informere om arbeidsgruppens anbefaling og opprettelsen av stilling innen psykososialt arbeidsmiljø. Det var også enighet om at det er et behov for revidering av FSJens rusmiddel-direktiv.
- Modernisering og effektivisering av HR. Her ga arbeidsgiver en status på situasjonen opplevd så langt og var enig i at stabiliseringsfasen utvides til 1. oktober. Arbeidstakerorganisasjonene sa at det tar lengre tid å få svar på saker i HR-huset. FHAMU

vedtok at man skulle ha en komplett statusgjennomgang i kommende FHAMU-møter.

- IA: Sykefraværsoppfølging. Arbeidsgiver informerte om innføring av en elektronisk oppfølgingsprosedyre (logg), som er en stor og positiv endring ifh til dagens papirløsning. Anbefalingen var at man iverksatte et pilotprosjekt med utpekte avdelinger ut året, med påfølgende rapportering til FHAMU. FHAMU tok saken til orientering.
- Oppfølging av FSJens virksomhetsplan 2017-2020. FHVO nevnte at flere av oppdragene har arbeidsmiljømessige konsekvenser, men arbeidsgiver var opptatt av at man ikke skulle detaljstyre DIFene for mye og sendte utfordringen videre til lokale AMU. Disse skulle gi innspill til FHAMU om arbeidsmiljøbelastning, som grunnlag for en vurdering av Forsvarets totale arbeidsbelastning.

STABILISERINGSFASEN HR-TRANSFORMASJON

Prosjektleder oberstløytnant Knut Bremertun begrunner utvidelse av stabiliseringsfasen.

I omstillingsbrev 1/2017 skrev vi at man hadde utsatt stabiliseringsfasen for HR-huset fra 1.april til 1.august. Vi anga også hva som skulle skje i perioden mht flytting, etablering i Hamar og Harstad. Etter at Offisersbladet 1/2017 gikk i trykken, har FHAMU behandlet saken og kommet med en tydelig anbefaling om at stabiliseringsfasen utvides til 1.oktober og styringsgruppen fulgte anbefalingen. Bakgrunnen for beslutningen om å utvide stabiliseringsfasen er:

- Sikre økt forståelse for og utprøving av ny HR-leveransemodell

- Sikre tilstrekkelig kapasitet og kompetanse i FPVS
- Videreutvikle teknologi
- Forberede intranett/internett ytterligere
- Sikre videre opplæring
- Sikre en god evaluering av HR-leveranse og styringsmodellen i sin helhet
- Innspill fra FHAMU.

Det som er overraskende er at Forsvarsstaben hevder at HR eller andre avdelinger ikke tilføres ett eneste årsverk før stabiliseringsfasen er over og evalueringen gjennomført. Hvorvidt det er en klok beslutning, gjenstår å se.

FORSVARETS KOMPETANSESENTER FOR LOGISTIKK (FKL)

Oberstløytnant Heidi Gaustad ga partene en god orientering om utredningene om FKL.

I virksomhetsplanen ble det gitt oppdrag om å utrede en overføring av FKL fra Hæren til Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) innen 1.mars, med sikte på overføring pr 1.august 2017.

Da vi drøftet FSJ virksomhetsplan, var vi enige i oppdraget om en faglig utredning av en eventuell overføring. Vi forventet at utredningen skulle behandles i samsvar med HATA. Utfra hva vi har sett, bærer utredningen noe preg av tidspress og vi er langt fra trygg på om man har utredet med utgangspunkt i en fattet beslutning, eller om man har/har tenkt til legger utredningene fra FLO og Hæren til grunn.

Orienteringen vi fikk av Oberstløytnant Heidi Gaustad fra FST var god, men BFO beklaget at de tillitsvalgte er holdt utenfor, usagt av hvilken grunn og oppfordret FST om å vurdere involvering en gang til.

VARSLINGSSAKER I FORSVARSSEKTOREN

Vi har i dag flere varslingsaker i Forsvarssektoren. Det synes som om internrevisjonen har begrenset kapasitet og kompetanse til å ta slike saker. I Forsvaret blir noen saker overlatt til DIF, som heller ikke har kapasitet og kompetanse. At det tar uker og måneder før varsler blir ivaretatt eller kontaktet, er utilfredsstillende.

Varslingsaker er krevende og tar lang tid, men når det begynner å dra seg opp mot 9 måneder før utredning er levert og tiltak iverksatt, er mer enn kritikkverdig. Forsvarssektoren har i dag, en begrenset kapasitet og kompetanse til å ta tak i varslingsaker. BFO håper at dette blir fulgt opp, om ikke blir varslingsinstituttet selv utsatt for en varslings.

EGENMELDINGSBLANKETETEN TERMINERES FRA 1. APRIL 2017

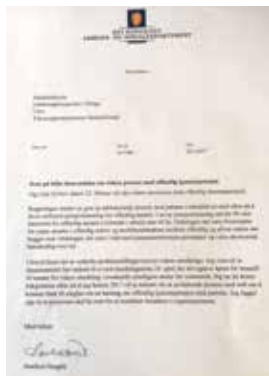
Dere skal ha fått dette, les det!

kun i FIF-portalen. Arbeidsgiver skal ikke lenger fylle ut blanketten. Les IA-NYTT Mars 2017 og gjør sentral IA-kontakt Hans-Petter Hauge glad.

OFFENTLIG TJENESTEPENSJON

Hovedsammenslutningene har nå fått svar fra Arbeids- og sosialdepartementet vedrørende den videre prosessen med offentlig tjenestepensjon. Noen temaer krever videre utredning, men viser til møte fastsatt 24/4, samt evt. ytterligere møter før sommeren. Statsråden tar som utgangspunkt at hun på høsten vil ta initiativ til en avsluttende prosess, med mål om å komme fram til enighet om løsning mellom partene.

Regjeringen ønsker en god og inkluder-

Statsråden gir svar om prosess offentlig tjenestepensjon.

ende prosess med partene i arbeidslivet med sikte på å få en omforent pensjonsløsning for offentlig ansatte. I en ny pensjonsordning må det blir mer lønnsomt for offentlig ansatte å fortsette i arbeid etter 62 år. Ordningen må være forutsigbar for yngre ansatte og mobiliseringshindrene mellom offentlig og privat sektor må bygges ned. Ordningen må være i tråd med pensjonsreformens prinsipper og være økonomisk bærekraftig over tid.

OMSTILLINGEN AV FORSVARET

Enhver omstillingsprosess krever en systematisk behandling, hvor både medbestemmelsen iht Hovedavtalen med tilpasningsavtale for Forsvaret og medvirkning gjennom arbeidsmiljøloven blir ivaretatt.

Dreieboka ble innarbeidet i FPH del G – Omstilling 22.juni 2016 og satt ut av kraft fra samme dato. Forutsetningen var at forsvarets avdelinger tok i bruk FPH del G – Omstilling. Forsvarssjefen har gjentatte ganger bekreftet at FPH del G skal benyttes ved alle omstillingsprosesser i Forsvaret. Dreieboka er innarbeidet som prosesser og arbeidspakker i METFOR, som er et verktøy for å lede omstillingsprosesser.

FPH del G – omstilling - et samleprodukt

I FPH, del G har vi samlet forvaltningsbestemmelsene for omstilling i ett dokument og erstatter:

- Dreiebok for omstilling
- Daværende (juni 2016) FPH del B pkt 4.1.5-8
- Veiledning i omstillingsprosessen for sivilt personell

FPH del G har til hensikt å harmonisere:

- Forsvarets forvaltningsbestemmelser med statens bestemmelser
- Etablere felles forvaltningsbestemmelser for militært og sivilt tilsatte
- Etablere en ny brukervennlig og hensiktsmessig struktur av dokumenter innen omstilling

Lesing og forståelse av FPH del G forutsetter at man har satt seg godt inn i bakgrunnsdokumentene, som er omtalt i dokumentet og på FOBID.

FPH del G punkt 4 - Metode for omstilling
Omstillingsløp i Forsvaret skal bruke verk-

tøyet Metodeportal for Forsvaret (METFOR). METFOR skal bidra til å ivareta en helhetlig behandling og gi tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for sentral og lokal behandling henholdsvis mellom medbestemmelsespartene og arbeidsmiljøutvalg.

METFOR beskriver endringsprosesser og arbeidsmetodikk i Forsvaret. Hver handling eller fase skal ha sin arbeidspakke som skal behandles i henhold til gjeldende lov- og avtaleverk.

Arbeidstakerorganisasjonene og verneombud (FHVO/HVO) på det nivået omstillingen angår, skal ha innsyn og opplæring i METFOR. Opplæring av tillitsvalgte sentralt er FPVS sitt ansvar, mens DIF er ansvarlig for opplæring tillitsvalgte i egen DIF. De tillitsvalgte i DIFen oppfordres til å kontakt lokal innføringsleder (LOIL).

Opplæring av sentralt tillitsvalgte i METFOR

I februar fikk sentrale tillitsvalgte opplæring i METFOR-linjalene. Opplæringen var meget god og vi fikk innsyn i de enkelte prosesser og arbeidspakker, som også er listet opp i FPH del G – omstilling. Mang en konflikt kunne vært unngått, om arbeidsgiver hadde gitt oss opplæring og tilgang til aktuelle linjaler, på et langt tidligere tidspunkt. Alle elementer i den gamle dreieboka er ivaretatt i beskrevne prosesser og arbeidspakker i METFOR.

Organisasjonene er blitt kritisert for at vi kjører for mye prosess fremfor sak. Dette skyldes at arbeidsgiver ikke bestandig har fulgt opp de prosesser som det har vært enighet om. METFOR er bra og Forsvarssjefen har sagt at METFOR skal brukes ved all omstilling i Forsvaret. Dersom man følger de beskrevne prosesser og arbeidspakker, skal vi love arbeidsgiver å bli mer målrettet på sak, dette gjelder også lokalt – utfordringen er herved gitt.

NY TILPASNINGSAVTALE FOR FORSVARET

BFO sa opp tilpasningsavtalen før jul. Det var et behov for å gå gjennom avtalen, da forsvaret har endret seg mye siden siste gang vi forhandlet den (September 2010). Vi har holdt på siden 6.desember 2016. Arbeidsgiver og tjenestemannsorganisasjonene står en del fra hverandre, mht hva og hvordan sentrale spørsmål som arbeidsmiljø konsekvenser, behandling av budsjett og virksomhetsplan, frister etter hovedavtalen mv.

Vi har hatt arbeidsmøter og utvekslet forslag, men oppstart forhandlinger skjer 29/3 og fortsetter 30/3. Jeg blir gledelig overrasket om vi får en avtale innen utgangen av mars. Nå er ikke tid, det springende punktet for å få til en avtale. Det er viktig-

ere å få til en avtale som fungerer og som vi har en felles forståelse av hvordan skal virke. Ny paragrafinndeling i Hovedavtalen og endringer i tilpasningsavtalen, vil føre til endringer i informasjons- og samarbeidsavtalen. Videre må en mengde dokumenter, reglementer og direktiver både sentralt og lokalt rettes opp.

OMSTILLING SJØFORSVARET

Offisersbladet tok prat med vår HTV Tor Erik Eide om status. Han sier at Sjøforsvaret er for tiden inne i 2 omstillinger. Den ene er Strategiske konsept del 2, som er en naturlig forlengelse av steg 1, hvor hovedprioriteten var å frigjøre stillinger og ressurser. I steg 2 gir ikke så mye personellmessige konsekvenser som steg 1, men tidslinjalene er stram.

Sjef Sjøforsvaret ha følgende prioriteringer for steg 2 i omstillingen:

- Opprette og etablere Sjøforsvarets taktiske kommando og CTF funksjon
- Bemanne opp Sjøforsvaret med ca. 215 årsverk, herav 185 årsverk til oppbemannings av fartøyer og 30 årsverk for å ivareta oppgaver innen materiell og vedlikehold som ikke gjøres av FLO eller Forsvarsmateriell
- Håndtere utdanningsreformen
- Opprette N-struktur i Sjøforsvaret (tilsvarende G-strukturen i Hæren)

I forbindelse med omstillinger som er gjennomført, og nye som kommer, har arbeidsmiljøutvalget (AMU) en viktig rolle på berørt nivå. BFO kjent med at enkelte avdelinger føler økt arbeidspress etter steg 1 med 30 % kutt i ledelse, støtte og administrasjon.

HTV Sjø sier at Sjef Sjøforsvaret har sagt at økt arbeidspress ikke skal føre til mistriksel eller at noen blir syk som følge av arbeidssituasjonen. Dette er et klart lederansvar, og ledere på alle nivå må komme med tydelige prioriteringer til sine ansatte.

Den andre omstillingen vi er i startfasen på er overføring av Sjøkrigsskolen og Befalsskolen for Sjøforsvaret til Forsvarets Høyskole innen 1. august. Dette er en flat overføring med unntak av NAVKOMP som ble overført til KNM Tordenskjold. BFO på sentralt hold har kommunisert ut de bekymringer vi har med denne samlokaliseringen og mulig gevinstpotensialet. Tillitsvalgte ved SKSK har også gått sammen om en felles uttalelse på sine bekymringer.

Omstilling i Hæren

Vi tok også en prat med vår HTV i Hæren Rune Isvik. Han sier Hæren er godt i gang

med de ulike oppdrag som er gitt i Forsvarssjefens virksomhetsplan. Dette er utredning om overføring av deler av FKL til FLO, «flat» overføring av krigsskolen til forsvarets høyskole (etter at 8 stillinger er tatt ut, iht utdanningsreformen) og samordning av Brigadestab og Hærstab til taktisk landkommando (TLK). BFO følger disse prosessene.

Arbeidsgruppen som jobbet med FKL-utredningen som hadde frist til 1/3 med å levere Hærens innspill til FST. Det vil til sist handle om hvordan få best mulig operativ logistikk for pengene. BFO Hæren støtter alternativet som Hæren mener gir mest valuta for pengene. FLO er visstnok av en annen formening enn oss. Løsning drøftes/forhandles på Hær-nivå den 24/5.

Utdanningsreformen, en av Forsvarets største endringer på mange, mange år. BFO i Hæren er skeptisk til «flat overføring» avdelingen til FHS, for så å kjøre omstillingsløpet i ny DIF. Vi er også usikre på hva slags offiserer vi får i framtiden, herunder hvilken kompetanse som blir levert ifh til Hærens behov innenfor kritiske kjernekompetanse. Enn så lenge synes mange forhold som uavklart ifh til OF/OR herunder nivå, krav til utdanning for de enkelte stillinger mv. BFO følger denne prosessen med argusøyne på alle nivå.

Proessen rundt samordning av Brigadestab og Hærstab er godt i gang. Det er laget ulike prinsipielle modeller for hvordan TLK bør se ut. Utfordringer vi ser er at man enda ikke har avklart BRA-struktur, myndighet og ansvar. BFO er spent på hvor potensialet på 20 % innsparing ligger, når mange av oppgavene videreføres og hvilke konsekvenser gir dette for samarbeidet mellom partene?

Ift landmaktutredningen blir det spennende å se hvilke modeller man går videre med og hvilke kriterier og variasjoner i konseptene som blir utslagsgivende for hva man lander på som anbefales. Det ligger mange ting som er utfordringer som få «fikses», men utfordringer ligger i at det skal skje innenfor gitt ramme.

LOS-programmet legges ned i løpet av 2017

Offisersbladet var i kontakt med kollegaer og tillitsvalgte i LOS-programmet. Programmet har over mange år gjennomført en rekke FIF-prosjekter og innført nye arbeidsverktøy innen blant annet styring og ledelse, økonomi, HR, logistikk, vedlikehold og sikkerhetsstyring. Nå er det bestemt at Logistikkprosjektet skal avsluttes innen 30. september og LOS-programmet skal legges ned innen 31. desember 2017.

LOS-programmet har både offiserer og sivile som over tid har tilegnet seg spesialkompetanse innen IKT-utvikling og endringsledelse. Dette er kompetanse som det er dyrt å leie inn fra det sivile markedet. Når LOS-programmet legges ned er det mange små og store oppgaver som skal videreføres i linja, og FIF skal tas i bruk fullt ut. Av de forhold vi diskuterte nevnes:

- Hvorfor tar det så lang tid før hele Forsvaret bruker løsningene som er levert av programmet?
- Hvordan vil ledelsen sørge for at FIF brukes slik at hensikten og effektene av endringene oppnås?
- Klarer Forsvaret å styrke linjeorganisasjonen med kapasitet for videre utvikling av FIF, innen styring, prosesseierskap, funksjonell forvaltning og teknisk drift?
- Hvordan styres den langsiktige utviklingen av FIF på tvers av Forsvaret og Forsvarsmateriell, og blir det en utvikling for hele sektoren?

FIF tilsvarende et materiellsystem. Det må vedlikeholdes, det må oppgraderes og det må repareres. Til dette trengs kunnskap om IKT, om fagprosessene (HR, økonomi, logistikk etc) og om teknologien som er benyttet. Det er viktig å få en ryddig fordeling av oppgaver mellom Forsvarsmateriell som prosjektansvarlig og Forsvaret som brukeransvarlig.

LOS-programmet har arbeidet aktivt for å finne stillinger slik at medarbeidernes kompetanse kan utnyttes i Forsvaret, men utlysning av stillinger i linjeorganisasjonen går altfor tregt. Nå er det en risiko for at dyrt ervervet kompetanse innen utvikling og drift av FIF går til spille om ikke Forsvaret og Forsvarsmateriell raskt kommer på banen.

GOD PÅSKE!!

Nå fortjener alle arbeidsgivere, lesere av omstillingsbrevet og kollegaer en solrik og avslappende påskeferie. Lad batteriene, så vi har nok energi til å ta tak i det som kommer. God påske!

Av Ragnar Dahl

Forhandlingsleder BFO

**Kunnskap
er makt!**

VÅRKONFERANSE OG UTDANNINGSREFORM

Endelig er våren her, og selv om snøen i skrivende stund laver ned her i Bergen, er det hyggelig å rekke seg ut av klasserommet før det blir mørkt. Det pågår stadig diskusjoner om utdanningsreform og incentiver, men denne gangen ønsker jeg å skrive litt om noe vi i KAFO IS gleder oss over.

Våren er nemlig tid for et av årets høydepunkt, KAFOs vårkonferanse. Vi reiser i år til Lisboa, og utdanningsreformen er tema for konferansen. Selv om vi som er kadetter i dag ikke direkte blir berørt av utdanningsreformen, er det viktig at vi engasjerer oss i debatten. Våre kolleger ute i avdeling vet hva vi bør lære på krigsskolene for å fungere best mulig når vi kommer ut. Vi kadetter vet hvordan kadett hverdagen er, og hvordan det er å ta en offisersutdanning. Sammen kan vi påvirke hvordan den nye utdanningen bør se ut, slik at fremtidens kadetter både får gode år på krigsskolen, og er godt rustet når de kommer ut på avdeling. KAFOs mål for konferansen å få nye innspill vi kan ta med oss i debatten. Vi vil delta aktivt med våre meninger utover våren, og gjøre det vi kan for å bidra til at en ny utdanningsordning blir så god som den kan bli.

I tillegg til intern konferansetid er vårkonferansen en arena hvor kadettene får mulighet til å bli bedre kjent med Norges allierte. I år skal vi besøke STRIKFORNATO, som er et maritimt hovedkvarter og NATOs fremste link for integrasjon av amerikanske maritime styrker inn i NATO operasjoner. I tillegg skal vi besøke den portugisiske sjøkrigsskolen og militærhøyskolen. Vårkonferansen skal gi deltakerne et faglig påfyll, og vi har stor tro på at vi har valgt en god destinasjon for dette. Forhåpentligvis sitter hver enkelt igjen med gode erfaringer og ny lærdom etter vårkonferansen. Som styre håper vi at vi har hatt gode debatter og har et godt grunnlag for videre arbeid.

Til slutt vil jeg på vegne av KAFO IS og deltakerne på vårkonferansen si tusen takk til BFO, med Lars-Andreas Irgens i spissen, som legger til rette for dette arrangementet!

Anita Eide

Leder KAFO

SOMMER KOMMER!

Vinteren 2017 synger på sine siste vers og vi befalelever begynner å se lyset i enden av tunellen for dette skoleåret. For mange av oss venter en helt ny spennende hverdag i jobb, mens for andre gjenstår det kanskje litt studier. Uansett har vi alle noe å glede oss til. Dagene blir lengre, temperaturen stiger, og de deilige sommerdagene så mange av oss har lengtet

etter i de kalde vintermånedene nærmer seg med stormskritt. Så nå er det bare å holde motet opp de siste månedene og komme seg gjennom eksamener, fagperioder, og for noen av oss de siste månedene som UB'er.

I BESO har vi den siste tiden jobbet jevnt og trutt med de sakene vi har og føler at progresjonen er god. To av de vi føler går spesielt bra og som jeg ønsker å snakke litt om er sakene *felles regelverk for flerårige befalsskoler og fokus på å bli værende i Forsvaret*. I saken felles regelverk for flerårige befalsskoler har vi et godt samarbeid med både TVO og NOF. Vi har sammen, med LTV Niemi-Olsen i spissen, formulert flere skriv som tar opp problematikken rundt situasjonen pr dags dato, og litt om hva vi ønsker at det nye reglementet skal inneholde. Vi ser fram til videre arbeid med denne saken og håper å få på plass dette reglementet så fort som mulig. I saken fokus på å bli værende i forsvaret har vi hatt en spørreundersøkelse som vi har sendt ut til alle landets befalsskoler og spurt om motivasjonen for videre tjeneste i Forsvaret. Der fikk vi inn hele 242 svar som ga oss en god pekepinn på hvordan motivasjonen var. Videre ble det skrevet en analyse av resultatene som vi tenker å publisere ved et senere tidspunkt. Følg med på vår facebookside!

Til slutt vil jeg nevne at vi har gjennomført vårt årlige utlandsmøte. Denne gangen gikk turen til Roma hvor vi var så uheldige å treffe på samme dato som store demonstrasjoner var planlagt i forbindelse med 60-års feiring av NATO. Dette gjorde at vi ble nødt til å omrokere på timeplanen vår slik at vi skulle rekke å se alt vi hadde planlagt før flere byens gater ble stengt av. Resultatet ble en dag hvor vi reiste rundt på segway med guiden vår Mario som viste oss masse av det Roma hadde å by på. Det var god mat, kulturinnslag i form av musikk og kunst, og masse historie som falt i smak for alle som var med. Neste dag ble satt av til 100% jobbing som for anledningen fant sted på hotellets solfylte takterasse. Vi fikk gjort unna alt vi hadde planlagt for møtet og var derfor svært fornøyd med måten situasjonen løste seg til tross for at det ble en litt tyngre dag med jobbing enn vi var forberedt på. For å se bilder fra turen kan du besøke vår facebookside eller instagramprofil(beso_bfo).

Henrik Hyndøy

Leder BESO

BFO ledelse

Jens Jahren
Leder BFO
930 05 202
jens.jahren@bfo.no

Rune Rudberg
Nestleder
934 20 377
rune.rudberg@bfo.no

Erik Gabrielsen
Sekretariatsleder
920 96 432
erik.gabrielsen@bfo.no

Viggo Holm
Leder Kommunikasjons-
avdelingen
400 36 653
viggo.holm@bfo.no

Administrasjon

Mona Rudberg
Seniorkonsulent
medlemsregister
924 28 698
mona.rudberg@bfo.no

Kyrre Felde
IT-drift og arkivansvarlig
970 99 880
kyrre.felde@bfo.no

Mona Audne
Økonomileder
957 50 165
mona.audne@bfo.no

Kommunikasjonsavdelingen

Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet
928 14 251
einar.holst@bfo.no

Lars Kristian Danielsen
Markeds- og
forsikringsansvarlig
905 85 355
lkd@bfo.no

Lars-Andreas Irgens
Rekrutterings- og
webansvarlig
98882958
lars.irgens@bfo.no

Sandra Stahl
Rekrutteringsmedarbeider
97105472
sandra.stahl@bfo.no

Gunnar Lie Eide
Rekrutteringsmedarbeider
400 29 791
gunnar.lie.eide@bfo.no

Forhandlingsutvalget

Tom Skyrud
Forhandlingsleder
Medbestemmelse
473 87 648
tom.reidar.skyrud@bfo.no

Ragnar Dahl
Forhandlingsleder
Medbestemmelse
934 98 520
ragnar.dahl@bfo.no

Grethe Bergersen
Forhandlingsleder
Medbestemmelse
990 96 521
grethe.bergersen@bfo.no

Lars Omberg
Forhandlingsleder
Tariff
920 91 238
lars.omberg@bfo.no

Even Mølmsaug
Forhandlingsleder Tariff
990 94 678
even.molmsaug@bfo.no

Jon Vestli
Kompetanseutvikler
953 65 907
jon.vestli@bfo.no

Frikjøpte tillitsvalgte

Tor Gunnar Framnes
Fri tillitsvalgt Utland/Viken
(Oslo)
930 53 744
tgf@bfo.no

Håvard Støle
Vara HTV Hæren
(Elverum)
974 11 301
havard.stole@bfo.no

Jan Tore Garseg
Fri tillitsvalgt Luftforsvaret
(Ørland)
400 29 790
jan.garseg@bfo.no

John Strømseng
ATV Marinen
(Haakonsvern)
926 24 550
john.stromseng@bfo.no

Tor Erik Eide
HTV Sjøforsvaret
(Haakonsvern)
922 10 930
htv-sjo@bfo.no

Lars Erik Jamtli
HTV Luftforsvaret
(Bodin)
922 27 058
htv-luft@bfo.no

Hans Petter Myrseth
HTV FOH
(Reitan)
909 98 298
hans.myrseth@bfo.no

Rune Isvik
HTV Hæren
(Setermoen)
400 29 7
htv-haer@bfo.no

Sondre Woo Meling
ATV Brig N
(Setermoen)
992 79 351
sondre.meling@bfo.no

Pensjon

– et tema til besvær – særlig for de unge

BFO får et økende antall henvendelser hver uke om spørsmål knyttet til pensjon, men også noen saker relatert til yrkesskader. Personellet blir påvirket av alt som skrives i media, særlig etter at vi fikk en ny pensjonsreform i 2010/2011. Den usikkerheten som er skapt med utgangspunkt i at mange vil miste jobben i Forsvaret bidrar negativt og særlig etter at Forsvarsministeren uttalte at kommende rettssaker vil utfordre forsvarrets omdømme.

AV FORHANDLINGSLEDERNE RAGNAR DAHL OG GRETHE BERGERSEN

BFO er meget kritisk til at våre sjefers tilsynelatende er så opptatt av å devaluere våre tariffmessige rettigheter, pensjonsordninger og torpedere særaldersgrenser utfra økonomi og ikke behov. Har du spørsmål om pensjon eller yrkesskade, så send de til: post@bfo.no eller mail direkte til ragnar.dahl@bfo.no eller grethe.bergersen@bfo.no

OFFISERSBLADET KONTRA BFOS HJEMMESIDER

I kommende utgaver vil vi ha en fast to-siders om pensjon, for å belyse aktuelle problemstillinger innenfor tema yrkesskade, pensjon, pensjonssparing mv. I Offisersbladet vil vi gjengi problemstillinger vi har fått fra medlemmene, utfra den enkle teorien at om dersom et medlem spør, er det mange andre som lurte på det samme.

Vi inviterer til en dialog med medlemmene, har noen en historie deler vi den gjerne. Målet er å lage et forum hvor medlemmene får svar på aktuelle problemstillinger. Dette tilbudet kommer i tillegg til et tilbud som vil legges inn i vår nye hjemmeside, hvor noe vil være tilgjengelig for alle, mens kun medlemmene får tilgang til alt.

Ragnar Dahl og Grethe Bergersen jobber aktivt med pensjons-saker.

HVORFOR ER KJENNSKAP TIL PENSJON VIKTIG?

I et arbeidsforhold utgjør pensjonsordningen ca 1/3 av livslønnen. Vi lever stadig lengre, vi fikk en ny pensjonsreform i 2010/2011 og en ny uførerreform i 2015 som sikrer alle pensjon, men alle får mindre fordi pengene innbetalt til folketrygden (NAV) og Statens pensjonskasse (SPK) i framtiden blir fordelt på flere år. I tillegg har Stortinget fattet vedtak som påvirker både uførepensjon og etterlattepensjon i negativ retning. Ifm oppgjøret i offentlig sektor i 2009, innførte vi en garantiordning som sikret at de som var født i 1958 skulle ivaretas ifm levealdersjusteringen (garantert 66 % av pensjonsgrunnlaget). Kort sagt vil alle få en dårligere pensjon i framtiden.

FÅR JEG SOM KONTRAKTS-BEFAL PENSJON?

Spørsmål: Hyggelig samtale med et ungt befal som har vært i Forsvaret i 1 år og har fått en ny kontrakt på 1 år. Han blir trukket 2 % av lønnen til SPK og 8.2 % i folketrygdavgift. Hva er det jeg får for disse pengene spør han.

Svar: Alle som jobber i Norge er automatisk medlem av folketrygden. All inntekt du betaler skatt av, skal du også betale 8.2 % i folketrygdavgift, dette dekker både syke- og pensjonsdelen. I folketrygden får du 18.1 % pensjonsopptjening på inntekt opp til kr 657 290.- Disse pengene går inn i din pensjonsbeholdning som du kan få utbetalt (minus faktor for levealdersjustering) fra det året du fyller 62 år, under gitte betingelser eller ved normal pensjonsalder (67 år).

Alle som begynner å jobbe i staten, blir automatisk medlem i SPK. Innbetalt premie dekker uføre, yrkesskade og en garantert pensjon gitt at du passerer 3 år, minus levealdersjustering. Det

er kun av grunnlønn og faste pensjonsgivende avtalte tillegg (om du har noen) du innbetaler innskudd (2 %) for, i tillegg betaler arbeidsgiver sin del.

De første 3 årene du jobber i staten, dekker 2 % kun en yrkes-skade- og uføreforsikring. Du må ha vært medlem i SPK i over 3 år for å få en pensjonsrettighet. Dersom du ikke får fortsette som befal, men senere i livet begynner å jobbe i staten eller virksomhet som har overføringsavtale med SPK, vil du få medregnet de 2 årene i pensjonsopptjeningen din.

T-35 OG OPPSATT PENSJON

Spørsmål: Jeg er 33 år, løytnant og har i dag totalt 13 år som befal i Forsvaret, mitt lønnstrinn er 45. Hva får jeg i pensjon når jeg må slutte i Forsvaret som 35 (38) åring?

Svar: Du vil få det vi kaller oppsatt pensjon. Dvs du slutter før oppnådd aldersgrense på 60 år og opptjeningstiden øker fra 30 til 40 år og du kan tidligst få denne utbetalt ved fylte 65 år, etter dagens regler. Du vil ikke få pensjonsrettigheter i Statens pensjonskasse for bonusen du får utbetalt etter endt kontrakt, men denne er pensjonsgivende ifh til folketrygden, siden den blir skattlagt.

Tallmessig ser det slik ut: 66 % av kr 402 700.- ganger 15 år delt på 40 = kr 99 668.- pr år fra fylte 65 år. Ved fylte 67 år blir denne pensjonen samordnet med folketrygden og levealdersjustert.

Avdelingsbefal, nå T-35 vil være de store pensjonstaperne, siden de ikke vil kunne opparbeide seg full opptjening i noen pensjonsordning, og i tillegg begynner de lavt når de går fra en stilling i det offentlige til en ny stilling i det private, gjerne etter ny utdanning. BFOs råd er at denne personellgruppen, bør starte med egen pensjonsordning i ung alder.

YRKESBEFAL

Spørsmål: Jeg er yrkesbefal og har tjenestegjort som befal i forsvar siden 1984 og er nå 53 år. Jeg har hatt varierende stillinger, med store inntekt som følge av øvelse, vakt, overtid og økonomisk kompensasjon av fritid, ingen andre faste tillegg. Mitt lønnstrinn er 66 (kr 577 400.-). Hva blir min pensjon og hvilke muligheter har jeg frem til jeg fyller 67 år?

Svar: Du har flere muligheter, men kort:

Fra fylte 55 år: Dersom din alder og tid i forsvar til sammen blir 85 år på det tidspunktet du fyller 55 år, kan du søke permisjon uten lønn og få dette (arbeidsgiverstyrt) fra fylte 55 år. Du kan da begynne i ny privat jobb uten at dette påvirker din pensjon fra Forsvaret. Når du fyller 57 år, vil du etter søknad, få pensjon fra SPK med bakgrunn i det lønnstrinnet du hadde da du gikk ut i permisjon, korrigert for lønnsoppgjør.

Tallmessig fra 55 år: Ingen lønn fra forsvar og ingen pensjon fra SPK, men du har full lønn fra annen arbeidsgiver. Søk om avskjed for aldersgrensen etter 85 års regelen til FPPV/PLA

Fra fylte 57 år: Du vil få utbetalt pensjon fra SPK, uten å gjeninnføre (dersom du har søkt). Du vil kun få pensjon fra det som er pensjonsgrunnlaget ditt ifh til SPK, dvs: din hovedlønn (ltr siste månedslønn før du går av) pluss evt faste, variable avtalte pensjonsgivende tillegg begrenset opp til kr 56 000.- Vakt, øvelse, overtid osv får du først pensjonsuttelling fra du tar ut folketrygdpensjon.

Dvs. du vil få pensjon som følger: 66 % av kr 577 400.- ganger 30/30 = kr 382 084.- pr år til du er 67 år hvor pensjonen blir samordnet og levealdersjustert med folketrygden. Regelverket er slik at du er garantert 66 % pensjon av summen av SPK og Folketrygden, minus levealdersjustering. Du er ikke omfattet av garantiordningen siden du er født senere enn 1.1.1963

Pensjonen din vil bli lønnsregulert ifh til: brutto pensjon pluss lønnsoppgjør i offentlig sektor minus 0.70 % De siste årene har pensjonistene hatt en negativ lønnsutvikling (nedgang på 0.5 % i 2015, 1.9 % i 2016 og 1.2 % i år. Lønsmottakerne har en oppgang, om enn liten. Du vil når du får pensjon ikke betale 8.2 i folketrygdavgift, men 5.1 % av pensjonen (arbeidsinntekt ved siden av betaler du fortsatt 8.2 %).

Fra fylte 62 år-66 år: Du kan søke om å ta ut fleksibel alderspensjon (folketrygden) fra NAV (søk 3 mnd før du ønsker den fleksible pensjonen utbetalt). Dette vil komme i tillegg til din pensjon fra SPK og evt inntekt fra annen arbeidsgiver. Du tar altså ut den pensjonen du skulle fått fra folketrygden fra fylte 67 år, 5 år tidligere og følgelig blir pensjonen etter samordningen med folketrygden lavere fra fylte 67 år. Denne pensjonen blir levealdersjustert ved bruk av delingstall fra uttakstidspunktet (62, 63, 64, 65 eller 66 år).

Det må være en økonomisk beregning som ligger bak en beslutning om å ta ut fleksibel alderspensjon fra 62 år.

Ved fylte 67 år: Pensjon bli samordnet med folketrygden. Husk pensjonsgarantien fra SPK er 66 % av total pensjon fra SPK og folketrygden. SPK forutsetter at du ikke tar ut folketrygden tidligere. Pensjonen vil bli levealdersjustert og det betyr i praksis at du vil få ca 59-60 % av ditt pensjonsgrunnlag i pensjon.

AVSLUTNING

I neste utgave av Offisersbladet, skal vi oppgi fordeler og ulemper ved å ta ut fleksibel alderspensjon. Da vil vi også omtale hva med høyere inntekt tidligere i karrieren, hva med de som har tjenestegjort i utlandet i perioden 2006 til 1/7 2012, pensjon og lederlønn, samt besvare spørsmål fra medlemmene. Har dere spørsmål, ta kontakt på telefon, mail eller på annen måte.

SJEF CYBERFORSVARETS STATUS/ ORIENTERING

Generalmajor Inge Kampenes har overtatt som sjef Cyberforsvaret og den 20. februar holdt han sitt foredrag i Oslo Militære Samfund, der vi fikk status for denne stadig viktigere forsvarsgrenen. Han orienterte om daglige angrep mot Norge og Forsvaret i cyberdomenet. Han ga ros til brigader Roar Sundseth som etablerte Cyberforsvaret, og til generalmajor Odd Egil Pedersen som omorganiserte Cyberforsvaret til hva det er i dag.

Kampenes kunne fortelle at noe av utfordringen i dag er at utviklingen går enormt raskt. Det er ikke mer enn 4-7 års levetid på materiellanskaffelsene, og det er nesten utdatert når anskaffelsesprosessen er ferdig og materiellet er på plass og operativt. Cyberforsvarets nye fokus er evnen til å beskytte og sikre cyberdomenet i forbindelse med operasjoner. I tillegg til å ha defensive midler, må vi også ha offensive cybermidler under operasjoner. Hvis ikke vi makter dette, vil en eventuell fremtidig krigføring bli avgjort uten krigførende avdelinger, sa han.

Kampenes presiserte at det må satses mer på data- og kommunikasjonssikkerhet, da også kryptografi, samt investeringer i nytt og sikkert sambandsmaterieil. Vi skal tross alt fjerne bekymringene til Forsvarets operative sjefer innen dette området, sa Cybersjefen. Videre var han innom den folkerettslige utfordringen ved at mange av hans 1.500 ansatte er sivile, med tanke på en krise/krigssituasjon, noe han mente OR-systemet ville kunne rette på.

Cyberforsvaret blir svært viktig i fremtidens forsvar, med understøttelse og sikring av operasjoner i alle forsvarsgrener (spesielt Luftforsvaret med sine 5. generasjons F-35 kampfly). Budsjettene til Cyberforsvaret må økes jevnlig i årene fremover, og vi må få på plass sikre standarder, ikke bare for Forsvaret, men for hele samfunnet. Her må vi følge godt med på hva andre NATO-land gjør sa generalmajor Kampenes.

Einar Holst Clausen

FORSVARET KJØPER HUGIN FOR 155 MILLIONER

Kongsberg Maritime har inngått kontrakt med Forsvarsmaterieil (FMA) for leveranse av fire komplette HUGIN AUV-systemer (Autonomous Underwater Vehicles) for deteksjon, klassifisering og identifisering av miner.

HUGIN AUV-ene vil være dybdesertifisert for 3.000 meter og blir utrustet med avanserte sensorer for moderne minejakt. Leveransen omfatter systemer for planlegging, eksekvering og analyse av tokt, samt ut- og innsettingsramper både for Sjøforsvarets minejaktfartøy og i flyttbare containere. - Vi jobber hele tiden med å fremskaffe relevant materieil til Forsvaret og serieanskaffelsen av HUGIN er en viktig del av Sjøforsvarets overgang til mer autonome systemer for minemottiltak, sier prosjektleder Bård Øina i Forsvarsmaterieil.

- Vi er stolte av at Forsvarsmaterieil har valgt Kongsberg Maritime som leverandør av nye AUV-systemer. HUGIN-systemene som skal leveres til det norske forsvaret vil bidra til mer effektive og sikre operasjoner. De to systemene som leveres i container-løsning er portable og fleksible, og kan derfor benyttes av flere fartøystyper. Vi skal også levere kurs og vedlikehold, sier Egil Haugsdal, administrerende direktør i Kongsberg Maritime. Kongsberg Gruppen er verdens ledende leverandører av marin robotikk og autonome undervannsfarkoster til blant annet hydrografi, forskning, forsvar og olje- og gassindustrien. I tillegg til undervannsfarkosten HUGIN leverer Kongsberg Gruppen også farkostene MUNIN, REMUS og Seaglider.

E-TJENESTENS ÅPNE STATUSRAPPORT

E-tjenestens statusrapport FOKUS 2017 ble lagt frem den 6. februar. Forsvarsminister Ine Eriksen Søreide åpnet og innledet. Temaer var østlige lands etterretning mot Norge, forsvarsspionasje, industri-spionasje og hacking/cybertrusler. Sjef E-tjenesten generaløyntnant Morten Haga Lunde kommenterte også muligheten for at Russland kan prøve å påvirke Stortingsvalget til høsten, og i samme åndedrag det at Russland ønsker å påvirke/destabilisere Vesten og NATO. Terrortrusselen forventes å ligge på samme nivå i 2017 som i 2016.

Spesielt var det også at rapporten i år er skrevet på nynorsk og ble fremført på nynorsk av sjef E-tjenesten. E-tjenesten markerer sitt 75-års jubileum i 2017.

Einar Holst Clausen

HÆREN FÅR NYE PANSREDE TRANSPORTPANSERVOGNER

FRA FORSVARSDEPARTEMENTET

Hæren får nye pansrede transportpanservogner. De gamle upansrede vognene fases ut. -Vognene skal pansres og forlenges og vil gi økt mobilitet, beskyttelse og lastekapasitet, sier forsvarsminister Ine Eriksen Søreide. Hærens eksisterende vogner, kalt M548, er upansrede og har mangler ved beskyttelse, mobilitet og lastekapasitet. Derfor skal nå 18 eldre, pansrede M113-vogner bygges om og forlenges til nye transportpanservogner med benevnningen M113 F4. Disse skal inngå i Brigade Nords støttesystem.

-Den forlengede versjonen som nå skal bygges er også en viktig forutsetning for fremtidig gjennomføring av prosjektene Kampluftvern, Artillerilokaliseringsradar og Jammekjøretøy. Alle vogner skal også forberedes for montering av kran og fjernstyrt våpenstasjon (RWS). Arbeidet med å bygge om vognene vil bli gjennomført etter konkurranse mellom ulike leverandører. I tillegg vil Bjerkvik tekniske verksted (BTV) få en sentral rolle ved å motta eldre M113-vogner fra Hæren og klargjøre disse for forsendelse til leverandøren som blir valgt. BTV vil også motta ombygde vogner fra leverandøren, og forestå sluttmontering av diverse utstyr før tilbakelevering til Hæren. I første omgang er det 18 kjøretøy som bygges om.

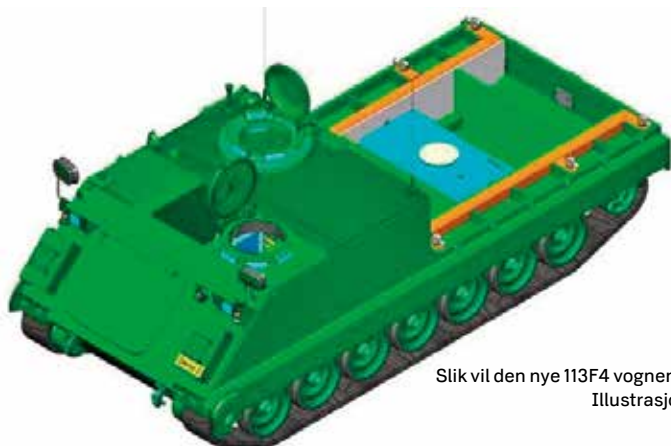
-BTV er en viktig aktør, strategisk plassert nær de store Hær-garnisonene i regionen, og har meget god kompetanse og kapasitet til å gi viktige bidrag til videreutvikling av det materiellet som skal brukes i fremtidens forsvar. Den erfaring som blant annet er bygget opp gjennom tidligere M113-prosjekter må ivaretas og utnyttes på en god måte videre, sier Eriksen Søreide.

En opsjon på ytterligere 18 kjøretøy forhandles inn i kontrakten, og denne opsjonen kan utløses avhengig av landmaktutredningens konklusjoner.

-Selv om utgangspunktet er eldre M113-vogner, så vil de etter modernisering fremstå som moderne med høy mobilitet i terreng og på vei og med et høyt beskyttelsesnivå for denne klassen kjøretøyer. Teknologi utviklet gjennom Kampvognprosjektet vil utnyttes på vognene for å øke digitaliseringen og dermed evnen til å dele informasjon, sier forsvarsministeren.

Transportpanservognen skal sørge for at bl.a. de nye CV90'ene får nødvendige forsyninger i operasjoner utenfor vei. Forsvarsdepartementet har nylig sendt ut gjennomføringsoppdrag for to prosjekter som berører BTV og nærområdet. Dette er prosjekt 2578 Transportpanservogn og Prosjekt 7628 Kampluftvern. Felles for begge prosjekter er at det skal utføres arbeid på M113 panservogner ved

BTV. Transportpanservognprosjektet vil kreve inntil 25 årsverk ved BTV. For kampluftvernprosjektet skal det leveres seks vogner, noe som krever inntil 10 årsverk ved BTV.

Slik vil den nye 113F4 vognen kunne se ut
Illustrasjon: Forsvaret

OMFATTENDE SAMARBEIDSAVTALE

Kongsberg Gruppen, Thyssenkrupp Marine Systems og Atlas Elektronik inngår omfattende samarbeidsavtale for ubåter.

Selskapene går sammen om å etablere et «joint venture» i Norge som vil bli internasjonal, strategisk eneleverandør av kampsystemer til thyssenkrupp Marine Systems' ubåter.

Den norske regjeringen kunngjorde 3. februar 2017 at Tyskland var valgt som strategisk samarbeidspartner for nye ubåter, og at Norge skal gå inn i forhandlinger med hovedleverandør Thyssenkrupp Marine Systems.

Som en følge av dette har Kongsberg Gruppen, Thyssenkrupp Marine Systems og Atlas Elektronik inngått en omfattende samarbeidsavtale. Partnerne skal etablere et nytt selskap basert i Norge. Andelene i selskapet vil være deleid norsk og tysk. Det nyetablerte selskapet vil, blant annet, være ansvarlig for å utvikle, levere og vedlikeholde kampsystemene. Dette gjør at alle de tre partnerne sammen kan levere komplette tjenester og produkter til sine kunder.

- Dette er en historisk milepel for vår forsvarsvirksomhet og en stor anerkjennelse av vår spisskompetanse innen sjøforsvarssystemer. Avtalen innehar et potensiale på mer enn NOK 15 milliarder for Kongsberg Gruppen over de neste tiårene, og legger grunnlaget for betydelig aktivitet og et stort antall arbeidsplasser for norsk industri, sier Geir Håøy, konsernsjef i Kongsberg Gruppen.

Thyssenkrupp Marine Systems er verdens ledende leverandør av konvensjonelle ubåter, og har bygget mer enn 160 ubåter de siste 60 årene. Kongsberg Gruppen har lang erfaring med leveranse av kampsystemer. Atlas Elektronik er en ledende leverandør av sonarsystemer, våpenstyring og andre sentrale komponenter i kampsystemer for ubåter.

- Vårt konsept i Norge er bygget på fire viktige suksessfaktorer: samarbeid med norsk industri, anerkjent teknologi, forutsigbarhet knyttet til kostnader og tidsforbruk og langsiktig partnerskap. Avtalen som nå er signert er det første, viktige steget som bringer alle disse faktorene sammen. Kongsberg Gruppen og Atlas Elektronik er internasjonalt anerkjent for sin kompetanse innen kampsystemer til ubåter, og vi er meget glade for at våre ubåter fremover vil bli levert med verdensledende systemer om bord, sier Dr. Peter Feldhaus, konsernsjef i Thyssenkrupp Marine Systems.

Pressemelding.

NSM STORKONTRAKT TIL KONGSBERG!

Under en pressekonferanse på Akershus festning den 13. februar, kunngjorde Statsminister Erna Solberg om industri-samarbeid, industri-avtaler og gjenkjøps-avtaler i forbindelse med kjøp av tyske ubåter til den norske marine. Den tyske marinen skal nå kjøpe Kongsbergs NSM sjømålsmissil til alle sine fregatter. En avtale til drøye 10 milliarder kroner. Kongsberg er fra før tungt inne i tyske ubåter med sitt kampløsnings-system.

Statsminister Erna Solberg og forsvarsminister Ine Eriksen Søreide, kunne også fortelle at gjenkjøps-avtale på hele kjøpesummen (for ubåtene) vil komme på plass. Tyskland som en av Norges største og viktigste handelspartner, var også avgjørende for at valget falt på tyske ubåter. Vi hadde to meget gode og likeverdige kandidater i de tyske og franske ubåtene, sa forsvarsministeren. Vi får nå en solid og helhetlig løsning som også sikrer norske arbeidsplasser sa en fornøyd statsminister.

Einar Holst Clausen

DEN FØRSTE JASSM ER LEVERT TIL POLEN

Polen har i følge fungerende forsvarsminister i Polen Bartosz Kownacki, nå mottatt sin første levering av AGM-158A Joint Air-to-Surface Standoff Missile (JASSM). «Missil-pakken» ble bestilt i desember 2014, til en pris på 250 millioner dollar. I «pakken» inngår 40 AGM-158A, og en modernisering av Polens F-16 C/D Block 52+, fra M4.3 til M6.5 standard. Oppgraderingen av den første F-16 startet i desember 2016, og er ferdig i mars 2017. Alle JASSM missilene skal være levert i løpet av 2017, og alle F-16 oppgradert innen utgangen av 2019.

Einar Holst Clausen

Polish Lockheed Martin F-16 Fighting Falcon fitted with the AGM-158A Joint Air-to-Surface Standoff Missile (JASSM). Source: Polish Ministry

KAMPLUFTVERN TIL HÆREN!

Nå får Hæren sitt kampluftvern! På et pressemøte på Akershus festning den 6. februar, kunngjorde forsvarsminister Ine Eriksen Søreide dette. Sjefen for Hæren Odin Johannessen og Adm. Dir. i Kongsberg Defence & Aerospace var også til stede. På bildet ser vi utskytningsrampen med AMRAAM-missiler montert på det amerikanske feltkjørtetøyet Humvee. Disse er meget mobile og Hæren får i første omgang tre av disse. Men Hæren får også utskytningsramper med IRIS-T missiler montert på en forlenget M-113, for terrengmobilitet. Det skal være planlagt med seks stk M-113 IRIS-T systemer. Sjefen for Hæren, generalmajor Odin Johannessen, fortalte at disse enhetene organisasjonsmessig kan bli lagt inn under Artilleribataljonen. Kampluftvern-prosjektet har pågått siden 2011.

Einar Holst Clausen

KONGSBERG OG LEONARDO INNGÅR AVTALE FOR NH-90 OG AW101 HELIKOPTRE

Kongsberg Defence & Aerospace AS (KONGSBERG) og Leonardo har nå signert avtaler for vedlikehold, reparasjon og overhaling («Maintenance, Repair and Overhaul, MRO») av dynamiske komponenter (inkludert ulike girbokser) for helikoptermodellene NH-90 og AW101. Avtalene innebærer at KONGSBERG skal levere MRO-tjenester av dynamiske komponenter for en flåte på mer enn 100 helikoptre i Norge, Sverige, Finland, Danmark og Canada. Leonardo Helicopters (tidligere AgustaWestland) og KONGSBERG har samarbeidet i mer enn 30 år. De nye avtalene utvider samarbeidet betydelig og medfører potensielle inntekter på mer enn 2,7 milliarder kroner fordelt på de neste 30 årene for KONGSBERG.

Et hovedelement i avtalene er etableringen av avansert testutstyr, blant annet en flerfunksjonell-testbenk som muliggjør full funksjons-testing av girbokser for ulike helikoptertyper ved KONGSBERGs fasiliteter.

Pressemelding

5. OG 4. GENERASJONS KAMPFLY KAN NÅ UTVEKSELE DATA MED HVERANDRE

Northrop Grumman Corporation og Royal Air Force (RAF) har med suksess gjennomført interoperabilitets-test mellom 5. generasjons kampflyet F-35 og 4. generasjons kampflyet Typhoon FGR4, ved hjelp av en såkalt «Airborne Gateway» utviklet av Northrop Grumman. Den to uker lange testen kalt «Babel Fish III» ble avholdt i Mojave-ørkenen i California. «Airborne Gateway» oppretter kontakt mellom F-35 (som bruker en stealthy Multifunction Advanced Data Link MADL) og Typhoon, ved å oversette MADL meldingene til et Link 16 format (som også brukes i våre F-16). Dette er første gang en slik overføring av MADL-data er overført til Link 16. En slik oppfinnelse øker utvilsomt interoperabiliteten mellom 4. og 5. Generasjons kampfly i USA og Europa.

Einar Holst Clausen

NORGE FÅR FREMTIDIG TANKFLY-KAPASITET

Etter påtrykk fra Tyskland har nå Tyskland, Norge, Belgia, Nederland og Luxemborg inngått en avtale om Europeisk felles tankfly-kapasitet (air to air-tanking), i samarbeid med Frankrike/Airbus. Dette skjedde under NATO-ministtermøtet i Brussel nå 16. februar 2017. Avtalen gjelder felles bruk av tankfly Airbus A330. Dette kommer etter økt Amerikansk press for å få NATO-land/Europa til å bidra mer og ta mer ansvar for egen sikkerhet. Tyskland ønsker å demonstrere økt evne og vilje til å bidra. Her bidrar også EDA (European Defence Agency).

Vi snakker her om totalt opptil åtte A330 tankfly. I første omgang planlegges med time-delning på fem tankfly som stipulerer 5.500 flytimer årlig. Sikkert med en fordelingsnøkkel i forhold til hva hver nasjon betaler inn årlig. Dette er gode nyheter for Luftforsvaret, som vil få et sårt tiltrengt behov oppfylt for sine fremtidige F-35 kampfly.

Einar Holst Clausen

TOTALFORSVARSKONFERANSEN 2017

Kvinnerns Frivillige Beredskap (KFB) gjennomførte denne dagskonferansen med det høyaktuelle temaet totalforsvaret og sikkerheten i samfunnet.

En fullsatt sal i Litteraturhuset fikk høre foredrag fra blant andre sjef Heimevernet (HV) Tor Rune Raabye, forbundsleder i Politiforbundet Sigve Bolstad, ambassadør Kim Traavik i Sikkerhetsutvalget, kontreadmiral (p) Trond Grytting fra Ekspertgruppen for Forsvaret av Norge og utredningsleder i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Cathrine Andersen. Konferansen ble ledet av NRK-veteranen Geir Heljesen.

En meget vel gjennomført konferanse av KFB. Jeg velger å fremheve det meget gode og ærlige foredraget til sjefen for Heimevernet, generalmajor Tor Rune Raabye, som ga de fremmøtte en god innsikt i hva HV står, og de utfordringer HV står overfor med reduksjoner og manglende økonomi. HV står tross alt for en stor del av samfunns-sikkerheten, og den raskeste reaksjonstiden ved krise eller krig. Lokalkunnskap og lokal tilstedeværelse er stikkord. Raabye ble tildelt KFB's forsvarsrelaterte beredskaps-pris, for sitt nitidige arbeid for samfunnsberedskap og sikkerhet, en pris som henger høyt.

Einar Holst Clausen

Griller i friluft

Leverandør til
Forsvaret
lev-nr.172796

Flere modeller på www.friluftprodukter.no

Grillene er laget av 2 mm syrefast stål. Forventet levealder 20-30 år. Dobbel ytterkappe gir lav overflatetemperatur (ingen brannskader). Solid konstruksjon som er nærmest umulig å ødelegge. Svært lite behov for vedlikehold. Asketømming etter 4-5 år.
post@friluftprodukter.no tlf. 938 09 598 / 913 50 510

friluft
FRILUFTSPRODUKTER AS

Tok seg fram ved hjelp av HV-kjentmenn

Heimevernets lokalkunnskap er gull verd for Panserbataljonen. Spesielt i Finnmark, når det snør tett og man så vidt ser nesen foran seg.

John Anders Hætta fra innsatsstyrke Ida&Lyra i HV-17 er til daglig reindriftseier og er mye ute i naturen i denne delen av Finnmark og kjenner derfor området øvelsen var i veldig godt. Foto: Christina Gjertsen/Forsvaret

TEKST: JONNY KARLSEN

FOTO: KRISTIAN BERG OG CHRISTINA GJERTSEN

Under øvelse Joint Viking i Finnmark var Panserbataljonen og Heimevernet (HV) på samme parti i spillet. Det gjorde at Panserbataljonen fikk tilgang til lokalkunnskapen soldatene i Heimevernet besitter.

Mange av dem kjenner terrenget i Finnmark bedre enn sin egen bukse-lomme, noe som er en del av HVs egenart.

– "HV-kjentmann" er viktig for oss. Det helt vesentlig for Panserbataljonen at vi har folk som er lokalkjent i området, som kan ta våre styrker fram i lendet hvor det er vanskelig å komme fram og hvor vi ikke er kjent. Den lokale kunnskapen er kjempeviktig, sier major Morten Hanstad, som er nestkommanderende i Panserbataljonen.

IMPONERT

Joint Viking 2017 var en nasjonal øvelse hvor hovedmålene var å øve på krisehåndtering og forsvar av Norge. For at Forsvaret skal løse sine oppdrag på best mulig måte, er det viktig å trene i naturlige og utfordrende omgivelser innenfor en fellesoperativ ramme hvor samtlige forsvarsgrenene deltar.

Fordi øvelsen var i Finnmark, var det soldater fra HV-17 som ble benyttet som kjentmenn. Og da fra innsatsstyrke Ida & Lyra.

– Allerede i planleggingsfasen mange uker før øvelsen tar vi i bruk deres lokalkunnskap til å fortelle oss hvor det er mulig å komme fram, hvordan terrenget er og hvordan vi kan bruke lendet til vår fordel. Under operasjoner har vi også med oss "HV-kjentmenn". De tar seg hurtig fram på snøskuter, de er kjent med hvor det er enkelt å komme seg fram og hjelper oss hvor det måtte være for at vi skal kunne komme oss hurtigere framover. Om det er i skogen, på fjellet eller på vidda, sier en tydelig imponert Hanstad.

GIR ROS

Hanstad roser uoppfordret innsatsen til soldatene fra HV-17 under øvelsen.

– Det som er artig å se er den voldsomme iveren soldatene fra HV har med å ville levere lokalkunnskap. De

kommer på eget initiativ, har gode forslag og detaljer på hvordan vi skal komme oss fram. Det er veldig bra å se.

Majoren syntes Joint Viking var en veldig fin arena til å få samvirket Hæren og Heimevernet på en god måte under komplekse operasjoner. Han sier videre at de to grenene alltid har samarbeidet godt, men at dette samarbeidet er blitt tettere de siste årene.

To av kjentmennene, John Anders Hætta som jobber med reindrift og lærer Gjermund Thomassen, er begge skarp-skyttere i Ida & Lyra. De synes det er hyggelig med ros fra nestkommanderende i Panserbataljonen.

– Det er jo kjempeartig å høre at de likte jobben vi gjorde. Det varmer i hjertet, sier Thomassen, som får støtte fra Hætta.

– Det er veldig spennende for oss fra Heimevernet å bli brukt som kjentmenn. Det gir oss god erfaring. At vi får ros gir

motivasjon til å samarbeide videre på lignende øvelser her i Finnmark.

– Som kjentmenn har vi bistått avdelinger i Panserbataljonen med personell og snøskutere for å få dem fram i terrenget. Jeg synes vi fikk guidet dem greit fram dit de skulle, sier Thomassen, som mener samarbeidet var veldig lærerikt.

– Det at vi jobber sammen er på mange måter genialt. Vi lærer mye av Hæren og får være sammen med veldig profesjonelle folk.

VANSKELIGERE UTEN HV

Kjentmennene kjenner området øvelsen var i veldig godt. Mens Thomassen bruker mye tid på jakt og fiske, er Hætta mye ute i naturen fordi han jobber med reindrift i denne delen av Finnmark.

– Det er ganske så essensielt at det finnes HV-kjentmenn som kan hjelpe resten av Forsvaret. For eksempel så fant

vi en plass hvor man kunne ligge i skjul for fienden fordi jeg har vært der mange ganger på fisketur. Den plassen hadde Panserbataljonen nesten garantert ikke funnet om ikke vi hadde vært med. I tillegg blåste vinden kraftig opp et par ganger og vi møtte enormt dårlig vær. Vi så nesten bare ti meter foran oss. Men vi klarte å guide dem igjennom, delvis på grunn av godt merkede skuterløyper, men også på grunn av lokalkunnskapen, sier Thomassen.

Hætta sier at bataljonen nok hadde klart å finne veien selv ved hjelp av kart og GPS.

– Men GPSen viser ikke hvordan terrenget er i virkeligheten. Det var nok en stor fordel for dem å bruke kjentmenn og jeg tror de ville fått større problemer med fiendtlige styrker uten oss, fastslår Hætta.

HV har stor tro på spesialistordningen

-Å innføre spesialistkorpset vil gi en bedre mulighet for oppfølging av de ulike fagkategoriene samtidig som det parallelt kan settes fokus på ledelse og planprosess.

TEKST: OLA K. CHRISTENSEN (PIO HV-REGION 1)
FOTO: JOSTEIN HESTDAL (HVST) OG HANS KRISTIAN BERGAN (HVST)

Flotiljemester Birgitte Sten i Ytre Oslofjord sjøheimevernsområde i Oslofjord heimevernsdistrikt 01, har stor tro på OR-ordningen. Den 19. januar ble 40-åringen beskikket som den første kvinnelige sjefsmesteren i Heimevernet. Under årets første sjefsmøte i HV-01 beskikket distriktet seksten sjefssersjant i områdestrukturen (kompaniene) under en seremoni med blant andre sjefen for Heimevernet og HVs sjefssersjant til stede.

KAMPKRAFT

Totalt teller Ytre Oslofjord sjøheimevernsområde 75 menige og befal. Den nye sjefsmesteren, tidligere nestkommanderende med grad av kapteinløytnant, startet sin militære karriere i kystartilleriet og har nitten års «fartstid» i den maritime delen av Heimevernet. Hun er til daglig divisjonsdirektør for campustjenestene i studentsamskipnaden i Sørøst-Norge.

Hvilke forventninger har flotiljemesteren til den nye ordningen, selv i et sjøheimevern som skal avvikles innen 2020?
– Et spesialistkorpset gir en helt annen

mulighet til en langt bedre faglig oppfølging av SHV-områdets kvinner og menn. Spesialistene skal bidra til å utvikle den maritime kompetansen for å kunne løse oppdraget på en mest mulig smidig og effektiv måte – noe som på sikt vil øke kampkraften, poengterer Birgitte Sten.

RENDYRKE

Hun er ikke i tvil om at spesialistkorpset vil bidra til at funksjoner som sjef og nestkommanderende i et HV-område for fremtiden kan konsentrere seg fullt og helt om operasjonsplanlegging.
– Roller og ansvar – og med det myndig-

Heimevernets første kvinnelige sjefsmester startet sin militære karriere i kystartilleriet og har nitten års «fartstid» i Forsvaret. Hun er til daglig divisjonsdirektør for campustjenestene i studentsamskipnaden i Sørøst-Norge med sine 17 000 studenter.

het – kan rendyrkes på en annen måte enn tidligere – og til det bedre. Av egen erfaring vet jeg godt hvor kompleks NK-rollen er, også på områder som administrasjon og «smådetaljer». Med den nye ordningen vil NK kunne fokusere på administrative oppgaver samt støtte til sjefen. Sjefssersjanter og sjefsmestere vil kunne gi nødvendig støtte og ledelse direkte rettet mot spesialistene.

SALTVANN

Flotiljemesteren mener at selv om sjøheimevernet legges ned, har likevel HV-distriktene fortsatt behov for SHV-kompe-

tansen, ettersom flere av objektene på landjorda rent topografisk grenser til det maritime domenet.

– Selv om indre kystvakt skal ivareta noen av oppgavene i «SHV-porteføljen», må likevel HV-distriktstabene inneha en maritim kompetanse, også med tanke på samhandling mellom distriktet og kystvakta. Det handler om sjømilitær kunnskap og forståelse både i planlegging og ikke minst under pågående operasjoner, ifølge Birgitte Sten.

MOTIVASJON

Uansett fortsetter Ytre Oslofjord sin opp-

dragsløsning på samme måte som før inn-til nedleggelse, og flotiljemesteren ser det som en av hennes oppgaver å bidra til å opprettholde den gode motivasjonen i SHV-området.

– Det er mye kompetanse, kultur og tradisjon i våre rekker. Ytre Oslofjord vil og skal fortsatt virke – så lenge området eksisterer.

– Jeg har sagt det før, og jeg sier det gjerne igjen: SHV-området preges av vilje, kompetanse og motivasjon! Sjøheimevernet rommer mye variert militær utdanning og erfaring samt solid sivil kompetanse og lokalkunnskap – noe som

Sjøheimvernets flerbruksfartøy SV Kaholmen i indre Oslofjord under øvelsen Minihovedstad 2014

i sum gjør oss spesielle. Personellet har en unik vilje til å løse oppdraget gjennom samarbeid, ispedd nysgjerrighet og entusiasme – og løsninger finner vi alltid.

Hva har vært din motivasjon for SHV-tjenesten?

– En genuin tro på det vi holder på med og ikke minst konseptet. Sist, men ikke minst alle de forskjellige menneskene jeg møter. Dette er ingen homogen gruppe, men personer med høyst forskjellig bakgrunn sivilt og militært, som i sum gjør oss særdeles kompetente, poengterer sjefsmester Birgitte Sten.

MERVERDI

Trond Sakshaug er sjefssersjant for Oslofjord HV-distrikt 01. En av hans viktigste oppgaver blir å utvikle forutsetningene for at sjefssersjantene fyller funksjonen best mulig.

– Samspillet mellom områdesjef og sjefssersjant skal gi komplementær effekt – det at de utfyller hverandre – og det blir derfor viktig at HV-områdets command team finner måten å utfylle hverandre på, for dette må ikke bli noen overlapping. Det påhviler derfor områdesjefene et stort ansvar i denne prosessen for å få dette til å virke – med andre ord at spesialistord-

ningen gir HV den ønskede operative merverdi, understreker kommandersersjanten.

TROVERDIG MILITÆR KAPASITET

Oberstløytnant Børge Gamst er sjef for Oslofjord heimvernsdistrikt 01 og mener dette om spesialistinnføringen:

– Områdesjefen og sjefssersjanten blir et viktig makkerteam – ikke minst for utviklingen av områdets kampkraft, slik at HV fremstår som en potent og troverdig militær kapasitet med en offensiv evne.

– HV-01 har brukt tid til å selektere

På årets første sjefsmøte fikk 16 av distriktets HV-områder beskikket sin sjefssersjant med blant andre sjefen for Heimevernet og HVs sjefssersjant til stede.

sjefssersjantene og blant annet vektlagt den enkeltes erfaring, HV-kompetanse, motivasjon og «drive» med tanke på best mulig kvalitet, poengterer distriktssjefen, som har klare forventninger til HV-områdene (kompaniene).

– Sjefssersjantene skal bidra til å heve kvaliteten på utdanningen og treningen av lag og tropper samt bidra til at tidsutnyttelsen er mest mulig effektiv.

– Sjefssersjantene skal blant annet forsterke ledelsen i HV-områdene og sammen med områdesjefen skape effekt. OR-rollen blir sånn sett en styrkemultiplikator og skal «gjøre de viktige tingene

riktig» slik at områdets operative utførelse innehar best mulig kvalitet. Sjefssersjanten blir en viktig kvalitetssikrer av soldatutdanningen.

KULTURREFORM

Oberstløytnanten vektlegger viktigheten av god dynamikk mellom områdesjef og sjefssersjant. Dette vil selvsagt ta tid å utvikle med kun én årlig trening. HV-01 skal bidra til å gi sjefssersjantene «retning og fart».

– Vi må løfte dem, ettersom Forsvaret investerer mye i den nye ordningen. Vi kan fort bli «slaver» av vår fortid, det vil

si gjøre ting slik vi «alltid har gjort det»! Innføringen av OR-ordningen utfordrer oss alle på våre etablerte holdninger og kultur – nå står vi overfor en kulturreform!

Med fokus på sikkerhet

Sikkerhetsklarering, gradert informasjon, forhold til nye media som Twitter, Facebook, økonomi, utenlandsopphold, partnere fra andre land osv. Noen trår feil og det får konsekvenser.

**AV FORHANDLINGSLEDER RAGNAR DAHL
FOTO OFFISERSBLADET**

Vi tok en tur til Forsvarets fellestjenester og Forsvarets sikkerhetsavdeling (FSA), i den hensikt å avlive noen myter og belyse forhold som er viktig for Forsvaret og den enkelte ansatte. Sjef FSA Kommandør Hans Christian Herland er utdannet Kystartillerist. Han sier at alt han har drevet med i yngre dager er lagt ned. En riktig beslutning basert på den våpentekniske- og teknologiske utviklingen. Han er gift, bor på Østlandet og har to voksne barn. Han er glad i skiturer, løping, sykling og håper å ta opp golfspillingen om noen år. Nyanskaffet hytte gjør at de fleste helgene er opptatt, sier han. Hans Christian Herland er en person som virker trygg, men målbevisst og bestemt på en fin måte. Han blir engasjert og lener seg fremover når vi snakker om hans fagområde, nemlig sikkerhet.

FSA OG FORSVARETS OPERATIVE EVNE

Forsvarssjefen (FSJ) er tydelig på at sikkerhetstjenesten er en del av det operative domene og har gjort sikkerhetstjeneste til et satsningsområde. Dette er viktig og gledelig sett fra FSA ståsted.

Vi vokser og får tilført ressurser som en oppfølging av de anbefalinger som er gitt i tidligere utredninger og som en konsekvens av økt fokus på forebyggende sikkerhet, samt økt kapasitet til å identifisere og motvirke sikkerhetstruende virksomhet mot og i Forsvaret.

Sikkerhetsarbeidet må skje i en mer sektorovergripende form og som konsekvens av dette er at Forsvarsdepartementet vil foreslå en ny instruks for sikkerhetsarbeidet i Forsvaret.

HVA MED VIRKSOMHET UTENFOR FORSVARET?

Forsvaret er i ferd med å sette bort stadig flere tjenester. Dette medfører sikkerhets-

messige utfordringer som det må tas tak i. Et steg på veien er å gi sikkerhetstjenesten tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag for å bidra til å sikre den operative evnen, også når vi er helt avhengig av sivile leverandørers understøttelse av vår virksomhet.

HVA ER FORHOLDET MELLOM FSA OG NASJONAL SIKKERHETSMYNDIGHET (NSM)?

Nasjonalt sikkerhetsmyndighet har fagansvar for personellsikkerhet og sikkerhetsklareringer i Norge. Det er de som legger føringer for hvordan praksis skal være i saksbehandlingen av anmodninger om sikkerhetsklareringer. De utarbeider rundskriv, veiledninger og håndbøker som klareringsmyndighetene må forholde seg til. Flere av disse dokumentene er åpent tilgjengelige på NSM sine hjemmesider. FSA og NSM har jevnlig møter i faglige spørsmål for å

Kommandør Hans Christian Herland har stort fokus på sikkerhet.

og klarering

løse uklarheter, og finne nye løsninger på utfordringer knyttet til saksbehandling.

HVORDAN SAMARBEIDER FSA OG FPVS?

Det er primært i saker som omhandler sikkerhetsklarering av vernepliktige, som skal kalles inn til førstegangs-tjeneste. I saker der en fast ansatt har mistet sin sikkerhetsklarering, og FPVS har overtatt autorisasjonsansvaret for vedkommende, kan klareringsmyndigheten FSA bidra med informasjon til FPVS slik at de kan utøve sikkerhetsmessig ledelse av vedkommende. Tilsvarende samarbeid mellom FSA og DIF.

HVILKET FORHOLD HAR DERE TIL DEN ENKELTE ANSATTE?

Klareringsmyndigheten FSA forholder seg ikke til enkeltpersoner. Vi forholder oss til det som betegnes som «særskilt utpekt personell», autorisasjonsansvarlige eller avdelingens sikkerhetsleder. Det betyr at den enkelte ikke kan henvende seg til FSA med spørsmål om status på sin egen anmodning om sikkerhetsklarering. Unntaket er i klagesaker. Der forholder FSA kun til vedkommende selv, eller en fullmektig (kan være en tillitsvalgt). Det er heller ikke mulig for enkeltpersoner å sende inn en anmodning om sikkerhetsklarering på seg selv. Dette må skje gjennom en anmodende myndighet, som kan være en avdeling utpekt av DIF sjef.

FSA KLARERER ALT PERSONELL I FORSVARET FRA 1. JANUAR 2017, HVA BETYR DET?

Overgangen til sektorklareringsmyndighet har gått overraskende bra. Vi fikk tilført nye ressurser, vi er i rute og klareringstiden er innenfor de tidsrammer en kan forvente. Klagebehandlingsarbeidet tar fortsatt noe lengre tid enn vi skulle ønske, men vi arbeider daglig med restanselistene også her.

KREVER KLARERING AV VERNEPLIKTIGE EKSTRA RESSURSER?

Det er en klar politisk ambisjon om at personellet skal være klarert før de møter til tjeneste, slik at man unngår at innkalt personell ikke kan fordeles og benyttes i meningsfulle oppgaver. Sjefene for Luftforsvaret-, Sjøforsvaret og Hæren har derfor besluttet at alt personell som skal inn til førstegangstjeneste skal klareres for «Hemmelig/NATO-secret».

Ovenstående betyr at klareringsanmodninger, som tidligere ble behandlet av

tjenestegjørende avdeling, nå må håndteres av Forsvarets personell og vernepliktsenter (FPVS) i forbindelse med sesjon del 2. Det betyr at antall saker årlig vil øke med omlag 3250 saker. Med dagens manuelle prosesser medfører håndtering av totalt ca 12 000 sakene pr år, et vesentlig ressurspådrag, med mindre man isteden velger å digitalisere og automatisere en del av prosessen.

ER DET MANGE SOM IKKE FÅR KLARERING?

I overkant av 1 % av klareringsanmodningene ender opp med «Ingen klarering». Dette skjer etter en individuell og helhetlig vurdering basert på begrepene lojalitet, pålitelighet og sunn dømmekraft. Det å undersøke informasjon eller ikke fortelle alt er en dårlig tilnærming i forhold til klareringsprosessen. Enkelt sagt, det å holde tilbake informasjon i frykt for ikke å få klarering, kan ende med at du ikke får det, mens det å oppgi det ville kanskje ikke hatt noen betydning for avgjørelsen.

NOEN EKSEMPLER SOM KAN FØRE TIL TAP AV SIKKERHETSKLARERING?

Det kan være mange forhold, som forskjellig typer lovbrudd, rusmisbruk, doping, store økonomiske problemer, grove tjenesteforsømmelser, brudd på interne og eksterne direktiver/bestemmelser, psykiske utfordringer mv.

Åpen og utfordrende diskusjon i det offentlige rom om ulike valg er nødvendig, men å lekke og spre gradert informasjon er ulovlig, unødvendig og setter Forsvaret i et dårlig lys. Det er alltid et helhetlig skjønn som ligger til grunn for vurderingen og normalt ikke en enkeltstående hendelse alene.

HVA OM DU TJENESTEGJØR I UTLANDET ELLER ER PÅ REISE?

Alle forhold i utlandet som faller inn under norsk lovgivning, kan ha betydning for en sikkerhetsklarering. En eller annen form for tilknytning til et annet land eller stat vil også kunne påvirke en sikkerhetsklarering. Det kan for eksempel være at man har eiendom i et annet land, hyppige reiser til et annet land, familie eller slektninger i et annet land, økonomiske forpliktelser i/til et annet land eller andre lignende former for tilknytninger, som eks at man innleder et forhold til en person som ikke lar seg sjekke av norske sikkerhetsmyndigheter.

DERSOM DU TAPER KLARERINGEN FÅR DU BREV FRA FSA SOM ANTyder AT MAN KAN FÅ DISPENSASJON FOR «BEGRENSET». BETYR DETTE AT MAN VIL FÅ SLIK DISPENSASJON?

Nei. Det betyr at autorisasjonsansvarlig må sende en søknad til klareringsmyndigheten om å få dispensasjon til å autorisere. En slik søknad skal beskrive hvorfor det er behov for å autorisere vedkommende for BEGRENSET, hva vedkommende skal ha tilgang til av skjermingsverdig informasjon og hva som er gjort for å hindre tilgang til høyere gradert informasjon. Klareringsmyndigheten skal da gjøre en vurdering av begrunnelsene i søknaden sett opp mot risikoen ved at vedkommende gis tilgang til skjermingsverdig informasjon på BEGRENSET nivå. Det er da klareringsmyndigheten som «tar» risikoen ved å tillate en autorisasjon av vedkommende.

Selv om det gis dispensasjon fra klareringsmyndigheten til å autorisere, betyr ikke det at man skal autorisere. Autorisasjonsansvarlig må fortsatt gjennomføre autorisasjonssamtale og gjøre vurderingen om man ønsker å autorisere vedkommende. En innvilget dispensasjon fra klareringsmyndigheten er altså ikke et pålegg om å autorisere, men en mulighet.

I BREVET FRA FSA, STÅR DET OPPGITT EN KONKRET OBSERVASJONSTID. HVA SKJER NÅR TIDEN ER UTE?

Når en observasjonstid er ute, står autorisasjonsansvarlig fritt til å vurdere om det fortsatt er behov for autorisasjon og/eller sikkerhetsklarering for vedkommende. Dersom det kun er behov for autorisering til BEGRENSET kan autorisasjonsansvarlig selv autorisere vedkommende, etter bestemmelsene i forskrift om personellsikkerhet. Dersom det er behov for autorisasjon for KONFIDENSIELT eller høyere skal det iverksettes sikkerhetsklarering av vedkommende før man blir autorisert. Da må en ny anmodning om sikkerhetsklarering sendes til klareringsmyndigheten, sier Kommandøren.

HA EN RIKTIG GOD PÅSKE!

Vår tid er ute og vi spør om en avsluttende kommentar. Han smiler, takker for at vi bidrar med å opplyse personellet og sier at man finner mye informasjon i Bestemmelsene om personellsikkerhet, som er tilgjengelig på FOBID. I det vi går sier han, husk å ønske alle ansatte og vernepliktige en riktig god påske fra oss i FSA.

Sjef FOH generaløyntant Rune Jakobsen.

FMIN Ine Eriksen Søreide.

GIL generalmajor Tonje Skinnarland.

Luftforsvarets musikkorps underholdt.

Debattpanel med oblt Morten Hanche, GIL Tonje Skinnarland og brigader USMC Karsten «Hazel» Heckl.

Første rad er «sjefs-rad».

Et 5. generasjons luftforsvar

Deltagere på Luftmaktseminaret 2017, fikk et innblikk i fremtidens teknologisk avanserte luftforsvar, med blant annet F-35 kampfly - en «game changer» i et stadig mer teknologiavhengig norsk forsvar.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Det 24. Luftmaktseminaret i rekken, ble den 7-9. februar, tradisjonen tro, avholdt på Luftkrigsskolen Kuhaugen/Trondheim. Kadettene ved Luftkrigsskolen står bak planlegging og gjennomføring av dette seminaret, som med sitt faglige høye nivå, tiltrekker seg foredragsholdere i verdensklasse, samt deltakelse fra store deler av Forsvarets politiske og militære ledelse, i tillegg til tjenestegjørende befal fra alle forsvarsgrener (primært Luft). Pensjonerte oberster og generaler i Luftforsvaret var også på plass, på det som spøkefullt kalles «geriatribenken». I år var det ikke overraskende vårt fremtidige kampfly F-35, som skulle få hoved-oppmerksomheten under de fleste foredrag og paneldebatter.

Det er sjefen for Luftforsvaret som formelt inviterer til Luftmaktseminar, og den nylig utnevnte generalmajor Tonje Skinnarland åpnet da også årets seminar,

etter noen luftige toner fra blåsergruppen i Luftforsvarets musikkorps.

Generalmajor Tonje Skinnarland var selv kadett på det første luftmaktseminaret for 24 år siden, men kunne i dag, som sjef Luftforsvaret, orientere om en stor omstilling/endring i forsvarsgrenen, en kraftig teknologisk modernisering, samt vanskelige valg rundt nedleggelse av baser og opprettelse av nye. Vårt mål er å få det mest moderne luftforsvar i verden, sa hun. Men visjonen må fylles med innhold. Hennes avsluttende spørsmål var om Luftforsvaret og Forsvaret er klar for dette? Skinnarland er for øvrig første kvinnelige general i Luftforsvaret, første kvinnelige sjef for Luftforsvaret og første som ikke har flygervingen på brystkassa. Tre kryss i boka for Tonje Skinnarland.

Forsvarsminister Ine Eriksen Søreide var på plass hele første dag og kveld på luftmaktseminaret. I sin tale til en fullsatt aula «Lille Norge», minnet hun på at dette var hennes 8. luftmaktseminar på rad, og

at hun i år savnet den avdøde hedersmannen og Luftforsvarets «Grand Old Man» Wilhelm Mohr, og ikke minst Per Egil Rygh, som var generalinspektør for Luftforsvaret, og døde av sykdom kun måneder før Luftmaktseminaret. For øvrig kom hun kort fortalt inn på gleden av å snart motta de første F-35 kampflyene, den nye norske maritime strategi med bestillingen av fem nye P-8 Poseidon, Russlands opprusting og rolle/påvirkning i Europa og på NATO, samt utfordringer rundt hybridkrigføring i forhold til artikkel 5. Søreide uttrykte også bekymring for dagens høyre-ekstreme populistiske strømninger i Europa, eksempelvis le Penne i Frankrike, som ønsker Frankrike ut av både EU og NATO, om hun blir valgt som president.

Luftkrigsskolens instruktører med doktor- og professor-titler, bidro alle tre dagene med foredrag, kommentarer og epiloger, alle med imponerende dybdekunnskap om militærhistorie,

“F-35 er kongen i lufta

Aulaen er som vanlig fylt til randen.

luftmakt og 5. generasjons teknologi. Så var også tilfelle med alle internasjonale gjester på tale-listen. Brigader i US Marine Corps Karsten «Hazel» Heckl, gjorde et uutslettelig inntrykk med sin direkte tale om senere tids krigføring. Han er tidligere operativ helikopterpilot, og har deltatt i de fleste operasjoner de siste 30 år. Han presiserte blant annet viktigheten av «close air support» for styrkene på bakken og til sjøs. Og i den anledning kunne han fortelle at F-35 nå for første gang har deltatt på øvelse «Red Flag», verdens tøffeste og mest krevende kampflyøvelse (i USA), der F-35 fikk en «kill-rate» på 15:1. Det vil si at den i en skarp situasjon ville skutt ned 15 fiendtlige kampfly, for hvert F-35 nedskutt.

Den første norske F-35 piloten major Morten «Dolby» Hanche hadde tatt turen fra Luke Air Force Base, der de fire norske F-35 opererer. Hanche har over 2.000 timer på F-16, og er instruktør på flytypen. Sjefen for den norske avdelingen på Luke, oberstløytnant Martin «Tintin» Teslie var også på Luftmaktseminaret. I Hanche sitt foredrag, feide han all tvil til side når det gjelder F-35's egenskaper. Seminaret fikk høre at «F-35 er kongen i lufta». Hanche slo fast at den er raskere enn F-16, den akselererer raskere enn F-16, den er enklere å fly, den flyr høyere, den har

enorm sensorkapasitet og synes ikke på radar. Noe man skal stole på når det kommer fra en erfaren F-16 pilot, som allerede har mange timer bak spakene i F-35. En våpenplattform som i følge Hanche kan gi uvurderlig støtte til styrker til lands og til sjøs. I tillegg til å være en viktig brikke i et nettverks-basert forsvar, kan F-35 også med jamme-kapasitet, samt bidra med viktig etterretnings-informasjon.

Luftforsvarets ledelse løftet på øyebrynene når Hanche utfordret til taktisk og strategisk nytenkning. Med F-35's stealth-egenskaper får vi muligheten til å operere offensivt – tør vi det, sa han. Den muligheten har vi ikke hatt med F-16. Taktisk defensiv tenkning krever høy beredskap og store ressurser – har vi det, spurte Hanche. Denne tankegang og spørsmålsstilling ble senere støttet av F-16 piloten oberstløytnant Bjørn «Joik» Mannsverk, som har fløyet offensive «missions» over Libya.

Mot til kritisk tenkning har så absolutt sjef for luftmakts-avdelingen ved Luftkrigsskolen Dag Henriksen. Her fikk vi rene ord for penga. Han slo fast at teknologien har kommet lengre enn det vi makter å utnytte. Teknologien må ikke tilpasses vårt mestringsnivå, men vi må strekke oss lenger, sa Henriksen i sitt foredrag. Han ga også et spark til

Sjøforsvaret, som skryter av at de nå seiler fire fregatter. Er hensikten å seile bare for å seile, spurte han forsamlingen. For å bemanne de fire fregattene, har Sjøforsvaret skrapet sammen personell fra alle kontorer, kriker og kroker, og enkelte spesialister om bord har for lengst nådd grensen for overtidsbruk i forhold til Arbeidsmiljø-loven. Og uten NH-90 helikopter, er de ikke fullt ut operative. Nesten som tomme skall sa Henriksen. Han var også svært kritisk til utdanningsreformen med ny utdanningsordning. Nå skal vi ta ungdommen inn på krigsskolene rett fra videregående, gi de grunnleggende befals-utdanning og krigsskole-utdanning på tre år! Når kadettene kommer ut til avdelingene og det virkelige liv, har de ingen praktisk ledererfaring! Vi har de beste flyene, de beste pilotene – hvorfor skal vi ikke ha den beste utdanningen! Dette sa en noe frustrert Dag Henriksen fra talestolen.

SJEF FOH, SJEF HÆREN OG SJEF SJØFORSVARET

På Luftmaktseminarets siste dag fikk vi innblikk i sjef Hæren's, sjef Sjøforsvaret's og sjef FOH's tanker om et 5. generasjons forsvar. Generalmajor Odin Johannessen mente at den som mestrer og vinner flest domener, er seierherren. Johannessen ser frem til utvidet samvirke mellom

Generalinspektøren for Luftforsvaret
generalmajor Tonje Skinnarland i
samtale med US Marine Corps brigader
Karsten «Hazel» Heckl.

“F-35 vil gi FOH en betydelig raskere beslutnings-sløyfe

Generalløytnant Rune Jakobsen

forsvarsgrenene, noe som er meget viktig nå som operasjonstempoet og tempoet i avgjørelser ser ut til å bli raskere enn det vi noen gang har opplevd. Nettverket er limet i det fellesoperative, sa Johannessen, og ser store fordeler med sømløs informasjonsdeling mellom F-35, fregatter, artilleri, stridsvogner og kampluftvern, i det som lenge har vært omtalt som det nettverksbaserte forsvar. Vi har behov for F-35 støtte for å sikre våre avdelinger på bakken, sa sjefen for Hæren.

Sjef Sjøforsvaret kontreadmiral Lars Saunes, ser frem til samarbeid og informasjonsutveksling med F-35 og P-8 Poseidon maritimt overvåkingsfly, samt til å motta, som han sa, en NH-90 lignende gjenstand i fremtiden (latter i salen). Han presiserte at vårt transatlantiske samarbeid og forhold til NATO blir stadig viktigere, sett i forhold til Russlands utfordrende militærdoktrine.

Krig til havs skjer i fremtiden på 300 kilometers avstand med langtrekkende raketter/missiler. Vi blir avhengig av bedre luftvern og god støtte fra F-35, sa Saunes.

Sjef Forsvarets Operative Hovedkvarter generalløytnant Rune Jakobsen helte litt isvann i blodårene til Hær sjefen og Sjøforsvarssjefen, når han i sitt foredrag uttalte at han ser på F-35 mer som en fellesoperativ ressurs, enn som en dedikert ressurs til nærstøtte for forsvarsgrenene. Beskyttelse av kampfly-basene er et ufravikelig krav – hele verdikjeden må sikres sa sjef FOH. Også han ser på etterretning som et viktig element som F-35 kan ivareta. Generalløytnanten håper og tror også på like stor, eller økt alliert øvingsaktivitet i Norge i fremtiden.

Fra den avsluttende paneldebatten med sjef FOH, sjefene for Hæren, Sjøforsvaret og Luftforsvaret, ble følgende debattert

(uten å gå i detalj): Både Hæren, Sjøforsvaret og Luftforsvaret ønsker seg ubemannede systemer, P-8 Poseidon blir en betydelig ressurs for FOH, vi må snakke samme språk i stedet for grenvise stammespråk (FOH), Cyberdomenet må styrkes! (FOH), våre nettverksbaserte systemer er sårbare for hacking og jamming (fra salen), vårt link-system må integreres bedre opp imot Hær/Luft (Sjø), vi har i dag ingen beskyttelse mot raske lavtgående raketter/missiler (Sjø)

Til slutt en takk til Luftkrigsskolen for nok et meget vel tilrettelagt, aktuelt og interessant Luftmaktseminar, med imponerende logistikk. En spesiell takk til oberstløytnant Martin «Tintin» Teslie for hans flotte minne-video om Wilhelm Mohr.

GARMIN FĒNIX 5X SAPPHIRE

Fēnix 5X er en kompakt 51 mm multisportsklokke som er den første klokken i Fēnix-serien med europeisk rekreasjonskart for hurtignavigasjon og stedsreferanser. Samtidig har den alle de avanserte sportsfunksjonene som Fēnix er kjent for med f.eks EXO-antenne i rustfri stålkasse og bakside i smidd stål. Fēnix 5X er vann-tett ned til 100 meter. Klokken kommer med en Chroma Display™ 1,2-tommers fargeskjerm med høy oppløsning og transfektiv teknologi, som gjør skjermen bedre i direkte sollys. Alle Fēnix 5-modellene leveres med Elevate-teknologi for pulsmåling på håndleddet, slik at du kan følge med på pulsen uten bruk av pulsbelte. Med den nye integrerte Elevate-sensoren på håndleddet, har du til enhver tid, kontroll på treningsintensiteten. Du kan spore daglige aktiviteter med 24/7-pulsovervåking for mer nøyaktig informasjon.

Garmin Fēnix 5X Sapphire koster 7754,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

RAY-BAN GENERAL GOLD

Dette er en tidløs retromodell med et klassisk design og stilige detaljer. Denne brillen ble laget i 1987 som en hyllest til den amerikanske krigsgeneralen Douglas MacArthur. Den innovative Ray-Ban Lens teknologien beskytter mot 100% av skadelige UV-stråler. Rammene er laget av Metall og har god passform, slik at brillene sitter godt på.

Ray-Ban General Gold koster 1346,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

BIOLITE CAMPSTOVE 2

Versjon 2 av CampStove kan generere 50% mer strøm og har 4 setninger for å styre størrelsen på flammene. Den har også integrert lagringsplass med et 2600mAh batteri. Du kan dermed lagre batteri for når ovnen ikke er i bruk, og du kan også lade den hjemme før du drar. Biolite er en kompakt liten USB-lader og turovn, der fyringsmaterialet er naturlig biomasse, kvist og småved. I tillegg er det en ladeenhet for produkter som kan lades over USB (lykter, telefoner, kamera, osv). Varmen fra ovnen skaper elektrisitet som driver en fyringsvifte, som ytterligere forbedrer forbrenningen. Overskudds-elektrisiteten sendes til USB-porten, og kan benyttes til å lade opp elektronisk utstyr.

BioLite CampStove 2 koster 1736,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

CONDOR MURPHY-ZIP

Condor Murphy-zip er en taktisk støvel med ultimat holdbarhet og allsidighet. Støvelen har en ytre knivlomme, og en glidelås i siden slik at man kan få på seg skoene på et øyeblikks varsel. Den robuste polyuretan yttersålen vil holde føttene beskyttet og stabile, samt at sålen sitter fast i resten av skoen uten bruk av lim. Dette gjør at sålen aldri kan skilles fra skoen, selv ved høy slitasje. Et spesialdesignet sidepanel i nylonstoff gir god ventilasjon under tøffe forhold.

Skoen koster 1242,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Forsvarssjefens årstale

Haakon Bruun-Hansen holdt sitt årwise statusforedrag i et stapp fullt Oslo Militære Samfund mandag 30. januar. Det grundige foredraget ga inntrykk av en tilsynelatende fornøyd forsvarssjef. Var dette en virkelighetsbeskrivelse?

Innledningsvis fortalte Bruun-Hansen at ekstratildelinger til Forsvaret løser mange av Forsvarets operative behov, samtidig som det er satt høye krav til effektiviserin/innsparing.

Han brukte mye tid på å kommentere styrkeoppbyggingen og moderniseringen av det Russiske forsvaret, noe som har skapt uro i NATO. NATO har iverksatt tiltak, blant annet ved økt tilstedeværelse i Baltikum og Polen. Arktis har fått fornyet fokus, og Russlands langtrekkende våpen og stillestående ubåter, er en økende trussel.

Samtidig er situasjonen i Midt-Østen skjør og urovekkende, med pågående krig og humanitær katastrofe, som også ser ut til å spre seg til Afrika. Terrorisme er fortsatt et stort problem og en utfordring, for eksempel med ISIL/DAESH, som nå riktig nok er betydelig svekket. Det som er svært betenkelig er at ISIL/DAESH-propaganda og rekruttering sprer seg på nett i Cyber-rommet i hele verden, sa forsvarssjefen.

STATUS HER HJEMME

Etatsjefen og forsvarsministerens rådgiver i forsvarssaker mener det er mye som er bra i Forsvaret i dag. Han under-

streket at vi har dyktig personell, tilfredsstillende øvingsaktivitet, en styrket E-tjeneste (Marjata), et FOH som er svært dyktige på å bygge situasjonsforståelse, få grensesituasjoner til sjøs, til lands eller i luftrommet, og en Kystvakt som gjør en meget god jobb. Og her ble forsvarssjefen plutselig ivrig, oppriktig og frittalende, når han presiserte at både Marinen og Kystvakta savner NH-90, en kritisk kapasitet for å kunne gjøre jobben.

Videre sa Bruun-Hanssen at Forsvaret fortsatt leverer store bidrag til samfunnet, slik som støtte under naturkatastrofer, redningstjenesten, eksplosiv-rydding, helikopterberedskap og terrorberedskap. Og her benyttet han anledningen til å fortelle at samarbeidet mellom Politiet og Forsvaret er meget godt på alle nivåer. Utfordringen kommer imidlertid, iflg Bruun-Hanssen, under fellesøvelser når begge parter ønsker å bruke samme knappe ressurs (les: helikoptre og raske sjøgående fartøyer).

STATUS INTOPS

Forsvaret har mye personell i internasjonale operasjoner og FN-misjoner, noe som er krevende for et redusert forsvar. Vi strekker strikken vel langt nå, mener forsvarssjefen. I den NATO-ledede Resolute Support Mission i Afghanistan, har vi personell som lærer opp Afghanske sikkerhetsstyrker, i Operation Inherent Resolve i Irak, har vi personell som trener blant annet Peshmerga-soldater i kampen

mot ISIL/DAESH. I tillegg har vi mange FN-observatører rundt om i verden, samt personell ved FN-tjeneste i den stabiliserende fredsbevarende styrken i Mali (MINUSMA), samt i FNs stabiliserings- og fredsbevarende styrken i Syd Sudan (UNMISS). Oppdragene i både Mali og Sør Sudan er svært krevende for personellet rent sikkerhets- og logistikkmessig.

NATO har mange utfordringer for tiden. Russlands kraftige modernisering og oppbygging av sitt forsvar, økt Russisk aggresjon i internasjonalt farvann i Østersjøen, anstrengt situasjon i Ukraina, Russlands anektering av Krim-halvøya, NATO-landet Tyrkia, Afrika, samt kraftig økt fokus på Nord-områdene/Arktis. NATO på sin side reagerer med å øke sitt nærvær i Baltikum og Polen, ved styrkeplasseringer og økt øvingsaktivitet, og nå ved utplassering av 300 US Marines soldater på Værnes, som på rotasjons-basis øver på mottak av alliert materiell. Bruun-Hanssen presiserte at NATO forventer stadig mer av Norge, spesielt i Nord-områdene. Norge bidrar godt sa forsvarssjefen, vi har nå en fregatt og styrkesjefen i NATOs stående marinestyrke SNMG1, vi sender nå en bataljon på langtids-øvelse til Baltikum. Vi driver god overvåking og etterretning i Nord med Marjata og våre P-3 Orion, som på sikt skal byttes ut med moderne P-8 Poseidon, sa en fornøyd forsvarssjef (selv om han i FMR foreslo høytflygende droner til erstaning for P-3 Orion).

Bruun-Hanssen mener at Forsvaret må

øke de operative leveransene, og for å få til det, må vi ha mer utdanning, mer trening/øving. Suksess-faktorer er iflg forsvarssjefen også at vi nå har almen verneplikt og at vi innfører ny militær ordning. Vi trenger flere spesialister, men utfordringen er hvordan vi skal etablere en gjensidig respekt mellom OR og OF, sa han.

LANGTIDSPLANEN

«Jeg er meget fornøyd med Langtidsplanen» og «Nå styrker vi grunnmuren», var åpnings-kommentarer til forsvarssjefen under dette kapitlet. Sett utenfra høres det litt merkelig ut, i og med at han i langtidsplanen fikk mindre midler enn det han anså som et minimum.

INVESTERINGER

Forsvarets har investert i E-tjenestens fartøy Marjata og nye KV-fartøy, og skal investere i fire nye ubåter (selv om alle vet at seks ubåter er et minimum), fem nye P-8 maritime overvåkingsfly, 52 F-35 kampfly og nytt luftvern. Videre så er det satt av penger til oppgradering av våre Leopard stridsvogner, selv om oppgraderingen er lagt på is i påvente av Landmaktstudien, der debatten kan dreie seg om Hæren er for tung og lite mobil, og om vi i det hele tatt skal ha tunge stridsvogner. Oppgraderingen av stormpanservognene CV-90 er langt på vei (ferdig 2020). Det

kan hende jeg hørte dårlig, men katastrofe-prosjektet NH-90 ble ikke nevnt i dette kapitlet, så heller ikke kjøp av nytt artilleri, 12 milliarder investeringen på fem nye maritime overvåkingsfly av typen P-8, eller nye helikoptre til Hæren for den saks skyld.

OMSTILLING

Forsvarssjefen innrømmer at omstillingene er betydelige. Endringer i operativ struktur, basestruktur, samt organisasjonsendring og endring av kompetansebehov, vil nødvendigvis berøre de ansatte. Noen må kanskje finne seg noe annet å gjøre, sa han overraskende nok. BFO tør påstå at omstillingen får livsforandrende konsekvenser for personellet. BFO er også redd for at flere og krevende omstillinger, uten at personellet blir bedre ivaretatt enn å få hjelp til å skaffe seg jobb utenfor Forsvaret, vil påvirke effektiviteten og lojaliteten i betydelig grad.

EFFEKTIVISERING

«Dette blir tøft!», innrømmet Bruun-Hanssen. 1,4 milliarder i effektivisering/innsparing frem til 2020, og et sted mellom 35-40 milliarder i langtidsperioden. BFO er av den oppfatning at ambisjonene i forhold til effektivisering og gevinster er urealistisk høye. Limet i «grunnmuren» kan fort gå i oppløsning. I effektiviseringen ligger det blant annet

kraftige personellreduksjoner, samordnet utdanningsordning inn under Forsvarets Høgskole (iverksettes fra sommeren 2018), vekk med p-offene ved avdelingene og opprettelsen av HR-huset. Utrolig nok skrøt forsvarssjefen av ny HR-ordning, noe som er uforståelig for arbeidstakerorganisasjonene, som har daglig kontakt med befal på alle nivåer ute ved avdelingene, og som vet hvor skoen trykker. HR-ordningen fungerer ikke, så hvilken rosenrøde informasjon som tilflyter forsvarssjefen skal være uvisst.

IVARETAGELSE AV PERSONELLET

For å få til god ivaretagelse av personellet, må vi få til en kompetansevridning, iverksette tiltak for ivaretagelse, samt at vi skal følge regler og avtaleverk i samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene, lovet forsvarssjefen. Det siste blir noe vanskelig å foholde seg til, da «samarbeidet» mellom Forsvarsstaben og arbeidstakerorganisasjonene under drøftinger og forhandlinger, har vært meget krevende i 2016, og delvis i starten av 2017. Dette skyldes primært Forsvarsstabens manglende vilje til å lytte til konstruktive innspill, samt å forholde seg til gjeldende avtaler og regelverk.

Einar Holst Clausen

Redaktør Offisersbladet

Griller i friluft

Leverandør til
Forsvaret
lev-nr.172796

Flere modeller på www.friluftprodukter.no

Grillene er laget av 2 mm syrefast stål. Ytterkappe i 3 mm. korténstål. Forventet levealder 20-30 år. Dobbelt ytterkappe gir lav overflatetemperatur (ingen brannskader). Solid konstruksjon som er nærmest umulig å ødelegge. Svært lite behov for vedlikehold. Asketømming etter 4-5 år.
post@friluftprodukter.no tlf. 938 09 598 / 913 50 510

 friluft
FRILUFTSPRODUKTER AS

Betydelig prisreduksjon i ny F-35-avtale

To Norske F-35 under trening ved Luke AFB i januar 2017.
Foto: USAF

PUBLISERT AV: FORSVARSDEPARTEMENTET 6. FEBRUAR

I en ny avtale mellom det flernasjonale programkontoret for F-35 (JPO) og flyprodusenten Lockheed Martin reduseres grunnprisen for modellen av flyet Norge kjøper med 7,3%. Dette innebærer at enhetskostnaden er redusert med 60% fra første F-35 ble levert i 2010.

– Denne nye kontrakten bekrefter at prisen for hvert F-35 fortsetter å gå ned både i tråd med våre prognoser, og med forhandlingene som har pågått i over ett år. Det er veldig positivt, og styrker vår tillit til programmet, sier forsvarsminister Ine Eriksen Søreide.

Avtalen gjelder 90 fly i den tiende produksjonsserien av F-35 som skal leveres i 2018. Dette inkluderer seks norske fly, og innebærer en dobling av de årlige leveransene av F-35 på bare tre år. I denne avtalen er grunnprisen for F-35A med motor redusert til 94,6 millioner dollar.

– Alle partnerlandene får den samme grunnprisen, så dette viser fordelene ved å være del av et stort partnerskap. Selv etter at vi har dekket våre nasjonale tilleggskostnader, som for eksempel egne merker, tilpasning av programvaren og integrasjon av bremseskjermen, så utgjør dette en betydelig reduksjon, sier program-

direktør i Kampflyprogrammet, generalmajor Morten Klever.

For hver ny produksjonsserie av F-35 forhandles og undertegnes det nye kontrakter, hvor målet er at kjøperne skal dra nytte av at produsenten over tid lærer hvordan de kan bygge flyene på mest mulig effektiv måte, og av at det årlige produksjonsvolumet øker. På bakgrunn av dette er det beregnet en forventet prisutvikling som deretter er lagt til grunn for de samlede kostnads-estimatene for hele programmet.

– De norske tallene bygger på den forventede prisutviklingen i programmet, men med egen justering for usikkerhet. Det vi ser nå er at usikkerheten generelt har slått ut i positiv retning, og at utgiftene våre i dollar ligger an til å bli lavere enn det vi hadde tatt høyde for at de kunne bli. Da vi fortsatt skal anskaffe både flere fly, samt våpen og mye annet utstyr er det for tidlig å si noe endelig rundt sluttkostnaden for den norske anskaffelsen, men dette er en trend som blir stadig sikrere som flere kontrakter undertegnes, sier Klever.

Norge har så langt fått levert 4 fly av de inntil 52 som planlegges kjøpt frem mot 2025, og vil i løpet av 2017 få levert ytterligere seks – tre i første halvår, og tre i siste. De siste tre vil bli de første som kommer til Norge i begynnelsen av november.

– Så langt ser det ut som om Lockheed Martin har klart å unngå større forsinkelser i forbindelse med feilen på kjølerørene som ble oppdaget i fjor høst. Det viktigste nå er at vi holder oppe tempoet i forberedelsene her hjemme. Forsvaret skal være klare med sin første F-35-skvadron i 2019, og det er mye som skal være klart før det, sier Klever.

FAKTA

FAKTA OM DEN NORSKE ANSKAFFELSEN AV F-35 (per februar 2017)

- Norge skal anskaffe inntil 52 kampfly av typen F-35 for å sikre at Forsvaret også i fremtiden skal kunne løse sine oppdrag på best mulig måte.
- Anskaffelsen er beregnet å koste 71,5 milliarder reelle 2016 kroner.
- De første fire F-35 som skal brukes til trening av norske mannskaper ble besluttet anskaffet i 2011. De to første av disse ble levert i 2015, mens de to siste ble levert sommeren 2016.
- Stortinget har så langt gitt fullmakt til anskaffelse av 40 fly, inkludert fly til treningsformål.

SLAGET VED JYLLAND

Forut for 1. verdenskrig var Tyskland og Storbritannia involvert i et flåtekappløp som britene vant. Gjennom krigen var Royal Navy klart sterkere enn sin tyske motpart, noe som førte til at britene kunne sperre av Nordsjøen. Lenge nølte tyskerne med å konfrontere fienden i åpent sjøslag, men da de omsider gjorde det, ble det historiens til da største.

Av TROND SÆTRE

Selv om hendelsen ble kjent som slaget ved Jylland, var ikke Danmark involvert, og forble nøytralt. Kamphandlingene fant sted i Nordsjøen vest for Jylland. På tysk er slaget kjent som «Skagerrakschlacht».

I januar 2016 ble kommandoen over den tyske Hochseeflotte (dvs. havgående flåte) gitt til admiral Reinhard Schnerer, som raskt la seg på en mer konfronterende linje i Nordsjøen. Han hadde en plan om å lokke deler av den britiske flåten ut i kamp med Hochseeflotte før de britiske hovedstyrkene kunne komme dem til unnsetning. 25. april 1916 seilte den tyske «lokkeflåten», under ledelse av admiral Franz von Hipper, mot kysten av England. Imidlertid skulle det vise seg at de tyske admiralene ikke hadde overraskelsesmomentet. Britene hadde fått en kopi av den tyske kodeboken fra russene. Da fortroppene møttes på ettermiddagen den 31. mai, var den britiske hovedflåten, under ledelse av admiral John Jellicoe, allerede på vei. Jellicoe kjente til de tyske planene.

Tyskerne hadde likevel overtaket i de innledende kampene. De tyske kanonene var mer presise, granatene deres var mer effektive, og skipene deres var bedre pansret mot torpedoangrep. At de britiske skipene hadde et dårlig kommunikasjonssystem og utilstrekkelig med beskyttelse av ammunisjonsdepotene, spilte også en rolle.

Flåten som møtte Hipper i de innledende kampene var under kommando av admiral David Beatty, som klokka halv fire fikk øye på Hipperes kryssere i bevegelse mot nordvest. Hipper dreide straks for å lede Beattys flåte i retning av Scheers hovedstyrker. Et kvarter senere, da flåtene var parallelle, åpnet de to flåtestyrkene ild mot hverandre. I løpet av tre kvarter greide tyskerne å senke to skip, «Indefatigable» og «Queen Mary». Tapstallet var noe over tusen mann for hvert skip. «There seems to be something wrong with our bloody ships today», skal Beatty ha sagt. Halv fem fikk han melding og at Scheers forsterkninger var på vei. Nå var det britenes tur til å lede tyskerne i en felle – som tyskerne bet på. Beatty brøt kontakten med tyskerne og seilte mot nord, i retning Jellicoes styrker, med den tyske flåten hakk i hæl.

Kl. 18.10 samme kveld ga Jellicoe den britiske flåten ordre om deployering mot øst, og tjue minutter senere hadde Scheer

den britiske flåten i sikte. Tyskerne hadde ikke overtaket, men slagkrysseren HMS «Invincible» havnet i skuddlinjen til de tyske skipene «Lützow» og «Derfflinger», som avfyrt tre salver hver og sank krysseren på 90 sekunder. Ikke at dette gjorde Scheer overlegen; han sendte ut et hastesignal til hele Hochseeflotte om at skipene skulle gjennomføre en simultan 180 graders vending og flykte. Manøveren lyktes med å overrumple britene, og i løpet av få minutter hadde den tyske flåten forsvunnet ut i tåken. Tyskerne unngikk katastrofe, men oppmuntret av sin vellykte unnvikelsesmanøver beordret Scheer snart en ny 180 graders vending for å konfrontere den britiske flåten igjen. Det viste seg å være overmodig. Den tyske flåten greide ikke å slå tilbake mot en strøm av høyeksplosive granater, og etter en ti minutters konfrontasjon var den tyske flåten igjen på flukt. Noen av de mindre, tyske skipene ble satt inn i torpedoangrep for å gi resten av flåten anledning til å flykte i ly av mørket.

Men enda var ikke slaget overstått. Begge flåter visste at tyskerne var overlegne på nattlige kamper. Derfor satset tyskerne på å tvinge seg gjennom den britiske linjen i mørket. Å gjøre dette uten konfrontasjoner viste seg å ikke være mulig, men tyskerne fikk plassert seg slik at de hovedsakelig kom i kamp med noen av de mindre, britiske skipene. Likevel var det ett større britisk skip som skulle komme til å spille

en rolle i slagets nattetimer. Panserkrysseren «Black Prince» hadde kjørt feil, og dermed var skipets skjebne beseglet. Så snart tyske lyskastere fikk «Black Prince» i sikte åpnet de største, tyske skipene ild på kloss hold. En 30 meter høy ildsøyle skjøt i været, og ilden spredte seg raskt til skipets ammunisjonsmagasin, som ble antent i en voldsom eksplosjon. «Et storslått, men forferdelig syn», har Scheer sagt om hvordan «Black Prince» ble revet i filler og sank med hele mannskapet. Tidlig på morgenen 1. juni hadde Hochseeflotte trengt igjennom linjen.

Utfallet av slaget ved Jylland er omdiskutert. I propagandaen hevdet begge sider å ha vunnet; Storbritannia fordi de beholdt herredømmet over Nordsjøen, Tyskland fordi de gjorde mest skade på motstanderens ressurser. Slaget hadde avslørt dårlig beskyttelse og dårlige sikkerhetsrutiner hos britene, som tapte 14 skip og 6094 mann mot tyskernes 11 skip og 2551 mann. Likevel var utfallet nok til å avskrekke tyskerne fra å gjøre flere liknende utseilingsforsøk. Resten av krigen satset Tysklands sjøforsvar som kjent på ubåtkrigføring.

Hitlers beslutning om å okkupere Danmark og Norge hadde sammensatte årsaker, men må også ses i sammenheng med disse erfaringene fra første verdenskrig: Tyskerne ønsket å sikre seg den maktposisjonen i Nordsjøen som de aldri greide å oppnå i forrige krig.

OFFISERSBLADET UT PÅ ANBUD OGSÅ?

Offisersbladet v/redaktør Clausen, som ellers tidvis gir innsiktsfulle og balanserte kommentarer, benytter stort sett enhver anledning med sitt redaktørprivilegium til å spre grums om,- og mot Forsvarsbygg (FB) som ikke er spesielt egnet til å styrke bladets kvalitetsprofil. Vendettaen ruller videre på lederplass i utgave 1/17, der FB får godt selskap av bl. FMA og sivile aktører.

La meg først få lov til å ønske velkommen en debatt om Forsvarsbyggs rolle og oppgaveløsning. I likhet med annen statlig virksomhet bør også FB konstant være på jakt etter å forbedre, fornye og effektivisere virksomheten. Det er etter mitt syn liten tvil om at FB i så måte har et betydelig potensial! Det er også et gode at Forsvarets offiserer har en ytringsfrihet som kan gi slike debatter, i likhet med undertegnede ytringer.

Men Clausen & co skyter fortrinnsvis pianistene, og vektlegger ellers en nokså marginal del av utfordringene. Påstander mangler presisjon, dybde og analyse, og blir i så måte et sløvt bidrag til å opprettholde forestillingen om "Forsvarets Bjørnetjeneste". Dette svekker fremfor styrker forsvarssektorens omdømme som helhet. Jeg krever større saklighet.

Kjernen i denne BFO-aktivismen berører delvis en form for politisk ideologi og økonomisk teori om "hvordan betale moroa", og er i så måte godt egnet for personlige synspunkter. Det riktige svaret på hvordan en balanserer dette systemet med ulike interesser er ikke gitt. Dette er da heller ikke mitt anliggende. Formålet er i grunnen å belyse noen grunnleggende forhold og problemstillinger, uten nødvendigvis å gi krystallklare svar.

1) Det "politiske" først: Skal EBA-messige innsatsfaktorer type bygninger, skytebaner, skytefelt, infrastruktur, energi mv være en rammefaktor for en aktør (les Forsvaret) som bruker ressursene - i likhet med personellkostnader, våpensystemer, kjøretøy, drivstoff og ammunisjon? Eller skal dette være uavhengig og finansieres av "noen andre" utenom egne driftsbudsjetter?

Det er jo ikke slik at det er penger til å øve 365 dager i året eller fly F-16 dagen lang. Noen skulle vel ønske det, men slik er det altså ikke. Dersom svaret er ja, så betyr det vel i alle fall en eller annen form for finansierings/styringsmodell.

2) Skal Forsvarssektorens bygninger og anlegg forvaltes, driftes og vedlikeholdes på et (helst forsvarlig) vis? Muligens et dumt spørsmål, så tja. I så fall skal vel «noen» gjøre jobben. Bør det her også være en styringsmodell, slik at man vet sånn ca. hva en ny flerbrukshall på Skjold ikke bare vil koste å bygge, men også hva det koster å

drifte/bruke? Kan det tenkes at det bør synliggjøres hva en innendørs skytebane oppvarmet til 20 grader koster kontra en som bare verner mot vær og vind?

Redaktør Clausen hevder ofte en påstand om at Forsvarsbygg "tapper store deler av driftsbudsjettet til Forsvaret". Underforstått må en tolke det slik at gitt et NEI-svar på pkt 1) og 2), så hadde altså Forsvaret sluppet å bry seg med ressursbruken innen EBA. (dvs betale). Alternativt at de gjorde jobben selv, til ingen eller ubetydelig kostnad. De kunne mao styrket driftsbudsjettet med flere mrd.

Her kortslutter logikken så vidt mye at begrepet "Mikke-Mus-penger" er nærliggende.

For det første er det vel slik at Forsvarssektorens samlede budsjett er et resultat av politiske tverrprioriteringer. Sektoren får sine drøye 50 mrd i skarp konkurranse med helse, skole og andre gode formål. Og dette er altså ikke bare etaten Forsvaret, men også FD, FB, FMA, NSM og FFI.

Så om man legger ned FB eller sågar innlemmer det under FSJ, er det mildt sagt lite som tyder på at kostnadene vil bli borte fra Forsvarssektorens budsjetter. Da må noe annet lide, med mindre man faktisk nedprioriterer EBA-forvaltning fremfor kuler og krutt. Flere vil nok hevde at forrige gang Forsvaret hadde større hånd om denne pengesekken, så råtnet byggene på rot – for så vidt i likhet med resten av Forsvaret. Selv husker jeg befalsforlegningene i Garnisonsbakken på GSV rundt 1994 som alt annet enn godt vedlikeholdt.

Dette bringer meg over på et annet perspektiv, nemlig synspunktet om at det skulle være en slags direkte motsetning mellom kostnader til EBA og operativ evne. "Det går ut over den operative evnen vår. Vi får mindre og mindre ressurser til å bruke til operative ting", uttalte en kapteinløytnant til TV2 i fjor. Hva disse "tingene" er, fikk vi imidlertid ikke vite. Muligens tenkte kapteinløytnanten & co på mer bensin eller overtid til å fly dronene sine - jeg vet ikke. Uansett blir en forledet til å tro at grensevaktstasjoner, simulatorbygg til stridsvogner eller vedlikeholdsbygg til F35 på Ørland ikke har noe med "operativ evne" å gjøre. Gir en innendørs skytebane mer operativ effekt enn neglesprett og AG3-gym? Spissformulert kunne en hevde at %-økningen i EBA-kostnader faktisk har noe å gjøre med økningen i operativ evne. For den har - iht offisielle uttalelser de senere årene - aldri vært bedre!

En nærmere analyse av saksforholdet kunne vært gjenstand for en master ved Forsvarets skoler. Da ville man - muligens -

konkludert med noen relevante fakta og sammenhenger:

- at enklere, urasjonelle og gamle bygg i økende grad erstattes av mer komplekse, teknologiske og kostbare bygg
- byggene er dermed også dyrere i bruk
- økning i markedets priser/byggekostnader er i noen tilfeller dramatiske.
- økende krav til funksjonalitet, komfort og varme fra bruker, dvs Forsvaret
- Men; byggene er ofte mer effektive for bruker, og gir altså er mer igjen kontra tidligere

Jeg er ikke i tvil om at det finnes uhen-siktssmessige eksempler på finansiering (husleiemodellen). Jeg antar også at enhver finansieringsmodell - i likhet med dårlige eksempler fra helsesektoren og samferdsel - kan ha mange utilsiktede effekter. Men hovedproblemet er neppe at Forsvarssektoren holder seg med en egen kompetanseorganisasjon for EBA - det er vel snarere at dette systemet har noen svakheter. Alternativt kunne man jo gjerne prøve seg med Statsbygg. Lykke til.

Kritikerne har likevel flere gode poenger, og FB er absolutt ikke feilfrie. FB er i mange sammenhenger fastlåst i urasjonelle kontraktsforhold/rammeavtaler og anskaffelsesregimer som gir helt urimelige utslag for Forsvaret. Eksempelene med helt ville kostnader for helt ordinære og enkle bygningsmessige tiltak og tilleggstjenester er mange. Her må det ryddes opp med både forenklinger i regelverk og innslag av økt konkurranse. Forsvaret må kunne forvente å få «normale» priser for slike arbeider, og i noen tilfeller også anskaffe dette utenom FB. Det finnes også mange eksempler på svært høy husleie for dårlige bygg. Her har det vel vært forsøk med differensiert leie – som etter det jeg kjenner til heller ikke har vært så rasjonelt å administrere. Til sist må en også bare erkjenne at FB er et offentlig byråkrati, med alt det medfører av negative effekter. Vi kan bli så uendelig mye bedre.

Hovedproblemet er likevel at systemet er underfinansiert og gir økende vedlikeholds- etterslep. Denne utfordringen deles nok med svært mange i offentlig sektor. Det er mer gøy å bygge nytt enn å ta vare på de man har – ofte også for brukerne. Og skal man vedlikeholde, ja så koster det.

Det triste med disse oppslagene er ikke kritikken og debatten i seg selv, men delen som antyder at FB nærmest driver profittmaksimering og helt på egenhånd kan

“melke” Forsvarets budsjetter - for derved å levere overskudd til Statskassen. Dette er nokså absurd og vitner om kunnskapsløshet. Etter det jeg vet gjennomfører FB - i likhet med Forsvaret - sine oppdrag på vegne og i overenstemmelse med Forsvarsdepartementet.

BFO er bekymret for at FSJ blir fratatt ledelse og kontroll. Den underliggende tonen fra BFO synes å være at Forsvarssjefen strengt tatt burde vært overordnet alle andre, og gjerne også FD! Da ville man straks fått orden på sakene. En større demokrati- og systemforståelse er på sin plass.

Jeg vil oppfordre BFO og Offisersbladet om å dempe denne konfronterende tonen mot FB og etter hvert andre aktører. Men handler dette om å skaffe seg større andel av kaka til «kuler & krutt», øvingsdøgn og lønninger, så bør fokuset rettes mot andre budsjettkapitler enn de 7% som brukes til EBA i dag. Eksempelvis en av norgeshistoriens største og dyreste mediekampanjer: «For alt vi er», eller evt pensjonsalderen, for å provosere litt ekstra...

Ellers vil jeg - bl.a med bakgrunn i flere års tjeneste som yrkesoffiser i Hæren og BFO-tillitsvalgt - mene at Forsvarsbygg er

relativt sett en gjennomsnittlig effektiv organisasjon og omlag på linje med Forsvaret. Det finnes mao dårligere, men også langt mer effektive og strømlinjeformede etater enn disse to. For bare noen få år siden fikk jeg en ny kollega i FB som også kom fra Forsvaret etter mange års tjeneste. Han uttalte at han «fikk sjokk» over det høye arbeidstempoet, arbeidsmengden og altså leveransene hos medarbeiderne. Det viktigste fortrinnet er etter mitt syn at FB har nokså mange medarbeidere som identifiserer seg med Forsvaret og dets kjerneoppgaver, har god kunnskap om brukerens virksomhet og behov, samt har et meget tydelig fokus der Forsvaret har en helt åpenbar prioritet. Som oftest PRI 1.

Trygve Ellingsberg

Ansatt i Forsvarsbygg
Tidligere hæroffiser
Tidligere hovedtillitsvalgt og
lokalforeningsleder i BFO
Fremdeles medlem i BFO

Marinens operative kapasitet

Riksrevisjonen slår alarm om fregattene. «Det er så store mangler ved teknisk tilstand, tilgang til reservedeler, bemanning og trening at de ikke har den operative evnen som Stortinget har forutsatt» slår riksrevisor Per-Kristian Foss fast. (Klassekampen 7. februar). Han kunne tilføyet at svært begrenset operativ kapasitet også gjelder for Marinens øvrige kampfartøyer. Men spørsmålet er hva Stortinget egentlig har forutsatt. Stortingsdokumentene handler om antall fartøyer, men sier ikke noe om hvilken operativ kapasitet fartøyene skal ha. Så lenge faktisk operativ kapasitet ikke er det sentrale elementet i planleggingen og i politisk behandling, vil vi fortsatt oppleve at vi får mindre forsvarsevne enn bevilgningene skulle tilsi på grunn av ubalanser i budsjettene.

Den aktuelle saken gjelder Marinen, men forholdet er gjennomgående for hele Forsvaret.

Nils Holme

tidligere sjef FFI

PÅ VAKT

Våre soldater vokter og verner Norges selvstendighet, og fortjener de beste produktene. Nammo har levert kvalitetsammunisjon til det norske forsvaret siden 1896, og skal fortsette å være PÅ VAKT for å sikre Norge i fremtiden.

SECURING THE FUTURE

Massiv russisk militær

Kiev: Ukraina har siden 2014 vært Europas viktigste front mot Russlands aggressive utenrikspolitikk. Striden dreier seg ikke først og fremst om Russland skal underlegge seg enda større biter av Ukraina, i tillegg til Krim, Donetsk og Lugansk, men om landet skal bytte ut sin vestlige orientering og begynnende demokrati med ny underdanighet under Moskva og et «retro» politisk system a la Putin.

TEKST: TOR HUSBY

Euromajdan-revolusjonen i 2013-2014 drev gjennom demokratikravet og nødvendigheten av å knytte sterke bånd vestover. Dette kolliderte med Putins motsatte ønsker. At et naboland gjør det godt politisk og økonomisk og ikke vil innordne seg Moskvaskes ønsker er en utfordring for ham. Slike ting kan ha en smittevirkning i det russiske samfunnet og være en fare for regimet. Av den grunn la Russland Ukraina under et massivt militært og politisk press da den medgjørliche presi-

dent Victor Janukovitsj flyktet (og tok med seg verdier for milliarder).

Ukrainakrigen skaper ringvirkninger over hele Europa. Svenske og finske analyser av konflikten konkluderer at krigen i Ukraina og annekteringen av Krim er overgrep uten sidestykke i Europa etter den annen verdenskrig. Erkjennelsen har fått Sverige og Finland til å ta lange skritt i retning av samarbeid med NATO og styrke eget forsvar. I vinter gjeninnførte Sverige verneplikten og startet en remilitarisering av Gotland. I 2016 begynte NATO å stasjonere bataljonsstridsgrupper

i de tre baltiske landene og Polen. Norge skal delta sammen med Tyskland i Litauen.

TO ARMEKORPS

Imens har Russland bygget opp to armékorps i «folkerepublikkene» med ca. 35.000 mann, inndelt i 12 brigader. De forsøkes maskert som separatiststyrker for å skape inntrykk av at det er mange ukrainere som ønsker løsrivelse. Men minst 70 prosent av armékorpsene består av russisk militært personell som roterer inn og ut mellom Russland og «folkere-

Soldater «bodyguards» og presse kommer tilbake fra frontlinjen.

oppbygging i Ukraina

En prorussisk opprørsoldat holder vakt i en gate i Donetsk.

publikkene». Armeekorpsene har russisk ledelse, materiell og logistikk og er basert på russisk taktikk/manualer. De kontrolleres ifølge vestlig etterretning av Russlands søndre militærdistrikt.

Den russiske ekspedisjonsstyrken råder over 400 stridsvogner (for det meste T-64 modellen), 850 pansrede kjøretøyer, 700 stk artilleri og 200 MRS – multirakettsystemer – som skyter ut et stort antall raketter samtidig. Russerne kan dessuten ha et mindre antall regulære styrker som styrer mer avanserte enheter som elektronisk krigføring og kommando og kontroll. I tillegg trener den russiske hæren separatistene, som ikke er stort annet enn russiske hybridstyrker. Ukraina bruker bevisst denne betegnelsen.

– Territoriet som Russland kontrollerer i Donetsk vokste gradvis i 2014 frem til Ukraina om sommeren satte inn sine styrker i det de kaller en anti-terror operasjon. Dette førte til at fremgangen til hybridstyrkene ble stanset. Da Ukraina i tillegg også prøvde å ta kontrollen over grensen for å avskjære forsyningslinjene førte dette til russisk intervensjon med regulære mekaniserte bataljoner i august 2014. Dette drev ukrainerne på tilbaketog. Våpenhvileavtalen i Minsk 5. september var det første internasjonale forsøk på å skape fred i Donbas.

Men Minsk-avtalen hindret ikke russerne i å fortsette angrepene i Donetsk gjennom hele høsten og vinteren 2015.

Slaget om Debaltseva i februar 2015 markerte det siste store tap av ukrainsk territorium. Det skjedde seks dager etter at Minsk 2 avtalen ble undertegnet og tre dager etter at den nye våpenhvileavtalen var ment å tre i kraft. En av bestemmelsene var at tyngre våpen måtte trekkes 30 km tilbake fra fronten.

Kontaktlinjen har vært mer eller mindre konstant etter dette tidspunktet, sier Norges forsvarsattache i Kyiv (Kiev), Hans Petter Midttun, til Offisersbladet.

Hovedtyngden av kampene høsten 2016/våren 2017 har vært rundt Maripol. Det ble også mye russisk press i Avdiivka-avsnittet, som tidligere er skildret i Offisersbladet. To dager etter at president Putin snakket i telefonen med president Donald Trump i slutten av januar begynte de russiske angrepene ifølge «Time». President Trump skal gjentatte ganger bare dratt på skuldrene av den russiske maktpolitikken overfor Ukraina. EUs utenrikssjef, Federica Mogherini, sa i februar at hun fortsatt ikke visste hva USAs politikk er. Men EU vil uansett ikke anerkjenne Russlands annektering av Krim. EU krever dessuten at Russland overholder begge våpenhvileavtalene.

HYBRID KRIG OG FORHANDLINGER

Selv om det skytes over frontlinjene med tunge våpen hver dag og russerne har store styrker i landet, er de ikke-militære virkemidlene likevel viktigere enn de

militære. Russland tror at hybride virkemidler etter Gerasimov-doktrinen kombinert med militært press til slutt vil bringe Ukraina i kne. Den fastfrosne konflikten minner om skyttergravskrigen på Vestfronten under 1. verdenskrig. Blant folk flest i Norge kan man høre kommentarer om hvorfor partene ikke kommer til enighet. Det korte svaret er at det mangler russisk vilje til å overholde de to våpenhvilene (Minsk 1 og 2) som brytes kontinuerlig. Våpenhvileforhandlingene går under navnet Normandie-prosessen der Tysklands Angela Merkel, Frankrikes Francois Hollande, Ukrainas Petro Poroshenko og Russlands Vladimir Putin diskuterer på topp-nivå. Hollande er på vei ut av politikken og taper Merkel under valget i september kan det forrykke hele balansen i opplegget.

Den russiske posisjonen i forhandlingene er at det må gjennomføres valg i Luhansk og Donetsk før troppene kan trekkes tilbake. Dette avvises av de tre andre landene. Begrunnelsen er at da vil valgene bli gjennomført med fusk og fanteri etter velkjent russisk/sovjetisk oppskrift slik at Russland deretter gjennom sine stråmenn kan sikre seg et varig fotfeste – og vetorett – i Ukrainisk politikk. Regjeringen i Kiev viker av denne grunn ikke fra sitt standpunkt om at den militære tilbaketrekkingen må skje før valgene. Da kan det gjennomføres demokratiske og frie valg i de to okkuperte delene.

Før jul 2016 tok en av Ukrainas oligarkker, Victor Pinsjuk, til orde i «Wall Street Journal» for at Ukraina offisielt måtte gi avkall på Krim og fremtidig medlemskap i NATO-og EU for å roe ned Moskva og få til en fredsløsning. Pinsjuk er svigersønnen til tidligere president Kutsjma som er Ukrainas representant i Normandieforhandlingene. Forslaget ble øyeblikkelig skutt ned av Ukrainas president Petro Poroshenko.

Konflikten i Donetsk har utviklet seg til et blødende sår for Ukraina. Men det er i skrivende stund ikke tegn på videre russisk invasjon i Ukraina. Ved inngangen til 2017 har over 10.000 liv gått tapt på begge sider, derav over 2.000 sivile. Flere titusener er såret. Ukrainske landsbyer og byer under rekkevidde av russisk artilleri og rakettssystemer utsettes for regelmessig beskytning. Hver dag øker de militære og sivile tapstallene. Rundt en million ukrainere har flyktet fra kampsonene.

Inn i krigssonen ved Donetsk

Man vet når man nærmer seg krigssonen i Donetsk i sør-øst Ukraina. En halv times kjøring fra den vesle byen Kromatorsk dukker den første sjekkposten frem av tåka.

TEKST OG FOTO: TOR HUSBY

Vi stanser mens bilen foran langsomt kjører i sikk-sakk mellom betongblokkene frem til tre ukrainske soldater med automatgeværer i stilling. Ansiktene er halvt skjult bak masker. Det tar ikke lang tid. Så er det vår tur. Sjåfør, guide og «Offisersbladet» møter gjennomtrengende blikk og hastige sjekk av identifikasjonene før vi vinkes videre. Ingen skal beskyldes Ukrainas hær for unødig sendrekthet. Det lover godt. Fire andre sjekkposter passerer i den neste timen der de samme prosedyrene gjentas. Sjekkpостene er provisorisk bygget opp av tømmerstokker, planker, murbrokker og steiner. Fra strategiske steder i veggene stikker det ut rustne ovnspiper der røyken siver ut. Jeg har lyst å ta bilder av de små borgene, men det er strengt forbudt.

Veien, hvis det er den riktige betegnelsen, inntar etter hvert «afrikansk» standard. Innsjøer av gjørme og søle skjuler hull av ukjent dybde og utstrekning. En militær jeep stanser foran oss og en soldat stiger ut med en kjepp i hånden. Den stikker han ned i gjørmedypet. Etter litt prøving og feiling finner han et passabelt

sted og jeepen humper over. «Offisersbladet» følger etter i jeepens kjølvann mens karosseriet skaker og jamrer seg. Vi er nesten fremme i den lille byen Avdiivka som ligger midt i kampsonen.

Offisielt omtaler ikke Ukraina dette som krig, men som en «ATO» – anti-terror operasjon. Et land som er i krig mister rett til å få lån i Pengefondet og Valutafondet, som Ukraina er avhengig av. Ukraina avviser også at krigshandlingene er borgerkrig. All aggresjon i Donbas er styrt av Russland som prøver å skjule seg bak et fikenblad om at lokalt rekrutterte deltar. Dette er «alternative fakta» i russisk versjon.

SIVILE ANGRIPES

Avdiivka hører til de mange «hot spots» som det har vært kjempet om med ujevne mellomrom siden den russiske aggresjonen startet i Donbas området i april 2014. Det visuelle inntrykket er derfor ganske trøstesløst. Bombardementet skjer til tross for at det ikke er militære mål i byen. Fra midten av januar 2017 ble Avdiivka igjen en kamparena der russiske granater og mortere eksploderer blant sivilbefolkningen. Dagen før «Offisersbladet» inn-

finner seg ble det proklamert «våpenhvile» uten at det kunne merkes særlig på antall granatnedslag. I alt har krigen i Donbas kostet rundt 2.000 sivile livet.

To høyblokker i utkanten av byen har vinduer, veggflater og verandaer skutt ut. Men høyblokkene er likevel delvis bebodd. Mens «Offisersbladet» beveger seg mellom blokkene høres dumpe drønn av granatnedslag lenger unna. Sjåføren maser og vil ut av faresonen før det blir mørkt. Russerne liker å skyte mot billys i mørket. Nesten hver dag dør det sivile i byen, mens enda flere skades. Fire dager før vi rullet inn i byen ble en britisk fotograf alvorlig skadet da han gikk opp i en boligblokk for å filme striden fra en veranda. En russisk granat slo han ut og drepte kvinnen som eide leiligheten. Briten klarte seg så vidt og legene klarte å redde øynene hans. Russerne må ha observert ham og vurdert ham som et fristende mål.

I sentrum av Avdiivka har en lavblokk i Gagarinagaten vært utsatt for granat- og morterangrep fem ganger på tre år. Det siste granatnedslaget skjedde bare få dager før vi kom. Et istykkerskutt vindu og sotsvarte bygningsrester og gardiner

Tor Husby holder én av mange detonerte raketter/granater

Offisersbladets utsendte i Donetsk sammen med oberst Vyachelav Petrovskij.

Enorme ødeleggelser og menneskelige tragedier i Øst Ukraina.

henger som tarmer ut fra leiligheten. Naboleilighetene under og ved siden av ser også like ubeboelige ut. Veggene er kopperet av splinter og alle vinduer er knust. Tre sivile ble alvorlig skadet i angrepet, mens en mann på gaten mistet livet. Bare 30 prosent av blokken er fortsatt beboelig. En leilighet i 1. etasje har fått vinduene murt igjen for sikkerhets skyld. Ved siden av ligger en liten kombinert kafe og te-butikk som har et provisorisk inngangsparti med umalte planker og finerplater. Bak døren og inne i kafeen er det flere store og mindre hull etter splinter. Eierne, Igor og Tatjana, forteller at til alt hell stengte de kafeen ti minutter før granateksplasjonen 17. februar og kom

uskadet fra det. Igor har imidlertid skader i magen etter et tidligere angrep da en granat slo ned i bakgården.

RUSSISK GJENGJELDelse

Hvorfor er akkurat denne blokken blitt spesielt utsatt? Tatjana, som fører ordet, mener at årsaken var et intervju som lokalavisene hadde med henne og mannen etter det første angrepet. Der kom de med mindre rosende uttalelser om russerne. «Dette må russerne ha lest og utpekt oss for spesiell gjengjeldelse». De to eierne avviser indignert at de er russere til tross for sine typiske russiske navn. «Vi er ukrainere» sier de med ettertrykk. Også Avdiivski Cooking Plant utsettes for russisk

gjengjeldelse fordi fabrikken reparerer gratis ødelagte leiligheter.

Fronten ved Avdiivka holdes av den 72. mekaniserte brigade, gjerne omtalt som «Den svarte» I januar og februar blusset kampene opp om dette frontavsnittet.

-Den ukrainske hæren mistet 12 soldater mens 27 soldater og to barn ble skadet. Ukrainisk etterretning har konkludert at tapene på russisk side ble 67 mann. Russisk artilleri slo ut strømforsyningen til Avdiivka, men den ble reparert etter 24 timer. Foruten Avdiivka ble også åtte landsbyer utsatt for granat- og morterangrep, opplyser oberst Vyachelav Petrovskij, pressesjef ved den «Svarte» brigaden.

Ukrainsk feltartilleri rykker frem mot fronten.

Sjøheimevernet

– gammel etterlevning fra den kalde

Sjøheimevernet (SHV) er en arv fra det tidligere kystoppsynet før krigen og ble formelt etablert i 1951.

Etableringen var et krav fra datidens Sjefen for Marinen som ikke hadde nok sjømobile ressurser til å sikre tilstedeværelse, overvåkning og kontroll av hele kystsonen fra svenskegrensen til russergrensen.

Av KOMMANDØRKAPTEIN SVEIN JACOBSEN
Foto: FMS

På den tiden bestod den norske marinen av et langt høyere antall fartøyer enn dagens marine, og enda verre blir det med fremtidens marine. Til tross for at noen påstår at SHV under den kalde krig skulle rapportere fiendtlig sjøinvasjonsstyrker, så er dette direkte feil. Det gir ikke mye varslings tid å rapportere fiendtlige amfibiestyrker fra fire nautiske mil (som var den gamle territorialgrensen) inn til amfibiestrendene. Og det i inntrengningsaksen hvor allerede det stasjonære Kystartilleriet var på plass med sine sensorer og stridsmidler.

I tillegg til at sjøforsvarets mobile kampstyrker forhåpentligvis også allerede var på plass med ubåter og MTB'er. SHV's påståtte rolle blir en smule overflødig for å si det mildt. Og hvis dette faktisk var tilfelle, ville det ikke være naturlig å etablere SHV i også Sør-Norge sett i forhold til at amfibietrusselen var mot Nord-Norge. SHV-fartøyer som opererte i selve inntrengningsfarvannene skulle i utgangspunktet bare trekke seg ut når fienden var på vei inn nettopp fordi deres rolle var overflødig. Dette understreker at SHV både på den tiden var og i dag er en komplementær ressurs til Sjøforsvaret.

SHV i moderne tid har hatt følgende prinsipielle oppdragspilarer:

- Støtte Landheimvernets (LHV) i sikring av objekter/infrastruktur med sjøside. Og de er det mange av langs kysten, både militære og sivile.
- Maritim overvåkning og kontroll innenfor sjøterritoriell grense. Dette som en komplementær ressurs til marinen og kystvakten. Norsk kystsoner er en av verdens største, mest kompliserte og ressurskrevende å holde kontroll på.
- Støtte Sjøforsvarets operasjoner i kystsonen herav:
 - Suverenitetshevdelse. Om nødvendig også med bruk av våpen.
 - Støtte beskyttelse av Sea Lines of Communication (SLOC). Dette er sjøveis forsyningstransporter fra Sør-Norge til Nord-Norge.
 - Støtte beskyttelse av NATO forsterkningstransporter på kjøll: Dette innebærer sikring av mottakshavner, ankringsposisjoner, overvåkning av skipsleder, nærsikring av spesielle verdifulle fartøyer mot asymmetrisk fysisk sjøtrussel osv.

I en nasjonal kriseoppbygging og endog krigssituasjon mot Russland må man ikke ha noen illusjon om at fienden ikke vil også utnytte den delen av kystsonen som er «ubeskattet». I krise vil man naturlig genere et utall suverenitets-caser med

kommersielle fartøyer som fort kan kreve at få og dyrebare sjømilitære ressurser må benyttes. Jo mer fienden greier å spre våre sjømilitære ressurser før man eventuelt setter inn det store støtet, jo bedre for de. Og uansett kan ubeskyttet del av kysten utnyttes for etterretnings- og sabotasjeoperasjoner, også i Sør-Norge.

Dagens SHV må ikke forveksles med den gamle som i stor grad bestod av et stort antall fiskeskøyter, kikkert, maritim VHF-samband og «lerka på lomma».

Dagens Sjøheimevern består av hhv flg:

- Innsatsstyrker som på meget kort varsel kan deployeres inn i kritiske oppdrag i kystsonen før ordinær mobilisering. Disse soldatene er frivillige og har langt flere treningsdager enn de ordinære SHV-områdene. Avdelingene råder over hhv hurtiggående båter med både bevæpning og datalinksystemer, klareringsdykkere, avanserte «high-tech» landbaserte sensorposter og bordingsoperatører som er trent på å ta seg om bord på uvillige kommersielle fartøyer.
- SHV-områdene er mer lokalgeografisk forankret og dekker i prinsippet hele norskekysten. Soldatene kalles inn på hjemmel fra den tidligere HV-loven, nå nye Forsvarsloven. Men det er til tross for pliktkrav, svært mye idealisme og stå-på-vilje også blant områdepersonellet. Disse har et mindre antall treningsdager i året, og bør derfor ha en kortere

krig eller fortsatt relevant?

opptrening i forbindelse med mobilisering. Men kan om nødvendig også settes inn på kort varsel hvis det er kritiske behov for det. Områdene råder over moderne rekvirerte hurtigbåter og større fartøyer som mobiliseres inn fra det sivile samfunn. I tillegg har områdene landbaserte allværs-sensorposter med datalink og personell som kan gå ombord på fartøyer for visitasjon, det vil si kontroll av papirer og besetning.

- Totalt utgjør dette ca. 2000 soldater, over 130 rekvirerte fartøyer, over 60 landbaserte sensorposter, et høyt antall bordings- og visitasjonspersonell i tillegg til mange klareringsdykkere.
- SHV har et normalt driftsbudsjett på ca. 80 millioner kr i året. Dette er kostnader som også inkluderer drift av Sjøheimevernets Utdannings- og Kompetansesenter (SHVUKS). SHVUKS er blant annet ansvarlig for teknisk drift av HV's eide båt-pool til innsatsstyrkene.
- Det var før Stortingets beslutning om nedleggelse av SHV, 2 båtprosjekter på trappene, hhv anskaffelse av 12 flerbruksbåter (FBF) og 42 «Rapid Inflatable Hull Boat» (RIHB) med en kostnadsramme på totalt 220 millioner kroner. Disse kostnadene lar seg redusere i vesentlig grad ved å kansellere begge prosjektene med følgende alternativer:
 - Gjennomføre midtveis-oppgradering på nåværende 6 FBF'er, og overta/oppgradere 6 gamle stridsbåter som ligger i opplag i dag.
Kostnad: 38 millioner kroner.
 - Basere 42 RIHB'er som forhåndsrekvirerte båter som benyttes ved mobilisering.
Kostnad: Ingen investerings-kostnad

Dette vil utgjøre ca. 20% av ordinær investeringsportefølje. Løsningene er ikke optimale, men absolutt til å leve med for de neste 10-15 år. Påstanden om at SHV er for kostbart faller på sin egen urimelighet både med tanke på drift og alternativ investering. Selv om noen påstår det motsatte, er det ikke fysisk mulig å erstatte disse kapasitetene ved å ha 6 indre kystvakt-fartøyer (IKV), som har store operative begrensninger og noen droner. Disse oppgavene makter hverken dagens, og i langt mindre grad fremtidens Sjøforsvar å ivareta samtidig som de ordinære maritime kampstyrkene skal være forberedt på å gjennomføre nasjonale territoriale sjønektelsesoperasjoner, les «anti-invasjon» på sjøsiden i prioriterte områder i Nord-Norge. Og det er nettopp det som er hovedpoenget med denne artikkelen: SHV er en forutsetning for at LHV skal evne å beskytte objekter i kystsonen og er i tillegg en komplementær ressurs der hvor Sjøforsvaret ikke har kapasitet til å ivareta nasjonens behov for kystovervåkning og kontroll.

Det hevdes at blant droner skal kunne erstatte SHV. Vel, dagens droneteknologi er ikke akkurat på «Transformers»-nivå, og ergo mister man mulighet til både undervannsklarering og kontroll av merkantile fartøyer. For øvrig må man ikke tro at noen skarve håndholdte droner (med enkle optiske sensorer) kan erstatte SHV's hundrevis av sensorer på både sjøen og på land. Man må ha både allværs- og 24/7-kapasitet, og da snakker vi om fysisk langt større droner som er langt mer teknologisk krevende. Dette krever et omfattende logistikk- og kommando/kontroll-apparat som i tillegg skal kunne operere 24/7 i hele norskekysten.

Det vil koste langt mer enn 80 millioner kroner i driftskostnader, for ikke å snakke om svimlende investerings-sommer.

Noen påstår at dagens high-tech sensorer herav også satelitter, vil kunne erstatte SHV med tanke på overvåkning. Min erfaring etter lang operasjonserfaring i MTB-våpenet og Norwegian Task Group (NOTG som er Sjøforsvarets Taktiske kommando) er at satelitter og annen elektronisk innhenting har store begrensninger i skjærgården, med lokalisering/deteksjon av maritim aktivitet, men også først og fremst på klassifisering av fartøys-kontakter.

Jeg har veldig ofte som taktisk sjef vært nødt til å basere meg på primært egne sensorer i styrken og noen ganger har selv dette sviktet hvorpå soldaten med en enkel kikkert og en maritim VHF på svabergget har berget hele situasjonen slik at jeg kunne løse mitt oppdrag. Min erfaring er at «high-tech» er vel og bra (og kostbart), men aldri undervurder det enkle i norske skjærgårds-operasjoner. Det er ofte gull verdt! Og all verdens IKV, droner og satelitter kan ikke erstatte den enorme lokal-kunnskapen SHV representerer!

SHV er pr dags dato noe av det mest kosteffektive og fortsatt operativt relevante vi råder over i dag hvis vi skal videreføre ambisjonen om nasjonal kontroll over våre sjø-territoriale farvann. Stortingets beslutning om nedleggelse av SHV medfører at nasjonen mister kontroll og beredskap over store deler av eget sjø-territorium i krise og krig. Skulle alle håp om fortsatt fred i vår del av verden ikke oppfylles, vil det bli svært åpenbart hvilken feilbeslutning dette er. Men da er det for sent!

Av John Berg
Forsvarsanalytiker

USAS "GLOBAL STRIKE"

Mens arbeidet med USAs nye Northrop Grumman B-21 Raider langtreckende bombefly så vidt er ute av startgropene, demonstrerer Northrop Grumman B-2A Spirit bombefly stadig hvordan amerikanerne kan praktisere sin "global strike" kapasitet. Den 18-19. januar angrep to B-2A IS-mål ved Sirte, Libya, og påførte terrororganisasjonen et tap på nær 80 krigere.

B2 A Spirit tanker fra en KC 135 RT.

Foreliggende detaljer viser hvordan slike tokt foregår, og hvilket svært apparat som må til:

Operasjonen begynte allerede 7. januar, da to US Air Force U-28A ISR (Intelligence Surveillance Reconnaissance) fly (egentlig sveitsiske enmotors Pilatus PC-12 business turboprop) i sivil forkledning gikk fra USA via Lajes på Azorene til Sigonella,

U 28A ISR.

Sicilia. Natten til 17-18. januar posisjonsbestemte de fire IS-leirer ved Sirte og sendte dataene i sann tid til US AFRICOM (African Command) i Kelley Barracks, Stuttgart. Noen timer senere, litt etter kl 0600 GMT (Greenwich Mean Time, alle etterfølgende klokkeslett er GMT) tok fire B-2A bombefly av fra 509th Bomb Wings hjemmebase Whiteman, Missouri og gikk mot Gibraltar, med fylling av drivstoff i luften fra tankfly underveis. De nådde Gibraltarstredet kl 1800 og her snudde et av flyene, som bare var med som reserve. De tre andre fløy inn over Middelhavet der de umiddelbart møtte tre KC-135R/T tankfly som hadde gått fra Mildenhall, Storbritannia, kl 1545 (en fjerde tanker hadde da nødlandet grunnet tekniske problemer).

KC 135 RT tanker et F22 Raptor.

Tankerne fulgte deretter bombeflyene videre mot Libya før de snudde og returnerte til Mildenhall. Et av bombeflyene, som nå var "back-up", ble liggende og sirkle over Middelhavet og deltok ikke i selve angrepet. Samtidig var de to U-28Aene fra Sigonella igjen over målområdet, der de hadde begynt oppdatert rekognosering kl 1500, nå i stor høyde.

B-2Aene passerte inn i libysk "flight information region" kl. 2100 og ca. kl. 2130 ble 108 JDAM satelittstyrte bomber utløst mot målene (en B-2A kan ta opptil 80 JDAM og programmere dem mot 80 mål).

JDAM Joint Direct Attack Munition presisjonsbombe.

Samtidig var tre eller fire MQ-1 og/eller MQ-9 droner i aktivitet i målområdet med AGM-114 Hellfire missiler. Det synes å fremgå at de angrep kjøretøyer som prøvde å unnsnippe målområdet. Etter angrepet gikk B-2Aene til en posisjon sør av Malta der de fylte drivstoff fra to KC-10A som kom fra US CENTCOM (Central Command)s base og hovedkvarter Al Udeid i Qatar. De fylte igjen fra to andre KC-10A på returen over Atlanteren. I alt var åtte KC-135R/T og syv KV-10A tankfly med på operasjonen, før de tre B-2Aene landet igjen hjemme på Whiteman 19. januar kl. 1500GMT.

MQ 9 Reaper drone.

Operasjonen er ikke ulik det vi kan anta kan bli den første amerikanske hjelpen til Norge i krig. Og trekker vi fra tankflyene, indikerer operasjonen også hvor krevende det vil bli for småstaten Norge hvis den tror den kan bygge opp et ultra-teknologisk forsvar basert på levering av langtreckende presisjonsvåpen

(Babak Taghvaei, Air Forces Monthly mars 2017).

BILIA TILBYR UTENLANDSBEORDREDE STORE FORDELER FOR DEG SOM SKAL TJENESTEGJØRE I UTLANDET

Kjøp Volvo på diplomatbetingelser. Benytt anledningen til å få en flott Volvo til en spesielt gunstig pris fra Bilia Økern. Les mer på bil.no/diplomatsalg.

VOLVO V90
fra € 28.060,-

VOLVO V90 Cross Country
fra € 37.090,-

VOLVO XC90
fra € 36.950,-

Når du tjenestegjør i utlandet kan du bestille ny Volvo via Volvo Global Specialist Sales.
For nærmere informasjon, kontakt Siv Fjellmo-Grøndahl: E-post: sfg@bil.no | Telefon: 530 25 039

Alt som gjelder Volvo. Og litt til.

Ring oss på telefon 08555, chat med oss på bil.no og
følg oss på facebook.com/bilianorgevolvo

Oslo/Akershus: Follo, Fornebu, Jessheim, Lillestrøm, Økern
Buskerud: Drammen, Gol, Hønefoss
Hedmark/Oppland: Gjøvik, Hamar, Kongsvinger, Lillehammer

Last ned Offisersbladet-appen

– få en annerledes leseopplevelse!

Den nye App'en heter **Offisersbladet+**, og skal fungere på iPad, Androide lesebrett og alle typer mobiltelefoner

Last ned utgavene og du har ditt eget Offisersbladet-bibliotek.

Fremragende bildekvalitet på lesebrett-utgaven, og tekstspalter du selv drar opp med fingeren.

Offisersbladets app!